

Cíferské noviny

www.cifer.sk

Ročník: IV ■ Číslo: 3 ■ Dvojmesačník ■ Cena: 1 € ■ Júl – September 2021 ■ Dátum vydania: September 2021

Cífer oslavuje 730. výročie prvej písomnej zmienky!

Rozhovor s folkloristkou Amáliou Krištofovičovou

**Mons. Ján Bučík:
"Nech nám je svätý Michal pomocníkom..."**

Kalendár tradičných ľudových obyčajov

NÁSTENNÝ KALENDÁR CÍFER 2022 JE O TRADIČNÝCH
SLÁVNOSTIACH A ZVYKOKH POČAS ROKA V CÍFERI.
MÔŽETE SI HO ZAKÚPIŤ 25.9.2021 NA OSLAVÁCH 730.
VÝROČIA CÍFERA ALEBO NA EMAILOVEJ ADRESE
M.BACHRATA1@GMAIL.COM

Obsah

Samospráva

Výzva na zaplatenie nedoplatku dane z nehnuteľnosti, dane za psa a poplatku za komunálne odpady za rok 2021	1
Bezplatné právne poradenstvo	1
Všeobecný lekár v Cíferi	2
Stavebné práce v obci počas letných mesiacov	2
Odpadové hospodárstvo	2
Sochy ciferských historických osobností ozdobia centrum Cífera	3

Aktuality

Kultúrno-spoločenská retrospektiva	4
Ciferská rozprávka – pozvánka do divadla	5
Knižná novinka: "Čaro ciferských svadobných fotografií"	6
Podakovanie Miroslavovi Hornikovi za knižný dar	6
Otvorenie leta	7
V Cíferi sa začína blýskať na lepšie časy... ..	7
Farská záhrada v Cíferi ožila detským smiechom	8
Obdivovali sme tichú krásu ukrytú v dreve	8
V Cíferi sme pokrstili Kone	9
Z činnosti ZO JDS v Cíferi v mesiaci júl – august 2021	10

Spoločnosť a kultúra

Desať rokov Ciferského ochotníckeho divadla	11
Mons. Ján Bučík: „Netreba zabúdať, že patrón kostola a farnosti, archanjel Michal, je nám vždy na pomoci“	12
Pred tridsiatimi rokmi vyšlo prvé číslo mesačníka Ciferpress	13
„Folklor vo mne vzbudzuje radosť, veselosť a optimizmus“ – rozhovor s Amáliou Krištofíčovou	14

História

MUDr. Šarlota Krištofíčová	14
Vladimír Čančík – záhradník grófa Zičiho.. ..	15
Lehmannovci v Cíferi	15
Pribeh letca z modranského cintorína	16
Ciferčania na zahraničných univerzitách a vysokých školách do roku 1918 ..	18
Jozef Kubányi a jeho Cziffer w roku 1813	19
Najslávnejšia obyvateľka Cífera – Mária Hollósyová	22

Školstvo

Aký bude školský rok 2021/2022?	23
Zamávali sme veľkácom na rozlúčku... ..	23

Farnosť

Viera je náš poklad	24
Sviatosť prvého svätého prijímania – aby nebolo len formalitou, ale začiatkom života s Kristom	24
Obnova kríža v Jarnej	25
Pozvánka do Ciferského speváckeho zboru... ..	25

Životné prostredie

Cuketa – zelenina tretieho tisícročia	26
O tom, ako sviečka môže život zachrániť	26
„Prach si, no na plast sa obrátiš“ alebo Čo všetko ide do jamy a ako to vidí pápež František	27

Šport

Slovak Open Handball (SOH) a Mini Open Handball (MOH)	27
Nevidaná strelecká kanonáda ciferských futbalistov v novom súťažnom ročníku	29
Pácki mládenci opäť pokorili miestnych ženáčov	30
Ciferski rekreační bežci nám robia radosť	31
Správy z ciferského šachu	31

CÍFERSKÉ NOVINY – vydáva Obec Cífer, Nám. A. Hlinku 31, 919 43 Cífer

IČO: 00312347, Evidenčné číslo: EV 5636/18. ISSN 2585-8858

Grafické spracovanie: STRONG TOOLS s. r. o.

Náklad 600 ks. Tlač: Edit print

Príspevky môžete poslať v elektronickej podobe na adresu:

sekretariat@cifer.sk. Redakcia si vyhradzuje právo formálne upravovať a krátiť príspevky dopisovateľov.

Distribučné miesta:

- Obecný úrad v Cíferi
- Predajňa Praktik Cífer s.r.o.
- Čerpacia stanica ŠMAL Cífer
- Papiernictvo Jana Silná (pri pošte)
- Drogeria Jana Silná

Úvodník

Vážení spoluobčania,

ako sme už avizovali v predchádzajúcich Ciferských novinách, naša obec oslávi v tomto roku 730. výročie od prvej známej písomnej zmienky o nej. Pri tejto príležitosti sa v dňoch 24. – 26. septembra, teda na michalské hody, uskutočnia jubilejné oslavy. Ich súčasťou bude okrem kultúrneho programu aj udelenie obecných ocenení za zásluhy o rozvoj obce občanom a obecným združeniam v piatok 24. 9. od 17.30, na ktorom vás radi privítame. Na druhý deň, v sobotu od 14.00, sa oslavy začnú slávnostným sprievodom obcou za účasti folkloristov, dychovej hudby, poslancov, občianskych združení a verejnosti. Všetci ste samozrejme pozvaní k účasti na ňom prípadne k jeho sledovaniu. V piatok podvečer, po udelení ocenení sa vo veľkej sále domu kultúry, odohrá prezentácia knihy autora Mariána Pavlíka s názvom Čaro ciferských svadobných fotografií, ktorú vydala obec Cífer a nástenného kalendára s folklórnou tematikou autorky Milky Bachratej. Obe publikácie si počas osláv budete môcť zakúpiť v areáli štadióna a neskôr na obecnom úrade v Cíferi. Obdivovatelia výšivky sa budú môcť znovu pokochať nádhernou výstavou v pamätnej izbe Márie Hollósyovej. No a nakoniec, aj toto číslo novín je špeciálne hodové - zámerne je v ňom omnoho viac článkov z histórie obce.

Vážení spoluobčania, pokiaľ strávite posledný septembrový víkend v Cíferi, budeme radi, ak sa zúčastníte na niektorom z pripravovaných podujatí. V každom prípade vám želim príjemné prežitie michalských hodov v kruhu rodiny a priateľov a veľa slnka v jesenných mesiacoch. ■

Maroš Sagan

Výzva na zaplatenie nedoplatku dane z nehnuteľnosti, dane za psa a poplatku za komunálne odpady za rok 2021

Obec Cífer ako správca dane z nehnuteľností, dane za psa, poplatku za komunálny odpad, týmto upozorňuje občanov - daňovníkov na zaplatenie nedoplatkov daní a poplatkov.

V zmysle zákona č. 582/2004 z. z. O miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov a VZN č. 9/2019 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady bola daň z nehnuteľností a poplatok za komunálny odpad splatná do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

Touto cestou vyzývame všetkých daňovníkov, ktorí doposiaľ daň z nehnuteľností, daň za psa a poplatok za komunálny odpad na rok 2021 neuhradili, aby si túto povinnosť splnili, najneskôr do 15.10.2021 a to buď zaplatením v pokladni OcÚ alebo na účet obce, a tak sa vyhli prípadným sankciám. ■

OcÚ Cífer

Bezplatné právne poradenstvo

Štvrtok 21. októbra 2021 od 16.15 h.

Služby obecného právnik v rámci bezplatného právneho poradenstva môžete využiť vo štvrtok 21. októbra 2021 od 16.15 h. Na poradenstvo je potrebné zapísať sa vopred na obecnom úrade na tel. 033 55 99 132, alebo sekretariat@cifer.sk.

Všeobecný lekár v Cíferi

V mesiaci jún obecný úrad v Cíferi informoval, že od začiatku októbra 2021 bude v zdravotnom stredisku v Cíferi pôsobiť nový všeobecný lekár. Mal ním byť MUDr. Martin Kárník, ktorému obecné zastupiteľstvo v Cíferi schválilo nájomnú zmluvu na priestory všeobecného lekára za symbolické nájomné. Dr. Kárník podpísal nájomnú zmluvu v mesiaci jún. Počas stretnutí so zástupcami obce Dr. Kárník deklaroval, že v júli si prevezme priestory a v jesenných mesiacoch v nich začne ordinovať. Obec zároveň, podľa dohody s Dr. Kárnikom, obnovila prenajaté priestory a pripravila ich na odovzdanie. Napriek tomu, pán Kárník priestory neprevzal a v júli zároveň prerušil komunikáciu s obcou. Až dňa 14. septembra Dr. Kárník obci oznámil, že spoluprácu s obcou žiaľ nemôže realizovať a zmluvu na prenájom priestorov vypovedá z dôvodu komplikácií spôsobených

epidémiou Covid 19. Preto bude na najbližšom zastupiteľstve prerokované ukončenie nájomnej zmluvy a obec začne hľadať nového nájomcu – všeobecného lekára do priestorov v zdravotnom stredisku. Pre obec ide o prioritnú záležitosť, keďže pre väčšinu obyvateľov je dochádzanie za všeobecným lekárom do Trnavy značnou komplikáciou. V súčasnosti však nie je ľahké lekára do obce nájsť, a to ani v prípade veľkej obce, akou je Cífer. O to viac, že nový lekár príde do obvodu, v ktorom spočiatku nebude mať dostatok prihlásených pacientov a teda ani príjem z nich plynúci. Veľká väčšina pacientov je totiž prihlásená u MUDr. Dobrovodskej, ktorá si presťahovala ambulanciu do Trnavy. Ich návrat bude možný až po tom, ako začne v Cíferi ordinovať nový lekár. Veríme, že situáciu sa podarí vyriešiť čo najskôr, k spokojnosti väčšiny občanov. ■

OcÚ Cífer

Stavebné práce v obci počas letných mesiacov

Počas letných mesiacov obec vykonávala stavebné aktivity predovšetkým v Jarnej, kde sa dokončila pokládka hlavného vedenia vodovodného potrubia a začali sa zhotovovať prípojky k jednotlivým nehnuteľnostiam. Paralelne beží príprava na výstavbu tlakovej stanice, pri železnici, ktorá by mala vodu tlačiť „hore kopcom“ až do Jarnej. Okrem Jarnej sa pokračovalo, aj keď v iba v miernom tempe, s výstavbou prepojenia Pácu s Cíferom chodníkom. Na ukončenie tejto stavby obec ešte potrebuje dotiahnuť nájom dvoch parciel, ktoré by mali byť zazmluvnené v priebehu septembra. Preto veríme, že chodník bude zaasfaltovaný v októbri – novembri. Čo sa týka chodníka v Cíferi – ul. Štefánikova, Bernoláková, Trnavská, obec dala na schválenie na VÚC zmenu dodávateľa projektu. Po jej odobrení obec začne obstarávať nezrealizovanú časť stavby a až následne príde k jej dokončeniu. Okrem toho sa v lete realizovali drobné opravy komunikácií, dokončovanie rekonštrukcie objektu šatní na futbalovom štadióne, či asfaltovanie najväčších nerovností na ceste na m. č. Há a parkoviska pred zberovým dvorom. V auguste bolo dodávateľovi odovzdané aj stavenisko prístavby športovej haly, kde sa bude v tomto roku reali-

zovať hrubá stavba s dokončením 2. nadzemného podlažia – 4 vyučovacích tried so sociálnymi zariadeniami a schodiskom. Jedna veľká stavba sa ukončuje aj v miestnej časti Pác – obytná zóna IBV Pác je pred kolaudáciou, pričom v jej dotyku s obcou vznikla pekná plocha – budúce centrálne námestie Pácu. V jej sused-

stve by mala stáť dvojtriedna materská škola. Obec v auguste podala žiadosť o eurofondy z operačného programu IROP na jej výstavbu. Zároveň obec podala žiadosť na Tavo a.s. na dostavbu prepojenia vodovodu Cífer s vodovodom Pác. ■

Text a foto: Maroš Sagan

Odpadové hospodárstvo

V jarých a letných mesiacoch tohto roka prišlo k pozitívnej zmene v narábaní s biologicky rozložiteľným odpadom v obci. Už začiatkom roka obec, na základe novely zákona, umiestnila ku všetkým bytovým domom kontajnery na kuchynský odpad, ktorý by sa vďaka tomu už nemal ocitať v klasických kontajneroch na zmesový komunálny odpad. Následne obec umiestnila takéto kontajnery aj na zberovom dvore v Cíferi, a to pre obyvateľov ostatných nehnuteľností. Ďalšie kontajnery tohto typu plánuje obec rozmiestniť na stojiskách v obci postupne podľa záujmu zo strany obyvateľov. Druhou pozitívnu zmenou, v oblasti biologicky rozložiteľného odpadu, je

realizácia eurofondového projektu zameraného na efektívnejšie narábanie s týmto odpadom. V rámci neho bol zakúpený traktor, drviaci voz, kontajnery a bola postavená skladová hala. Obec zamestnala, na čiastočný úväzok, strojníka k mechanizmu, ktorý zabezpečuje drvenie konároviny ako aj presuny a vývozy rôznych druhov odpadu. Výsledným efektom je to, že na dvore v Cíferi aj v Páci je citeľne väčší poriadok, drevený odpad sa nehromadí a nezaberá neúmerne veľkú plochu, ako tomu bolo predtým.

V priebehu roka sa postupne zaviedol aj systém evidencie odpadu cez čipy na kontajneroch. Dnes je systém funkčný, pričom každý obyvateľ si

(pokračovanie na str. 3)

môže odsledovať hmotnosť odpadu, ktorý mu bol vyvezený prostredníctvom web stránky www.nasepopelnice.sk. Na získanie prístupu je nevyhnutné požiadať oň mailom alebo osobne na obecnom úrade u pani

Chalúpkovej – chalupkova@cifer.sk. Cieľom obce je na základe evidencie údajov od budúceho roka zaviesť zľavový systém pre tých, ktorí produkujú málo odpadu v porovnaní s kapacitou ich nádob. ■ OcÚ Cifer

Sochy cíferských historických osobností ozdobia centrum Cífera

Augustové drevorezbárske sympóziu na rybníku bolo víťaným kultúrno-spoločenským oživením počas horúcich letných mesiacov. A hoci trvalo len niekoľko dní, stopy po tomto ročníku sympózia zostanú v obci ešte veľmi dlho. Po dohode s obcou pracovali štyria rezbári na sochách konkrétnych historických osobností, ktoré sú umiestnené v centre obce. Budú tak pripomínať významné historické reálie Cífera.

■ Prvou z nich je zástupkyňa cíferských šľachtických rodov, grófkya **Šarlota Zichyová (1855 – 1924)**, dvorná dáma rakúsko-uhorskej cisárovnej Alžbety – Sisi. Grófkya Šarlota bola známa svojou dobrotou a filantropiou v prospech cíferského ľudu. Aktívne napomáhala kultúrno-spoločenskému rozvoju obce, organizovala a režírovala prvé divadelné predstavenia, založila mariánsky spolok, bola donorkou cíferského chrámu. Pomáhala sociálne slabším vrstvám, zorganizovala predajnú výstavu cíferských výšiviek na podporu rodín vojakov padlých v I. svetovej vojne. V zichyovskom sídle, vo veľkom kaštieli, založila svetoznámu výšivkársku školu pod vedením Márie Hollósyovej, ktorú do konca života podporovala a financovala. V roku 2019 bola po nej pomenovaná ulica v časti obce pri zichyovskom kaštieli.

■ Druhou je vyššie spomínaná **Mária Hollósyová (1858 – 1945)**, ktorej životný príbeh obsiahlejšie popisujeme v rubrike História. Mária bola určite jednou z najznámejších osobností v celých dejinách našej obce. Vďaka svojmu talentu, pracovitosti a umeleckému citu sa stala v roku 1892 vedúcou výšivkárскеj školy v Cíferi a najvýznamnejšou postavou výšivkárскеho spolku Izabella. Jej diela, napríklad šaty nazývané Izabella nosila ako *haute couture* európska šľachta, príslušníci kráľovských rodín. Jej sakrálné výšivky zdobili významné chrámy. V roku 1896 získala striebornú medailu na Milénárnej výstave v Budapešti a v roku 1900 najvýznamnejšie ocenenie - Grand Prix na Svetovej výstave v Paríži za skvostne vyšitú zlatú kazulu. V roku 2000 jej bolo udelené čestné občianstvo obce Cifer *in memoriam*.

■ Tretím je **Mons. Ľudovít Pavetiš (1886 – 1963)**, správca cíferskej farnosti v rokoch 1918-1963. Narodil sa v dnešnom Rakúsku v obci Zillingtal v Burgenlande v rodine učiteľa chorvátskej národnosti. Do Cífera bol pridelený za farára v roku 1918 a pôsobil tu až do svojej smrti v roku 1963. Popri jeho vynikajúcej činnosti na poli pastoračnom, bol obdivuhodný aj rozsah jeho aktivít na poli spoločenskom – od roku 1919 do roku 1936 zastával viaceré významné funkcie v obci. Inicioval výstavbu významných stavieb – rímskokatolíckej ľudovej a meštianskej školy, nového Kostola svätého Michala Archanjela, budovy miestnej Jednoty Orla – bývalej Orlovne,

pomníka padlým v I. svetovej vojne či nového organa. Podnietil založenie viacerých spolkov a organizácií v obci, napríklad Telovýchovnej jednoty Orol, Spolku sv. Vojtecha či Miestneho odboru Matice slovenskej. Pre svoju dobrosrdečnosť bol mimoriadne obľúbený u farníkov. V roku 2001 bola po ňom pomenovaná ulica, na ktorej sa nachádza fara, bývalý Dolný koniec. V roku 2000 mu bolo udelené najvyššie obecné vyznamenanie – čestné občianstvo obce Cifer *in memoriam* a bola mu odhalená pamätná tabuľa tak v cíferskom kostole, ako aj na priečelí kostola v obci Zillingtal. V tom istom roku bol vyhlásený za najvýznamnejšiu cíferskú osobnosť 20. storočia.

■ Štvrtým je rabin **Šalamún Mahler (1823 – 1895)**, rabin z Cífera v rokoch 1856-1873, potom neologický vrchný rabin mesta Bratislavy v rokoch 1873-1895. Jeden z jeho synov, **Eduard Mahler (1857 – 1945)**, ktorý sa narodil v Cíferi a prežil tu detstvo bol mimoriadne nadaným vedcom vo viacerých vedeckých odboroch a nakoniec sa preslávil najmä v orientalistike – je považovaný za zakladateľa uhorskej egyptológie. Vypočítal alebo sa pokúsil vypočítať dátumy mnohých udalostí náboženského a historického významu, napríklad Exodu alebo ukrižovania Ježiša. Socha rabína Mahlera pripomína významnú židovskú náboženskú obec, ktorá v Cíferi pôsobila od 15. storočia. V 18. storočí vlastnila cintorín, mikve – kúpeľ a synagógu postavenú blízko veľkého kaštieľa. Komunita mala rabína, do kompetencie ktorého patrilo židovské obyvateľstvo zo 14 okolitých obcí. Začiatkom 19. storočia žilo v obci takmer 300 obyvateľov židovského pôvodu, čo predstavovalo takmer 30% celkového obyvateľstva obce. V druhej polovici 19. storočia, po liberalizácii zákonov týkajúcich sa židovského obyvateľstva v Uhorsku, sa Židia začali sťahovať do miest a význam cíferskej židovskej náboženskej obce v regióne sa znížil. Napriek tomu tvorili Židia až do druhej svetovej vojny pevnú súčasť Cífera, no žiaľ ani oni sa nevyhli holokaustu. Z Cífera bolo, podľa databázy pamätníka *Jad Vašem* v Jeruzaleme, počas druhej svetovej vojny nespravodlivo deportovaných do koncentračných táborov a zavraždených 29 obetí židovského pôvodu. ■ OcÚ Cifer

SPOMIENKA...

*Ťažko sa nám s Tebou lúčilo,
ťažko je nám bez Teba byť.
Láska však smrťou nekončí,
v srdciach nám navždy ostaneš žiť.
Milovali sme Ťa a Ty si miloval nás,
tú lásku v našich srdciach nezničí ani čas.*

Dňa 4. októbra 2021 si pripomínáme 5. výročie úmrtia nášho milovaného **Vladimíra Glasu**. Kto ste ho poznali a mali radi, venujte mu modlitbu a tichú spomienku.

S láskou a úctou spomína manželka a celá rodina

S bolesťou v srdci ďakujeme za dôstojnú rozlúčku všetkým príbuzným, priateľom, susedom a známym, ktorí dňa 25. 08. 2021 odprevadili na poslednej ceste nášho drahého zosnulého

Františka Štibrányiho.

Chceme sa tiež úprimne poďakovať za prejavy sústrasti a kvetinové dary.

Smútiaca rodina

S láskou a úctou spomína manželka a celá rodina

Kultúrno-spoločenská retrospektíva

■ V areáli Kúpaliska Pác sa v sobotu **26.6. konali Pácke hody**, ktorých program započal futbalovým zápasom Pácanov, pokračoval hudobným programom a v nedeľu sa konala slávnostná hodová sv. omša v Kostole sv. Petra a Pavla.

■ V sobotu **7. 8.** sa na terase pivárne a kaviarne Štadión v Cíferi konalo **posedenie pri hudbe**, o výbornú zábavu sa postarala kapela **Variant**.

■ Onedlho, **3. 7.** vystrojili hody aj Gocnogania pri dome kultúry v Jarnej. Program **Gocnockých hodových slávností** bol hohatý - ochutnávka vín, hudobný program, športový program i kolotoče.

■ **10. 7.** v areáli Kúpaliska Pác sa uskutočnil koncert slovenského rappera **Majselfa v spolupráci s DJ Mairee a DJ Johnny Bee**. Viac v rubrike Aktuality.

■ **10.7.** sa to v Jarnej poriadne otriasalo **na hudobnom rockovom podujatí Rock na Mlyne - 1. ročník**, v areáli mlynu Jarná.

■ **17. 7.** sa konalo podujatie **Ciferské folklórne popoludnie - 3. ročník** na futbalovom štadióne v Cíferi, napriek mierne daždivému počasiu, dopadlo výborne. Účinkujúci i diváci zažili príjemnú atmosféru nabitú energiou z rezkeho tanca a hudby a pestrých krojov. Tento rok prijali pozvanie na túto oslavu slovenského folklóru výborný folklórny súbor Máj z Piešťan a folklórna skupina Verešvaran z Červenika. Boli to všetko mladí tanečníci, speváci a hudobníci, vďaka ktorým sme si mohli pozrieť to naše tradičné a slovenské umenie. Na pódiu nechýbali ani reprezentanti našej obce v podaní FSK Cífer v bohato zdobených krojoch, taktiež so zaujímavým a veselým tradičným folklórnym vystúpením. Milým spostením bola

mladučká 8 ročná speváčka a heligónkárka Stellka z Brestovian. Na záver zabávala návštevníkov podujatia dychová hudba Senčanka. Krstila sa kniha **Rozsievateľ krásy a ľudového umenia**, ktorú p. Marián Pavlík vyhotovil k 50. výročiu Folklórnej skupiny Cífer. Návštevníci si mohli pochutiť na fazuľovici a makových štrúdlach, v ponuke bol ciferský med, háčkované a paličkované výrobky ako i kniha **Cifruvaní Ciferané**, ktorú prezentovala vo svojom stánku jej autorka p. Emília Bachratá.

■ Hneď na druhý deň **18. 7.** koncertovali v Cíferi Cigánski diabli, ktorí v dome kultúry predviedli divákom dych berúce hudobné umenie. Viac sa o tomto podujatí dočítate na ďalších stránkach týchto novín.

■ Ciferskí rybári v dňoch **19. až 22. 8.** usporiadali **Drevorezbárske sympóziu - 2. ročník**. Počas týchto štyroch dní mnohých prilákal zvuk píly rezbárskych majstrov na rybník, kde bolo čo obdivovať - z kusu dreva sa zrodili krásne sochy a doplnili tak už existujúcich drevených „priateľov“ z minulého roka. Viac sa dozviete na ďalších stránkach našich novín ako i vo fotogalérii na webstránke: www.cifer.sk

dozviete na ďalších stránkach našich novín ako i vo fotogalérii na webstránke: www.cifer.sk

■ V sobotu **28. 8.** sa konala **Oslava výročia SNP v Páci**. Už tradične pri kúpalisku Pác sme vzdali poctu padlým v boji SNP. Zaznela slovenská hymna a hymnické piesne v podaní pána učiteľa ZUŠ v Cíferi M. Pobudu a zapálili sme vatru SNP. Hudobný program si pripravil i spevácky zbor Ciferané zpievajú a nakoniec zúčastneným zahrala Dychová hudba Drahovčanka.

■ V stredu, na štátny sviatok **1. 9.**, členovia OZ Pácan pripravili pre Pácke deti rozlúčku s letom, v areáli domu kultúry v Páci.

(pokračovanie na str. 5)

Oslava výročia SNP v Páci

V doprovode rozprávkových bytostí, zdolávali rôzne úlohy. Deti sú zúčastnili v hojnom počte, a nielenže sa výborne zabavili, ale vysúťažili si aj krásne odmeny.

■ Dňa 1. 9. členovia klubu **Petang hráť pre radosť** zorganizovali, v spolupráci s obcou Cífer **3. ročník turnaja v petangu o pohár starostu obce Cífer**. Pravidelný celoročný tréning sa vyplatil, čoho

bol pestrý výber vín od cíferských vinárov.

■ Počas leta boli zorganizované aj tri brigády na **židovskom cintoríne**, kde sa postupne podarilo sčasti vyčistiť pietne miesto.

Všetkým dobrovoľníkom srdečne ďakujeme za doterajšiu prácu, trpezlivosť a ochotu! Vďaka si zaslúži najmä Peter Šarmír, študent gymnázia, ktorý brigády organizuje.

■ Počas celého leta **každý piatok** patril **Letnému kinu pod hviezdami**, kde sa premietali filmy a rozprávky pre celé rodiny. Kino na trávniku, v areáli futbalového štadióna, si od obľúbilo veľa návštevníkov. Sú takí, ktorí nevynechali ani jedno premietanie, nevzdali to, ani keď bolo menej priaznivé počasie. Iní chodili len príležitostne, možno podľa toho, aký žáner ich oslovil, alebo boli práve odcestovaní. No mnoho Cíferčanov, sa pri tejto príležitosti, stretávalo len tak, v príjemnej piatkovej atmosfére so svojimi rodinami a známymi. Malým i veľkým divá-

kom ďakujeme za priazeň a tešíme sa na budúce leto! ■

Text a foto: OcU

Cíferská rozprávka - pozvánka do divadla

Kde bolo, tam bolo, na úrodnej Trnavskej sprasovej tabuli, keď priemerný ročný úhrn zrážok ešte bol 555 mm a priemerný počet dní so snehovou pokrývkou bol viac ako 40, bola raz jedna dedinka, Cíferom zvaná ... podme spolu zažiť rozprávku a nazrieme do komnaty Veľkého kaštieľa v roku Pána 1625.

Pri príležitosti 730. výročia prvej písomnej zmienky o obci Cífer nacvičilo Cíferské ochotnícke divadlo novú autorskú hru Ing. Dagmar Strakovej s názvom Cíferská rozprávka. Cieľom komédie je pripomenúť si niektoré okamihy z dávnej i novej histórie obce a zároveň poukázať na rozdiely vo vnímaní emancipácie žien v prúde dejín.

Dej sa odohráva v Cíferi vo Veľkom kaštieli. Dve mladé šľachtické sa zázrakom prenesejú zo stredoveku do hydinárni v 90. rokoch 20. storočia. Keď sa vracajú v čase späť do stredoveku, nedopatrením siahnu so sebou aj vrátničku z hydinárni, ktorú považujú za vešticu. Táto jednoduchá zápleтка je zarámovaná do historických reálií Cífera.

Pripomenieme si skutočné udalosti a osobnosti v histórii Cífera: aristokratické rodiny, ktoré vlastnili Cífer, rozvoj obce v 17. storočí,

dozvieme sa, či ste mohli len tak navštíviť svoju matku v kláštore, čo bol prevet či plynový výmet, ale pripomenieme si aj ako natierali SELPO na ružovo a nemali rebrik.

Veríme, že pandémie COVID-19 bude túto jeseň viac pod kontrolou a 3. októbra 2021 sa uvidíme v DK Cífer. Tešíme sa na našich divákov. ■

Ing. Dagmar Straková, COD

Členovia COD nacvičujú novú autorskú hru **Cíferská rozprávka**. Zľava: D. Čaja, R. Szládeczková, D. Straková, S. Silná, G. Miššik Text a foto: Ing. D. Straková, COD

Knižná novinka: „Čaro cíferských svadobných fotografií“

Novinár a publicista, cíferský rodák Marián Pavlík napriek nepriaznivej epidemiologickej situácii obohacuje náš domáci knižný fond ďalším svojim významným titulom. Po roku neúnavnej práce sa prezentuje publikáciou Čaro cíferských svadobných fotografií. Kniha vhodne zapadá do vienu osláv 730. výročia prvej písomnej zmienky o našej obci a jej slávnostný krst je v rámci tohtoročných Cíferských hodových slávností naplánovaný na piatok 24. septembra.

Hoci sa podstatná časť publikácie rodila v neľahkom a nepravnom období, autor v spolupráci s ďalšími nadšencami zhromaždil celkom 577 cíferských historických fotografií manželských párov z rokov 1900-1990. Publikácia je nielen veľkou historickou vzácnosťou, ale aj trvalou spomienkou pre nastupujúce generácie mnohých našich rodín. Po bližšom oboznámení sa s obsahom novej publikácie starosta obce Cífer Maroš Sagan vyslovil na jej margo aj tieto vety uznania: „Vďaka autormej vytrvalosti a precíznosti je kniha výnimočná nielen témou, ale aj kvalitou spracovania. Musím konštatovať, že minimálne na Slovensku kniha svadobných fotografií z jednej obce takého rozsahu nevyšla. A treba povedať, že aj v Cíferi by sa ťažko zrodila, nebyť Mariána Pavlíka. Veď na skompletizovanie histórie niekoľkých generácií Cíferčanov cez svadobné fotografie nestačil len bohatý archív autora a jeho encyklopedické

V minulosti manželské páry často k svadobnému obradu pristupovali v typických cíferských krojoch - najmä nevesty ako na hornej fotografii Mária Moravcová. Peknou nevestou bola aj Mária Ráková (v obklopení družičiek). Elegantným manželským párom boli aj František a Irena Trnčíkovi.

Čo do dlhovekosti sú historicky najvýraznejším cíferským žijúcim párom manželia Tóthovci, 91-ročný Ambróz a 89-ročná Margita (na titulnej fotografii knihy), ktorí „Požehnanú svadbu“, 70 rokov spoločnej cesty životom, oslávili 30. júna 2021.

vedomosti o našej obci. Bez intenzívnej komunikácie so stovkami obyvateľov a jeho doslova mravčej práce by sa toto dielo nezrodilo.“

Kniha je doslova pastvou pre oči najmä pre cíferské nežné pohlavie. Veď svadba je v živote partnerov často považovaná za jeden z najdôležitejších krokov, pri ktorom chce nevesta vyzeráť očarujúco. Vďaka dobovým fotografom sa spomienky na túto významnú udalosť v živote našich obyvateľov zachovávajú natrvalo. Z dobou poznačených fotografií možno vyčítať, že hoci sa svadobná móda, najmä tá ženská často mení, krása mladých ľudí, ktorí sa rozhodli stráviť bok po boku zvyšok života, je nemenná, ostáva stále rovnaká. Viac o pravdivosti týchto viet a mnohých ďalších svadobných tradíciách, zvykoch a obyčajoch sa dočítate po zakúpení tejto knižnej novinky. ■ cfp

Pod'akovanie Miroslavovi Horníkovi za knižný dar

Obec Cífer ďakuje pánovi Miroslavovi Horníkovi, obyvateľovi našej obce a autorovi kníh „Radiotechnika za druhé svetové války“ a „Spojovacia technika vyrábaná v Československu a používaná počas studenej vojny“ za ich darovanie Obecnej knižnici Jozefa Kubányiho v Cíferi. Knihy sú voľne prístupné pre čitateľov knižnice. ■

OCÚ Cífer

Otvorenie leta

V sobotňajší večer 10.7. sa na kúpalisku Cífer Pác nielen kúpalo, ale aj tancovalo. Večer o 19-tej hodine sa spustilo otvorenie leta pod taktovkou skvelých muzikantov a začala neopakovateľná

partý, ktorá sa končila o polnoci. Na pódium so svojimi piesňami vystúpil známy raper Majself a po ňom prebral taktovku na pódium

DJ Mairee. Oba interpreti nenechali chladnými nielen mládež, ale veru krv v žilách poriadne rozprúdili aj nejednému štyridsiatnikovi. Aj túto akciu skvelo zvládol a zabezpečil tím spolupracovníkov a mládežníkov, ktorým patrí veľké poďakovanie.

Dúfame, že pandemická situácia sa nezhorší natoľko, aby nám zabránila v podobných akciách, ktoré ešte tento rok s radosťou pre vás pripravujeme. ■

Za realizačný tím Iveta Puchoňová, foto: OcÚ Cífer

V Cíferi sa začína blýskať na lepšie časy...

Mám na mysli obdobie kvalitnej činnosti jednotlivých organizácií, občianskych združení a podobne, ktoré v minulosti fungovali ako jeden dobre nastavený stroj.

Pred pandemiou Covidu bolo všetko inak. Brigádnicka činnosť bežala v obci v rámci svojich možností. Pribudli nové činnosti ako napr. Petang klub, spevácky zbor (Cíferané zpívajú) a veľa ďalších športových a kultúrnych činností. A zrazu nastal nečakaný zlom: pandémia.

Následne sa obmedzila činnosť obchodov, prišlo zatváranie kostolov, škôl, športovísk a pod. Začali sa šíriť rôzne konšpiračné teórie. Začala sa zvyšovať úmrtnosť, hlavne starších ľudí, čo nepôsobilo dobre hlavne na psychiku väčšej časti obyvateľstva. Nastala obrovská neistota. Nechcem na to ďalej ani spomínať, lebo samotnému mi „behá mráz po chrbte“, veď si to všetci dobre pamätáme.

No príchodom roku 2021 nastalo určité postupné uvoľňovanie.

Začali sa obnovovať jednotlivé činnosti a organizácie začali „žiť“. Koncom júla 2021 v hromadnom vystúpení účinkovali naši folkloristi v Krakovanoch. Onedlho FSK spolu s obcou organizovala doma v Cíferi 3. ročník folklórneho popoludnia. Postupne sa obnovovali aj ďalšie činnosti.

Medzi úspešné akcie patrila aj liečebno - relaxačný pobyt dôchodcov v bojnických kúpeľoch, ktoré zorganizovalo občianske združenie Klubu dôchodcov v Cíferi v dňoch 9. 8. až 15. 8. 2021. Do kúpeľov nastúpilo 21 členov. Pobyt sa účastníkom vydaril. Čakalo nás pekné počasie, dostatok liečebných procedúr, kvalitná celodenná strava a hlavne tak potrebný odpočinok, čo sme všetci už potrebovali. Ako po iné roky, tak aj teraz nám obecny úrad poskytol nezištnú pomoc, auto na odvoz a dovoz batožiny. Je to pre dôchodcov veľká pomoc, za ktorú sme obci vďační. Klub dôchodcov zabezpečil aj mimoriadne zastavenie prievádzskeho rýchlika v zst. Cífer. To bolo zabezpečené aj pri príchode do Cífera. Kúpele Bojnice sú vynovené a fungujú v štandardnom režime. Do budúcnosti odporúčame aj ostatným seniorom, ktorí ešte v Bojniciach neboli, aby neváhali a prihlásili sa. O kúpeľnom pobyte máme na webovej stránke obce aj fotodokumentáciu, ktorú si môžete pozrieť.

Ďalšou aktívnou organizáciou, čo nás milo prekvapilo, bol Miestny odbor Matice slovenskej v Cíferi, ktorý zorganizoval 18. 8. 2021 autobusový zájazd pre svojich členov do Banskej Štiavnice a Svätého Antona. Bol to vydarený zájazd, o ktorý bol veľký záujem, zúčastnilo sa

65 účastníkov, čo bolo kapacitne až na dva autobusy. To bolo čo povedať! Počasie nám prišlo. Po prehliadke historického mesta bol v Banskej Štiavnici poskytnutý kvalitný obed. Po obede bol odchod do zámku vo Svätom Antone. Tu na nás taktiež dýchlá história. Na veľkej rozlohe múzejných priestorov sme si mohli prezrieť historické pamiatky, vrátane širokej poľovníckej expozície. Niektoré fotografie z vydareného zájazdu si môžete taktiež pozrieť na webovej stránke obce Cífer.

Záverom tohto môjho príspevku chcem upozorniť na skutočnosť, že naše spoločenské organizácie a občianske združenia, žijú. Bolo jasne vidieť, že ak sa naskytla čo i len malá chvíľa, organizácie promptne zareagovali a postupne obnovovali svoju činnosť, čo je dobrý zjav do budúcnosti pre obec Cífer. ■

Otto Šmíčko

Farská záhrada v Cíferi ožila detským smiechom

V dňoch 19. 7. - 24. 7. sa uskutočnil vo Farskej záhrade v Cíferi denný letný farský tábor s názvom Madagaskar pod záštitou nového tímu animátorov. Do tábora sa prihlásilo 48 detí, privítali sme deti nielen z Cífera, ale i z okolitých obcí ako Slovenská Nová Ves, Voderady a tiež aj z Bratislavy a Malaciek. Tento týždeň sme začali detskou svätou omšou v miestnom Kostole sv. Michala Archanjela, túto omšu celebroval don Marián Zachar, SDB. Deti následne čakal pestrý program, ktorý sa počas celého týždňa niesol v duchu rozprávky Madagaskar.

Náš organizačný tím tvorilo 13 animátorov: Ema Nogová, Monika Barczayová, Barbora Holeková, Laura Ščigulinská, Klaudia Grancová, Paulína Grancová, Nataša Hanečáková, Mária Magdaléna Morvayová, Natália Sabová, Dominik Sagan, Matej Jankovič, Júlia Pešková, Petronela Jankovičová, ktorí sme vo svojom voľnom čase vytvárali pre deti program a zabezpečili všetky potrebné náležitosti pre chod tábora. Napriek tomu, že protipandemické opatrenia nám spočiatku komplikovali prípravu tábora, nevzdávali sme sa. Našu dlhoročnú myšlienku zorganizovať tábor v užšom kruhu mladých ľudí, ktorí začali viac prehlbovať svoje kamarátstva práve v detstve na táboroch sme dotiahli do konca. Idea priniesť deťom to krásno, čo sme dostali my v detstve, nás viedla k tomu vytvoriť deťom krásny táborový čas.

Štruktúra programu bola pestrá. V pondelok boli deti rozdelené do farebných tímov, v ktorých si vyrobili tímové vlajky a vymysleli názov i pokrik. V utorok sme sa vydali na náučný chodník v Jablon-

ci, ktorý bol spustený o úlohy, ktoré deti počas cesty plnili. V stredu sme docestovali do „Afriky“, kde deň začal v znamení farieb a v poobedňajších hodinách sa deti zabavili pri vodných hrách. Vo štvrtok sme absolvovali dobrodružnú cestu „cirkusovým vlakom“ na Železnú studienku, kde sme symbolicky putovali po európskych mestách. V piatok sme začali náš deň záverečnou sv. omšou. Slávil ju náš pán farár vdp. Ján Bučík, ktorý nás počas celého tábora posilňoval duchovným slovom i svojou prítomnosťou. Svojimi slovami, počas kázne, povzbudil deti i animátorov. Ako povedal, v živote sa nám môžu zapichnúť triesky, ale nemá to znamenať len bolesť a trápenie, ale táto bolesť môže priniesť i ovocie, ktoré spočiatku nie je na prvý pohľad viditeľné.

Celý tábor sa niesol v znamení tímového ducha, spoločného priateľstva, rešpektovania a odpúšťania jeden druhému. Podľa slov detí, boli na najlepšom tábore. Nielen deti, ale i rodičia nás svojimi slovami povzbudili a vzdali nám vďaka a obdiv, že vo svojom voľnom čase chceme priniesť deťom zážitky, na ktoré budú ešte dlho spomínať.

My animátori, ďakujeme Bohu, ktorý nás počas celého tábora požehnával a dával nám silu. Ešte dlho budeme spomínať na zážitky z tohto nášho prvého ročníka, ale už teraz sa tešíme na nasledujúci ročník. Deti, máte sa na čo tešiť! ■

Autor: Petronela Jankovičová

Obdivovali sme tichú krásu ukrytú v dreve

Vydareného 2. ročníka Drevorezbárskeho sympózia v Cíferi sa zúčastnilo deväť majstrov svojho remesla

Vďaka miestnemu nadšencovi Mariánovi Čiernavovi sa stala vodná nádrž „Rybník“ v dňoch 19. - 22. augusta dejiskom 2. ročníka Cíferského rezbárskeho sympózia, ktorého sa zúčastnili deväť naslovovaných rezbárskych majstrov z rôznych končín Slovenska. Pomocnú ruku pri organizovaní podujatia mu poskytol Obecný úrad v Cíferi, ako aj miestni rybári na čele s Vladimírom Grossom.

V priebehu necelých štyroch dní pri práci s motorovými pilami a ďalším náčiním dokázali jednotlivé, dovtedy bezvýznamné klaty dreva zmeniť na umelecké diela. Štyrom sochám, historickým osobnostiam Cífera - urodzenej grófkke Šarlote Zichyovej (1855-1924); vedúcej niekdajšej slávnej cíferskej výšivkárkej školy, frajlenke Márie Hollósyovej (1858-1945); našej najvýznamnejšej osobnosti 20. storočia - Mons. Ľudovítovi Pavetiťšovi (1886-1963), ako aj

Medzi sochami nechýbala ani „frajlenka“ Mária Hollósyová, vedúca chýrnej cíferskej výšivkárkej školy. S jej podobizňou sa statne popasoval 38-ročný Marián Hutira z Vasilova.

(pokračovanie na str. 9)

rabínovi Šalamúnovi Mahlerovi (1823-1895) po dôkladnom opracovaní dĺatami a iným ručným náradím sa snažili vdýchnuť optimálny tvar nielen podľa predlohy, ale aj podľa svojej predstavy...

Sochám dvoch spomínaných slávnych dám dali autentickú podobu dvaja Oravčania z okresu Námestovo, 40-ročný Milan Kuchták z Mútneho, o dva roky mladší Marián Hutira z Vasil'ova. O stvárnenie optimálnej podobizne Mons. L. Pavetitša sa zasa pokúsil 42-ročný Erik Kalinka z Filákova, ktorý bol aj účastní-

O dotvorenie najcharakteristickejších črt tváre Mons. Ľudovíta Pavetitša, najvýznamnejšej cíferskej osobnosti 20. storočia, sa snaží 42-ročný Erik Kalinka z Filákova.

kom minuloročného premiérového cíferského sympózia. Vtedy sa prezentoval so sochou chlapca s rybou... So sochou Žida sa zdatne popasoval 46-ročný Albert Šimrák z Liptovského Mikuláša. Všetky štyri sochy boli vyrobené na objednávku Obecného úradu v Cíferi a po ich impregnovaní budú s patričným popisom umiestnené na dôstojných miestach v centre obce ako trvalá spomienka na slávne osobnosti verejného a kultúro-spoločenského života, ktoré v minulosti svojou neúnavnou prácou, aktivitou a nápadmi zviditeľňovali našu obec.

Návštevníci však obdivovali aj zručnosť ostatných účastníkov sympózia – 33-ročného Ladislava Taškyho z Borše (okr. Trebišov), ktorý sa umne popasoval s medveďou hlavou, ako aj 48-ročného súkromného podnikateľa Maroša Meška z Trenčína, ktorý vytvoril sochu perúna. Žabí princ zasa vznikol pod šikovnými rukami 43-ročného Stanislava Jarabicu zo Starej Bystrice. Na sochách svojich predkov - babky a dedka – intenzívne popracovala zohratá dvojica nerozlučných priateľov – 36-ročný Michal Kopásek z Oščadnice a 34-ročný Cíferčan Marián Čiernava. Aj vďaka ich šikovným rukám, umu a zručnosti zrazu osem metrov kubických dreva dostalo inú podobu - pretvorilo sa v nevšednú krásu. ■

V priebehu troch dní uzrela svetlo sveta aj socha rabína vďaka usilovnosti a umu 46-ročného Alberta Šimráka z Liptovského Mikuláša.

Text a foto: mapa

Urodzenú grófkú Šarlotu Zichyovú na objednávku obce Cífer perfektne stvárnil 40-ročný Milan Kuchták z Mútneho.

V Cíferi sme pokrstili nové CD "Kone"

Cigánski Diabli reprezentujú Slovensko na všetkých kontinentoch sveta, keď v ich umení sa mieša ľudová hudba s cigánskou a klasickou. Koncertovali v 43 štátoch sveta. Majú 3 platinové a 3 zlaté CD.

Dňa 18. 7. sme v Kultúrnom dome v Cíferi zažili neopakovateľný koncert v podaní Cigánskych Diablov, ktorý bol presunutý z minulého roka kvôli pandemickým opatreniam.

Ako sa hovorí, do tretice všetko dobré, tak v tomto prípade to bola naozaj pravda. A to doslova a do písmena, pretože dve hodiny pred koncertom sme museli zmeniť miesto konania kvôli nepriaznivému počasiu a presunúť ho z futbalového štadióna do domu kultúry.

Šikovný tím inšpicentov všetko dokonale zvládol pripraviť a diváci ani vystupujúci sa nemohli na nič sťažovať. Sálu zaplnili ľudia, ktorým sa žáner Cigánskych Diablov dostal pod kožu, o čom svedčí

(pokračovanie na str. 10)

aj *standing ovation* uprostred koncertu, keď ľudia stáli a tleskali od nadšenia.

S pánom starostom Marošom Saganom, sme mali tú česť, byť krstnými rodičmi nového CD s názvom Kone, ktoré sme na pódiu krstili priamo makom z makovic z Jarnej od pani Gabiky Čechovičovej. Zaželi sme tomuto CD, aby ho počúvali ľudia s veľkým srdcom, ktorým vyčarí úsmev na tvári. Silvia Šarkóziová odspievala piesne v slovenskom, ruskom a cigánskom jazyku a Ernest Šarkózi

predviedol svoju neopakovateľnú hru na cimbál, spolu s primášom a ostatnými členmi kapely. Po koncerte mali fanúšikovia možnosť sa s nimi odfotiť, či zakúpiť si CD. Všetko dobré, koniec dobrý. Diváci aj hosťujúce teleso odišli spokojní, plní dojemov z úžasného koncertu. A my sa na vás, milí diváci, budem tešiť na ďalšom podobnom podujatí! ■

Text: Ivet Puchoňová

Foto: Ocú

Z činnosti

ZO JDS v Cíferi v mesiaci júl – august 2021

V mesiaci júli sme čistili od buriny priečelie cintorína a s radosťou sme hrali petang, niektorí aj trikrát za týždeň, napriek horúčavám.

Mesiac august sme začali prípravou výročnej členskej schôdze (VČS), ktorá sa po dlhom čase obmedzení konala dňa 16.8.2021. Členovia Základnej organizácie (ZO) sa konečne stretli vo veľkom počte pri dobrom obede a malom občerstvení – kavička a zákusok. VČS schválila správu o hospodárení ZO za rok 2020, plán práce a hlavných úloh a rozpočet na rok 2021. Z plánovaných akcií v roku 2021 sme už stihli zrealizovať:

- krásnu návštevu prezidentského paláca a Bratislavského hradu, o ktorej som už písala,
- priebežné brigády na novom cintoríne,
- účasť v súťaži vo varení guláša v Cíferi,
- kladenie vencov k pomníku padlých v 2. svetovej vojne.

Podľa finančných možností sme schválili jednodňový výlet, ktorý sa už aj uskutočnil 25.8.2021. 56 seniorov navštívilo zaujímavý „Park miniatúr“ v obci Podolie pri Novom Meste nad Váhom. Je to unikátny park modelov dobových rekonštrukcií slovenských hradov, zámkov, kostolíkov ako aj miniatúr rodných domov našich významných spisovateľov a politikov. Dominantou je rozlohou najväčší model Holičského zámku, ktorý slúžil ako letné sídlo Márie Terézie. Potom nasleduje Bratislavský hrad, Matúšova veža na Trenčianskom hrade, Červený kameň, Čachtický hrad, rodný dom Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka a iné skvosty Slovenska.

Náš hlavný cieľ bol Trenčiansky hrad. S milou a fundovanou sprievodkyňou sme obdivovali palácové komplexy v priestoroch horného hradu skoro dve hodiny. Dozvedeli sme sa veľa o Uhorskom Palatínovi Matúšovi Čákoví Trenčianskom. Tiež o „Matúšovej drážave“, v ktorej zvrchovane kontroloval až 50 hradov. Jedinečný panoramatický výhľad z Matúšovej veže na širokú Trenčiansku kotlinu upútal všetkých návštevníkov. Po výbornom obede v reštaurácii kúsok pod hradom, sme sa presunuli do centra mesta.

Jednota dôchodcov na Slovensku

Veľmi zaujímavý a odborný výklad o pamätihodnostiach mesta Trenčín nám poskytla ďalšia sprievodkyňa. Popri mestskej veži sme sa dostali na Mierové námestie, s výhľadom na hrad, so studňou a vodníkom Valentínom. Navštívili sme Piaristický kostol a obdivovali

sme jeho interiéry. Následne sme si pozreli synagógu a mestský dom.

Po náročnej prehliadke mesta sme sa presunuli autobusom na najstaršie pútnické miesto na Slovensku, ktorým je Veľká Skalka pri Trenčíne. Tvoria ju starobylý kláštor, dvojvežový kostolík a pôvodná jaskyňa pustovníkov. Tu sa nachádza kaplnka a krásny betlehem.

Unavení, ale plní zážitkov a dojemov sme sa v podvečer vrátili do našich domovov. ■

Text a foto: Eva Vavrinkovičová,
podpredseda ZO JDS Cífer

Desať rokov Ciferského ochotníckeho divadla

Ciferské ochotnícke divadlo tento rok oslavuje desiate výročie svojho vzniku, v skratke si preto pripomenieme jeho činnosť.

História

O bohatej histórii ochotníkov od 19. storočia pojednáva vlastivedná monografia Cífer (1991), z ktorej spomeňme len tie najhlavnejšie milníky: Prvé divadelné predstavenie v roku 1907 nacvičila v maďarčine grófka Šarlota Zichyová. Prvé divadelné predstavenie po slovensky bolo v marci 1919. Všetky väčšie spolky v Cíferi mali divadelný krúžok. Dramatický krúžok J. Palárika v 40. a 50. rokoch minulého storočia patrili medzi najčinnorodejšie divadelné krúžky na Slovensku.

Ciferské ochotnícke divadlo

Na jar roku 2011 sa pod vedením Dušana Caju ml. po prvýkrát stretli záujemcovia o ochotnícke divadlo. Vzniklo Ciferské ochotnícke divadlo, ktoré pri príležitosti 720. výročia prvej zmienky o obci uviedlo dňa 1. 10. 2011 prvú časť divadelnej hry Stanislava Štepku Jááánošik: Správa o hrdinovi alebo hra na hrdinu. K premiére celej hry Jááánošik nedošlo, pretože Ciferské ochotnícke divadlo sa v októbri 2013 rozpadlo.

V marci 2014 urobila nábor nových ochotníkov Ing. Dagmar Straková a vzkriesila tak Ciferské ochotnícke divadlo. Vzhľadom na relatívne malý počet členov (9), ich skladbu, kde prevažovali ženy, a hlavne vzhľadom na autorské práva a nedostatok financií mladého súboru, začal súbor písať vlastné hry na reálny počet a vek členov.

Vedúca súboru prišla s nápadom pozbierať historky starších občanov a na základe nich napísať prvú autorskú hru. Počas leta 2014 oslovili D. Straková a D. Caja päť občanov Cífera a prvá autorská hra Vánoce 1948 bola na svete (D. Caja, D. Straková, premiéra 13. 12. 2014). Súbor s touto hrou kočoval štyri roky počas adventu v obciach trnavského kraja a až v roku 2018 sa členovia rozhodli, že si počas adventu dajú prestávku.

Druhou autorskou hrou súboru bola komédia Eleny Englovej Zastávka (2015), v ktorej meškanie vlaku a postava dobrej babičky spojí rôzne typy ľudí na peróne. E. Englová a D. Straková vytvorili v Ciferskom ochotníckom divadle tandem scenáristiek, ktoré sa striedali v písaní hier. Hry E. Englovej vychádzajú zo súčasnosti a poukazujú na medziľudské a rodinné vzťahy riešiac morálnu dilemu, čo je správne a čo nie. Vždy však majú pozitívny záver a diváci tak môžu veriť ilúzii, že každý človek je polepšiteľný. Hry D. Strakovej vychádzajú z reálií a histórie Cífera a zvyčajne riešia emancipáciu žien a generačné problémy. Autorka s obľubou zaraďuje tanečné a spevácke party pre osvieženie deja.

Autorské hry z ciferského prostredia reprezentovala v roku 2016 komédia v 4 dejstvách s názvom PIGMALION alebo Ako Cíferčana naučiť slovenčine (D. Straková, 2016). Ako už názov napovedá, hra sa inšpirovala klasikou z londýnskeho prostredia, ale došlo k posunu v čase a dialekte. S hrou sa súbor prihlásil po prvýkrát na najväčší ochotnícky festival KASIOPEAFEST v Budmericiach a vyskúšal si tak širšie obecnstvo a odbornú porotu.

Výnimočnosť roka 2017 spočívala až v štyroch premiérach: Kontrola zhora, Emancipácia včera a dnes, Pochovávanie basy a bábková rozprávka Dlhý nos. Druhá hra E. Englovej Kontrola zhora (2017), o pohľade mimozemšťana na jednu slovenskú rodinu, sa v krátkom čase po premiére hrala na dvoch festivaloch: KASIOPEAFEST v Budmericiach a na Festeátre Častá.

Na jeseň 2018 súbor začal nacvičovať novú hru s názvom Veselé paničky ciferské (D. Straková, 2019), ktorá je voľným pokračovaním PIGMALIONU. Záverečný tanec lambady v ciferských farbách: žltej a čiernej, pričom dievčatá v lambadových sukničkách a ženy v krojovaných sukniach, bol čerešničkou na záver. Hra naše obecnstvo očividne potešila, keďže sa diváci zaujímali, kedy bude repríza.

Hra mala úspech aj na letnom festivale Kasiopeafest v Budmericiach. Prvé slová porotcov po skončení predstavenia boli: „Úžasné

predstavenie, za ktoré ďakujeme. Bavili sme sa, bavilo nás to, vtipné!" Súbor poriadne zamiešal karty odbornej porote a spôsobil jej hlavybôľ, ako podeliť päť cien, keď tri z nich chceli dať do Cífera. Nakoniec si zlato priniesol Dušan Caja za najlepšiu ženskú rolu. Slová poroty a skutočnosť, že súboru len o vlások ušiel putovný pohár za najlepšiu hru, potešil členov Ciferského ochotníckeho divadla o to viac, že víťazný súbor hral podľa zahraničného scenára, avšak COD hralo vlastnú hru, z ciferského prostredia a s ciferskými reáliami.

Veselé paničky ciferské odtancovali lambadu ešte na bratislavskom festivale s názvom Senior Bratislavensis Festival (2019).

Ostatnou autorskou hrou pred vypuknutím pandémie COVID 19 bola autorská hra členky Ing. Evy Holešovej Vánoce včera, dnes a zajtra (2019), ktorá predstavuje pohľad troch generácií na advent a vianočné sviatky.

Nakoľko pandémie COVID-19 sa prehupla aj do roku 2021, súbor nenacvičoval od februára 2020. Až cez letné prázdniny 2021 sa skúsala nová hra Ciferská rozprávka, ktorú napísala pri príležitosti 730. výročia prvej písomnej zmienky o obci D. Straková podľa historických udalostí obce.

P.č.	autor	názov	premiéra	počet vystúpení celkom	režisér
1	Štepla	Jááánošik	2011	1	Caja
2	Laska, Satinský	Opera	2014	2	Caja, Straková
3	Caja, Straková	Vánoce 1948	2014	13	Straková
4	Englová	Zastávka	2015	6	Straková
5	Laska, Satinský	Pred po pravou	2015	1	Straková
6	Straková	Fašangy sa kráca	2016	1	Straková
7	Straková	PIGMALION alebo Ako Cíferčana naučiť slovenčine	2016	6	Straková
8	Straková	Pochovávanie basy 2017	2017	1	Straková
9	Englová	Kontrola zhora	2017	1	Englová
10	Dobšínský	Dlhý nos	2017	1	Sadlonová
11	Straková	Emancipácia včera a dnes	2017	1	Straková
12	Straková	Pochovávanie basy 2018	2018	1	Straková
13	Straková	Pochovávanie basy alebo Cíferčanie	2019	1	Straková
14	Straková	Veselé paničky ciferské	2019	5	Straková
15	Holešová	Vánoce včera, dnes a zajtra	2019	2	Holešová

Zoznam divadelných predstavení Ciferského ochotníckeho divadla 2011-2020, zdroj: D. Straková

Pochovávanie basy

Okrem autorských divadelných hier súbor v Cíferi založil tradíciu pochovávania basy na poslednú fašiangovú nedeľu. Nápad vedúcej súboru vychádzal z moravskej Jízdy králu: formou vtipných rečňovaniek zosumarizovať udalosti predchádzajúceho roka. Jeden z hlavných cieľov je vytvoriť každý rok aktuálny scenár vo forme divadelného predstavenia s kvalitnými textami. Pritom je potrebné zdôrazniť, že celé predstavenie sa vždy hrá len jedenkrát.

Pred prvým vystúpením v roku 2016 ochotníci v maskách na čele s kišbirom obchádzali dedinu a pozývali na predstavenie. Úvodný ročník mal ešte názov Fašangy sa kráca, ktorý sa neskôr transformoval do Pochovávania basy nielen názvom, ale aj komplexnosťou scenára. Predstavenie malo u Cíferčanov veľkú odozvu, keď na konci programu zaznel neutíchajúci potlesk a „Bravó!“, „Este!“

Pôvodné pásmo rečňovaniek na záver fašiangov, v ktorom si rečňovanky písali samotní ochotníci, bolo v roku 2017 rozšírené o scenár pochovávania basy. Hudobne spolupracovali Dychová kapela p. Granca, miestni hasiči niesli basu Rózu Fašiangovú a občerstvenie zabezpečili poľovníci a záhradkári. Ako napísal p. Pavlík v Cíferpresse č. 03/2017: „Vyše dvesto prítomných divákov od tých najmenších po najstarších odmenilo ich (pozn. členov COD) výkon nielen hlasitým prejavom vďaky, či smiechom, ale v závere aj dlhotrvajúcim potleskom, ktorý vyústil v standing ovation.“

(pokračovanie na str. 12)

V ďalších rokoch sa zachovala základná kostra pochovávaní basy, avšak menili sa vstupy a zameranie samotného deja. Scenár sa rozšíril o tanečné zložky, obzvlášť kankán v podaní členiek súboru a zástupkyň hasičského zboru má každý rok veľký úspech. Nezabudnuteľnou súčasťou sú farské oznamy na záver v podaní D. Caju. Pravidelne so súborom spolupracuje operný spevák Marek Pobuda zo ZUŠ Cifer, ktorý spieval operetné árie, či staršie slovenské pesničky.

Pochovávanie basy v roku 2020 bolo posledným vystúpením súboru pred pandémiou vírusu COVID-19 a malo podtitulok Cifervariéte. Okrem tradičného sprievodu pochovávaní basy a rečňovanií, obsahovalo dve tanečné čísla, spev a hru na gitare Aleny Štrbíkovej a vystúpenie žiakov M. Pobudu zo ZUŠ Cifer.

Záujem divákov naznačuje, že sa súboru darí plniť pôvodný cieľ Pochovávaní basy: pripomenúť si významné udalosti predchádzajúceho roku, pobaviť divákov a zatiahnuť do deja viacerých obyvateľov obce.

Mokrú divadlo

V auguste 2016 Ciferské ochotnícke divadlo zorganizovalo na kúpalisku Pác malý festival ochotníckych divadiel s názvom Mokrú divadlo, na ktorom sa stretlo päť súborov z regiónu Trnavy a Záhoria. Cieľom festivalu bolo zabaviť divákov, spoznať sa s ochotníkmi iných obcí a vymeniť si skúsenosti. Hneď po jeho skončení bolo zrejmé, že organizovať festival vlastnými silami, v horúcom lete a mimo klasického javiska, je veľmi ťažká úloha. Mnohé súbory sa sťažovali na nevhodné podmienky scény, ktorá bola provizórna.

Napriek tomu o rok súbor zorganizoval druhý ročník festivalu, účasť však bola veľmi slabá. Medzi dôvody patrili horúčavy, vzdialenosť od dediny, ale aj prelínanie sa s inými aktivitami počas víkendu. Po ukončení festivalu členovia vyjadrili názor nepokračovať v organizovaní festivalu.

V roku 2018 sa uskutočnil tretí pokus Mokrého divadla, ktorý trval už len jeden deň a na organizácii sa podieľali len tri členky Ciferského ochotníckeho divadla. Záujem o festival bol ešte menší než v predchádzajúcom roku. Potvrdila sa tak nefunkčnosť kombinácie kúpaliska, viacerých ochotníckych súborov, časovania a tradícia Mokrého festivalu tak zanikla.

Organizácia

V priebehu desiatich rokov súbor odohral 43 predstavení, napísal 11 vlastných hier, vystupoval na viacerých festivaloch. Na doskách sa vystriedalo 18 ochotníkov, pričom priemerný stav súboru je 8 členov. Vystúpenia Ciferského ochotníckeho divadla videlo za desať rokov takmer 20 tisíc divákov.

Od roku 2015 je Ciferské ochotnícke divadlo členom Občianskeho združenia CZIFFER, čím súbor získal právnu subjektivitu a možnosť žiadať o finančné dotácie. Prostredníctvom OZ Cziffer súbor uzatvoril licenčnú zmluvu so SOZA za účelom ohlasovania platby poplatku za použitie hudobných diel.

Začiatkom roka 2019 vedúca súboru dohodla spôsob archivácie základných informácií o Ciferskom ochotníckom divadle a jeho jednotlivých predstaveniach v Divadelnom ústave v Bratislave. Polročná aktualizácia údajov prebieha v elektronickej aj fyzickej forme. S členmi súboru sa uskutočnilo viacero rozhovorov v Slovenskom rozhlasu, Trnavskom rádiu, Mestskej televízii Trnava.

Od augusta 2018 má súbor svoju štandardu – vyšívanú zástavu Ciferského ochotníckeho divadla. Autorkou je D. Straková, kvetinové motívy vychádzajú z maľby v ciferskom kostole.

Záver

Na záver mi dovoľte poďakovať sa všetkým, ktorí sa v priebehu desiatich rokov podieľali na činnosti Ciferského ochotníckeho divadla: ochotníkom, kameramanom, zvukárovi, grafikom, sponzorom, zamestnancom OcÚ Cifer. Mnohí z nich sú takmer neviditeľní, ale nevyhnutní pre prevádzku predstavenia.

Takmer pred každou premiérou niektorý člen súboru zahlási: „Zrušme to, aj tak to nevieme!“. Nakoniec však vždy s radosťou a motýľmi v bruchu hráme pre naše milované ciferské publikum. Za tých desať rokov riadenia súboru viem, že ak si každý člen uvedomí, že ochotníctvo nie je herectvo, t.j. každý sa musí podieľať aj na inej súvisiacej činnosti (napríklad aj nakladať a vykladať kulisy), tak ochotníčenie prinesie radosť a úžitok. Je to ako v živote: navzájom sa tolerovať a spolupracovať. Vtedy sa nám najlepšie darí zabaviť vás, našich divákov. ■

Ing. D. Straková, COD

Rozhovor s Mons. Jánom Bučíkom: „Netreba zabúdať, že patrón kostola a farnosti, archanjel Michal, je nám vždy na pomoci“

Mons. Mgr. Ján Bučík, pôsobí ako farský administrátor na farskom úrade v Cíferi od 1. 7. 2018. Čerstvý jubilant – v tomto roku oslávil 60. narodeniny, nám pri príležitosti michalských hodov a 730. výročia prvej písomnej zmienky o obci odpovedal na niekoľko otázok.

■ **Dôstojný pán Bučík, hodové slávnosti sú v Cíferi – a nielen tam, ale vo väčšine obcí trnavského regiónu každoročne najväčšou kultúrno-spoločenskou udalosťou. Prečo je tomu tak, prečo je sviatok patróna kostola taký výnimočný?**

Dnes sa často používa slovo "sponzor" osoba, alebo inštitúcia, ktorá nám pomáha v danej oblasti života. Ak máte dobrého sponzora, veľa materiálnych vecí je vyriešených. Viac, ako sponzor v duchovnej oblasti je patrón chrámu. Je silnou ochranou proti zlu a zárukou požehnania. Tak ako v minulosti naši predkovia, tak aj my dnes si potrebujeme uvedomiť, že nie sme sami v tomto boji. Patrón kostola a farnosti je nám vždy na pomoci. Nemali by sme na túto skutočnosť zabúdať.

■ **Naším patrónom je svätý Michal Archanjel a Ciferania k nemu naozaj majú špeciálny vzťah. V ciferskom chráme často znie modlitba k nemu a jeho symboly – meč a váhy – tvoria základ erbu našej obce. Čo si môžeme z tohto patrocínia ako farníci a obyvatelia obce vziať, čím nás môže inšpirovať?**

Archanjel Michal je veliteľ nebeského vojska: Znamená "Kto

ako Boh?" Boj na nebi vypukol vtedy, keď časť anjelov neobstála v skúške, ktorej ich Boh podrobil. Spurná časť na čele s najkrajším anjelom Luciferom odmietla vziať úctu Synovi Božiemu, lebo Vtelenie považovali za ponižujúce. Vtedy vystúpil verný Michal Archanjel a zmietol Lucifera a jeho prívržencov. Padli všetci do stavu, ktorý bol opakom blaženosti. Ako ľudia sme vystavení určitým tlakom postaviť sa za Boha, alebo bojovať proti nemu. Boj proti Bohu ešte nikto nikdy nevyhral. Ostať len tma a prázdno v srdci. Nech nám je sv. Michal pomocníkom vytvoriť zo svojho života radostné svedectvo evanjelia.

■ **Cifer oslavuje v tomto roku 730. výročie od prvej známej písomnej zmienky. Dejiny obce a dejiny farnosti sú navzájom úzko prepojené, veď napríklad väčšina z existujúcich písomných prameňov k histórii obce sú buď priamo farského pôvodu – napr. záznamy o farských vizitáciách, alebo ich ako literárne diela napísali tunajší kňazi – napr. veršovaný**

opis Cífera od Jozefa Kubányiho. Akú rolu hrala cirkev a kňazi v dejinách obce?

Cífer je kolískou kňazských a rehoľných povolání. Cirkev tu mala a veríme že aj bude mať dôstojné zastúpenie. Oddeliť Cirkev od života obce je ako vziať srdce z človeka a dať ho mimo tela. Takéto telo je už mimo života. Naši predkovia si možno viac ako generácia dneška uvedomovali, že Cirkev je naša matka. Môže nám naša pozemská matka ochoriť, mať ťažkosti, ale ako dieťa ju mám vtedy začať menej milovať? Nemám sa práve vtedy k nej viacej vinúť? Dobré dieťa nikdy matku neopúšťa. Aj farnosť je súčasťou Cirkvi, do ktorej sviatosťou krstu patríme. Jej bolesti nech sú našimi bolesťami a jej radosti našimi radosťami. Kostol je miestom stretnutia sa s Bohom. Preto ho naši predkovia postavili, aby nachádzali živého Boha medzi nimi. Dôležitý odkaz aj pre nás. Kdesi som čítal: „Ak nechodíš do kostola preto, lebo je plný pokrytco, nezabudni, že Cirkev je nemocnica pre hriešnikov a nie múzeum svätých.“ Na jednom kostole som čítal: „Nikto nie je taký zlý, aby tu nemohol vojsť, nikto nie je taký dobrý, aby ostal vonku.“

■ Nedávno ste oslávili pekné životné jubileum, ku ktorému vám aj touto cestou gratulujeme. Je to vek plnosti ľudského života, v ktorom sa už dá bilancovať. Skúste nám pár slovami zhrnúť Vaše životné krédo.

Na prímichnom obrázku mám citát: „Čím sa odvdáčim Pánovi za všetko, čo mi dal?“ /Ž 116/ Moja životná cesta ku kňazstvu bola

ťažká ale krásna. Nikdy nebudem v stave dostatočne sa odvdáčať Bohu za toľké milosti a dary, ktorých sa mi dostalo. Za ľudí, ktorí neváhali stať pri mne aj vtedy, keď ich životné istoty boli ohrozené. Ďakujem Bohu za všetky radosti aj bolesti!

■ Dôstojný pán, v Cíferi pôsobíte tri roky, ako ste si tu zvykli a aký je váš pohľad na našu obec dnes? Čo by ste Cíferu a Cíferanom zapriali k 730. výročiu?

Počas 30 rokov kňazského života som spoznal mnohých ľudí a teraz ste vy súčasťou môjho života a ja vášho. My kňazi si miesta nevyberáme. Príde dispozícia od biskupa a balíme. :) Nechcem, aby to vyznela ako fráza, že som rád medzi vami. Cítim sa tu dobre. Kňaz nemá svoju vlastnú rodinu, ale je súčasťou tých vašich. Ďakujem vám za vaše prijatie! Čo by som vám chcel zapísať? Použijem jeden úsmevný príbeh: Mama sa pýta svojej dcéry: „Anička čo kreslíš?“ – „Pána Boha“. „Ale nikto nevie, ako vyzerá Pán Boh.“ A dcéra jej hovorí: „Však počkaj, keď skončím, tak to budeš vedieť“. Chcel by som popísať vám aj seba, aby keď skončí tento deň, naši najbližší aspoň trochu pocítili, ako vyzerá Boh. Ak to budeme robiť s týmto vedomím, potom aj o 730 rokov nájdeme naši potomkovia po nás to, čo sme našli my. Peknú obec, živú farnosť v ktorej nechýbajú božské čnosti „Viera, Nádej, Láska“. ■

Za rozhovor ďakuje Maroš Sagan

Pred tridsiatimi rokmi vyšlo prvé číslo mesačníka Cíferpress

Písal sa rok 1991. Cífer sa pripravoval na oslavy významnej dejinnej udalosti - 700. výročia svojej prvej písomnej zmienky. Oslavy gradovali počas michalských hodov, kedy svetlo sveta uzrela aj novučičká vlastivedná monografia Cífer od 7-členného autorského kolektívu, ktorý viedol Ing. Ladislav Bernadič. Zároveň vyšlo tiež prvé, mimoriadne číslo historicky prvých miestnych novín pod názvom Cíferpress.

Ich vydavateľom a šéfredaktorom v jednej osobe bol Marián Pavlík. Vo svojom prihovore na úvodnej strane pod titulkom: „Chceme byť pri tom...“ okrem iného vtedy informoval, že Cífer vždy svojim významom a poslaním ovplyvňoval hospodársky, kultúrno-spoločenský a športový život trnavského regiónu. Obyvatelia našej obce boli vždy pri tom, ak sa niečo dôležité udialo v dávnej minulosti i v súčasnosti. Preto prvoradou úlohou Cíferpressu, nezávislých novín obyvateľov Cífera, bude zanechať pre budúce generácie, historikov a kronikárov obce živý dokument doby, v ktorej sme žili. Redakčný kolektív mužov od pera so svojimi stabilnými dopisovateľmi sa vynasnaží, aby sa stal aktuálnym periodikom, aby bol vždy pri dôležitom dianí v obci, na pulze každodenných udalostí. Zároveň na svojich stránkach podrobnejšie zmapuje dôležité dejinné udalosti, prinesie profily významných rodákov a osobností, a ktoré zviditeľňujú doterajšiu históriu a súčasnosť najväčšej obce Trnavského okresu.

Počas svojho vychádzania v rokoch 1991 – 2017 historicky prvé cíferské noviny svoje predsavzatia do bodky naplnili, aj preto sa v priebehu dvadsiatich piatich rokov stali obľúbeným a vyhľadávaným periodikom, ktoré spájalo všetkých Cíferčanov. Tých doma s rodákmi roztrúsenými po Slovensku, či žijúcimi v zahraničí.

Rokmi sa mesačník Cíferpress vyprofiloval na moderného informátora všestranného zamerania. Noviny, v priebehu vyše 25 rokov, pravidelne na dvanástich stranách mesiac čo mesiac informovali širokú cíferskú verejnosť a rodákov žijúcich na iných miestach na Slovensku i v zahraničí, spríjemňovali svojim čitateľom voľné chvíle a hlavne plnili funkciu nezastupiteľnú - kronikára obce, pretože obohacovali Cífer o aktuálny a udalosti doposiaľ nepoznané...

Poznámka: Keď v roku 2018 vyšlo prvé číslo súčasných Cíferských novín sa jeden z čitateľov na obecnej webovej stránke informoval,

Mimoriadne číslo vydané pri príležitosti 700. výročia prvej písomnej zmienky o obci

CÍFERPRESS

NEZAVISLÉ NOVINY OBYVATEĽOV CÍFERA * SEPTEMBER 1991 * ČÍSLO 1 * CENA: 5,- Kčs

Mili spoluobčania, vážení hostia!

Je pre mňa veľkou čťou, že pri príležitosti oslavy významného jubilea Cífera môžem pozdraviť vás najbližších spoluobčanov a spoločne s vami sa podieľať na sedemstoročnej prvej písomnej zmienke o našej obci. Nie je to príležitosť a jubileum každodenne. Preto rád využívam túto príležitosť, aby som prostredníctvom tohto posolstva čísla vznikajúcich nezávislých novín v krátkosti vyjadril svoje pocity a úprimnú vôľu jubilarke našim tak dráhy. Za spomínané obdobie sa v našej obci odohrávala veľa udalostí. Svojím nástrojom jej počítala vďaka významným osobnostiam. Zmenila sa i jej samotná tvár – z niekoľkých roľníckych usadlostí vznikla obec s rozvinutou poľnohospodárskou, ale i priemyselnou výrobou. Mojm jediným priateľom je, aby naša obec žila a neustále sa rozvíjala.

JAROSLAV VALKO,
starosta obce Cífer

la. Aby sa jej obyvateľia obstarali o ďalšie hmotné, kultúrne a predovšetkým morálne hodnoty. Aby každý naš občan našiel príležitosť zamestnanie k svojej profesii a rodnej dedine. Veď práve dnes je možnosť uplatniť sa aj v súkromnom podnikaní, ktoré sa začína rozširovať aj v našej obci. A preto je potrebné využiť aj toto príležitosti.

V najbližších dňoch vyjde monografia o Cíferi, kniha, ktorá vydáva Obecny úrad pri príležitosti spomínanej sedemstoročnice. Autoršty kolektív sa svojou nameranou prácou pričínal o to, aby si čitateľ pri jej čítaní dokázal urobiť dostatočný obraz o histórii a súčasnosti Cífera. Verím, že kniha nebude chýbať u žiadneho Cíferčana a bude ozdobou každej domácej knižnice.

Chceme byť pri tom...

Upísalu takmer tridsaťrovný tisícročia od chvíle, keď naša dráha rodina obce, dnes publikácia zaoberajúca sa slávnostnou šatou, dala prvýkrát o sebe vedieť. Prvá písomná zmienka je významnou príležitosťou k hlbokému a úprimnému zamysleniu sa. K bilancovaniu – čo sme pre obec urobili my – jej terajší obyvateľia – a do čoho urobíme. V akých podmienkach, prostredím budú vyrastať, žiť naše deti, vnúčatá a ďalšia generácia.

Stojí za zamyslenie náš rodavernej Cíferčan, ako nadviazať na bohatú históriu. Veď Cífer má svoj významom a poslaním ovplyvňoval hospodársky i kultúrno-spoločenský život trnavského regiónu. Obyvatelia našej obce boli vždy pri tom, ak sa niečo dôležité či už v dávnej minulosti alebo v súčasnosti udialo.

Myslím, že prvoradým poslaním všetkých obyvateľov našej obce, nášho rodáka, je byť jej nápomocný po všetkých stránkach. Aj po stránke dokumentácie, aby sme

pre budúce generácie, historikov, kronikárov obce zanechali skutočne živý dokument doby, v ktorej sme žili. Tému chceme napomôcť aj my muži od pera v našom Cíferpress. Chceme byť mesiacom aktuálnym periodikom, chceme byť pri každom dôležitom dianí v obci, na pulze každodenných udalostí, skritika chceme byť pri tom... V mene zostavovateľov mimoriadneho čísla Cíferpressu vyslovujem presvedčenie, že i toto periodikum, popri monografii o Cíferi (vyjde vo vydavateľstve Obzor koncom septembra, resp. začiatkom októbra), priblíži súčasníkom i budúcim generáciám časť bohatého histórie a tradície najväčšej obce Trnavského okresu. Zároveň bude i podnetom v ich úsilí o kraj a bohatší život. S týmto presvedčením venujeme toto mimoriadne číslo obyvateľom Cífera, jeho miestnych častí, občanom súdnych obcí a samozrejme našim rodákom. Žijúcim mimo obce, ako spomínajú na rodny kraj.

MARIÁN PAVLÍK

ZDRAVICA K JUBILEU

Je jedna na svete zelená rovina, do nej je vsadená čarovná dedina.

A v nej žije starý sedemstoletý ľud, stáročia ľud, ktorý sa vďaka tisícok rokoch.

Koľko má starý, starosť a starosť a koľko radosti a radosť v starosti.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

A prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

Prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte, prečítajte.

PROGRAM OSLÁV

PIATOK, 27. SEPTEMBRA 1991
10.00 h – Seminár o monografii Cífera s autormi jednotlivých kapitol;
16.00 h – Stretnutie Cíferčanov, galaprogram s významnými osobnosťami a súborom ZUČ v kultúrnom dome; 19.00 h – Posedenie pri dychove.
SOBOTA, 28. SEPTEMBRA 1991
9.30 h – Kľúčenie svencov k pomníku padlých v I. a II. svetovej vojne;
9.45 h – Odhalenie pamätnej tabule významným kňazom (budova fary);
10.00 h – Slávnostné zasadnutie obecného zastupiteľstva; 13.00 h – Koncertovanie dvoch dychov – pred sokolstvom; 14.30 h – Slávnostný spríevod obcou; 17.00 h – Kul. program pod názvom Pri cimbale so strýcom Marciom; Antonom Gajdosom a kmetom Hermínom; Spoločné cimbale muzika Hudeľ so svojimi sústami.
NEDEĽA, 29. SEPTEMBRA 1991
9.00 h – Slávnostná svätá omša a vysvätenie kostola.

Titulná strana prvého čísla mesačníka Cíferpress, ktoré uzrelo svetlo sveta 25. septembra 1991. Vyšlo v černo-bielom prevedení na dvadsiatich štyroch formátu A/4 v náklade 2000 výtlačkov.

či je to nový „Cíferpress...“ Vzápätí dostal trefnú odpoveď: „Nie, Cíferpress bol len jeden a ten je nenahraditeľný...“ Doterajšie štyri roky len potvrdzujú pravdivosť týchto slov...

Text a foto: mapa

„Folklór vo mne vzbudzuje radosť, veselosť a optimizmus“ – rozhovor s Amáliou Krištofovičovou

Amália Krištofovičová je pre mnohých Cíferanov stelesnením ciferského folklóru. Dlhoročná vedúca Folklornej skupiny Cífer (1991-2018), dcéra jedného z nestorov nášho folklóru Jozefa Bachratého, je s folklórom celoživotne bytostne spätá. Dňa 24.9.2021 jej bude udelené najvýznamnejšie obecné ocenenie – čestné občianstvo obce Cífer.

Pani Krištofovičová, náš rozhovor začneme tradične – spomienkou na detstvo. Narodili ste sa v päťdesiatych rokoch v Cíferi, ako sa vám v tej dobe žilo a na čo najčastejšie spomínate?

Narodila som sa na Kopaniciach za rampami v Cíferi, kde som prežila ranné detstvo. Pol roka som chodila do 1. triedy pešo alebo na bicykli do ZDŠ v Cíferi pri kostole. Asi v marci 1958 sme sa presťahovali do novopostaveného domu s rodičmi na Východnej ulici v Cíferi. Tým sa mi uľahčilo dochádzanie do školy. Veľmi rada si spomínam na moment, keď ma mama ako 10 ročnú obliekla do kroja a aj ma odfotila. Už vtedy so chodila rada v kroji pri rôznych príležitostiach. Neskôr počas stredoškolských štúdií som mala rada pohyb a tanec, ľudový ale i moderný. Spolu so sestrou Terkou sme viedli skupinu moderného tanca „Linia“ pri SZM v Cíferi a robili sme si vlastné choreografie.

Predpokladám, že ľudový tanec a spev boli každodennou súčasťou života vašej rodiny, cesta k folklóru bola pre Vás asi úplne samozrejma...

Vlastne vzťah k tancu a folklóru v našej rodine siaha až do dávnej minulosti. V ciferskej Monografii (1991) sa spomína že môj dedko Slávo Horváth a babka Amália Rakúsová, ktorú si zobral za ženu boli veľkí tanečníci. Vraj keď dedko prišiel pre ňu tancovať, zakýval prstom na ňu a ona sa „dovrcela“ až k nemu a potom začali tancovať, akú hrali, či valčík, polku alebo čardáš. Tak isto môj otec Jozef Bachratý starší a mama Emília Bachratá staršia (rod. Horváthová) patrili medzi mladých nadšencov. Často tancovali v kroji ciferské tance v národopisnej skupine pod vedením Jozefa Bernadiča a heligonkára Jána Krajčoviča pri rôznych príležitostiach. Pamätám si, že nás rodičia ako deti učili tancovať valčík a polku doma v kuchyni, keď sme sa zabávali. V roku 1970 keď sa moji rodičia stali členmi Folklornej skupiny, ktorú viedol Ladislav Bernadič, chodila som s nimi i ja na všetky skúšky a vystúpenia. Keďže som rada tancovala, tak mi mama uvoľnila miesto tanečnice s otcom. Bola som najmladšou členkou, mala som 19 rokov. Potom som s L. Bernadičom konferovala naše programy a vystúpenia. V roku 1982 som založila Detský folklórny súbor Cíferan. Súbor som viedla spolu so sestrou Emílou Bachratou 13 rokov. Do súboru chodili moje aj bratove deti Nina a Martin Krištofovičovi a Petra a Kristína Bachraté.

Folklór vám asi koluje v žilách, veď v ňom pôsobí celá vaša rodina. Ako sa vám podarilo túto vášeň zlaďiť s rodinným a pracovným životom?

Áno, vo folklóre pôsobí celá moja rodina, všetci 12-ti, ešte uvidím či sa pridá i moja budúca nevesta Ivona. Mám aj 8 mesačného vnuka Huga, ktorý, keď bude trochu väčší, určite ho oblečiem do kroja. Aj

teraz do sprievodu pôjde väčšia časť rodiny. V rokoch 1991 – 2017 som bola vedúcou FSK Cífer. Za toto obdobie som obohatila náš repertoár o nové pásma, tance a piesne na základe výskumu u starších ľudí v Cíferi, ako boli p. Anna Stoláriková, p. Mária Krajčovičová, p. Mária Hradská a Jozef Bachratý st. Taktiež som zaviedla tradície z bežného života Cíferanov ako čepčenie neviest na svadbách, chodenie Mikuláša a jeho sprievodu po dedine a fašiangový sprievod po dedine. Čo sa týka zladenia z rodinným a pracovným životom, bolo to ťažké. Moja mama bola chorá, bola na voziku. Ona bola práve tá, ktorá mi odobrila, aby som sa ujala vedenia folklórnej skupiny. Deti som mala malinké, ale rodina a hlavne môj manžel ma podporovali. Aj môj manžel sa neskôr v roku 2005 stal našim členom.

Pri Folklornej skupine Cífer ste od začiatku, toto teleso minulý rok oslávilo už 50 rokov existencie. Celé polstoročie aktívne reprezentovalo tradičnú ciferskú kultúru nielen na domácich scénach ale aj v zahraničí. Čo vidíte s odstupom času ako kľúčové pre tento úspech?

S odstupom času vidím ako kľúčové to, že sme tieto zvyky, tradície, piesne, tance a ľudový odev zachovali v ich originalite. A dobré je v tom pokračovať aj do budúcnosti. Dôležitý krok v tomto smere urobila moja sestra Milka, ktorá spracovala a zachytila v katalógu ľudového odevu Cífera pod názvom „Cífruvaní Cíferané“ ľudový odev v každom ročnom období a pri rôznych príležitostiach. Je to doteraz jediný spracovaný materiál ľudového odievania v Cíferi. V roku 2020 pri príležitosti 50. výročia založenia Folklornej skupiny Cífer vydal Marián Pavlík publikáciu o vzniku a histórii FSK pod názvom „Dlhoročný rozšievач krásy a ľudového umenia. O tieto materiály a taktiež o vytvorené scenáre folklórnych pásiem sa môžu budúce generácie oprieť a z nich čerpať.

Aj keď je to ťažké, skúste stručne zhrnúť, čo pre vás folklór znamená...

Od mladosti mám rada folklór, ku ktorému ma priviedli moji rodičia, jeho piesne, tance, tradície a zvyky. Folklór vo mne vzbudzuje radosť, veselosť, optimizmus. Je dôležité, že spája ľudí všetkých vekových kategórií. Hlavne som hrdá na ciferský kroj, do ktorého sa rada oblekam doteraz.

Onedlho budete ocenená čestným občianstvom obce Cífer. Ako by ste popisali Váš vzťah k Cíferu a čo by ste odkázali súčasným Cíferanom?

Mám rada Cífer, narodila som sa tu, a teraz aj môj syn Martin býva so svojou snúbenicou blízko Kopaníc v Cíferi, takže história sa opakuje. V roku 2018 som odovzdala vedenie FSK mojej neteri Kristíne Bachratej. A čo odkazujem Cíferanom: dúfam a verím, že sa FSK a aj jej novým mladým členom bude dať uchovávať vzácné folklórne dedičstvo v originálnom prevedení. Čaká ich veľa práce vo výskume, hoci mnohí ľudia, ktorí by si mohli pamätať tradície, už nie sú medzi nami. Pokiaľ budem môcť, budem im pomáhať. ■

Za rozhovor ďakuje Maroš Sagan

Sekcia HISTÓRIA je v tomto čísle Ciferských novín o niečo bohatšia ako zvyčajne, keďže oslavujeme 730. výročie obce. Okrem článkov o rôznych osobnostiach a rodinách spojených s Cíferom prinášame aj klenot medzi ciferskými historickými prameňmi - veršovaný opis Cífera od J. Kubányiho.

MUDr. Šarlota Krajčovičová

(18. 8. 1923 Slovenská Nová Ves – 24. 8. 1991)

MUDr. Šarlota Krajčovičová rod. Križanová sa narodila v Slovenskej Novej Vsi 18. augusta 1923. Detstvo prežila v Cíferi, tu vychodila ľudovú školu. V štúdiu pokračovala na strednej škole v Trnave a v Bratislave. Už v detstve sa prejavila ako silná osobnosť, vynikala v štúdiu a ako najstaršia z detí čoskoro pomáhala rodičom. Po predčasnej smrti otca Ambróza Križana (ktorý bol v rokoch 1937-1945 starostom Cífera) bola oporou matke a svojim mlad-

ším súrodencom ako aj širšej rodine bratrancov a sesterníc. Z nich najmladšieho brata Emila a bratranca Buršího jej zverili na starosť do bratislavského bytu v čase, keď už bola poslucháčkou lekárskej fakulty. Náročné štúdium medicíny úspešne zvládla aj napriek tomu, že tesne pred promóciou ju nespravodlivo politicky obvinili a z vyšetrovacej väzby ju bez vznesenia obvinenia prepustili až tesne pred pôrodom prvej dcéry.

Svoje lekárske povolanie začala vykonávať na 1. Internej klinike LFUK v Bratislave. Po piatich rokoch práce na klinike a získaní atestácie z vnútorného lekárstva odišla pracovať ako odborný lekár –internista na IV. Polikliniku Mestského ústavu národného zdravia v Bratislave na

Vajnorskej ulici. Nikdy nebola členkou Komunistickej strany, no vďaka svojim organizačným schopnostiam, usilovnosti a daru ľudí chápať a viesť sa časom stala riaditeľkou polikliniky. Funkciu vykonávala popri práci internistky, pretože práca lekárky ju naplňala.

Okrem pacientov zo spádovej oblasti riešila aj zdravotné ťažkosti cíferských rodákov. Radi ju vyhľadávali pre jej ľudský a odborný prístup. Nezlákla sa ani skutočnej výzvy, akou bola výstavba novej polikliniky na Tehelnej ulici v Bratislave. Stavba sa realizovala za neprerušného chodu prevádzky polikliniky na Vajnorskej ulici. Do jej diára pribudli nové povinnosti s tým spojené. Ani to ju však neprímalo k tomu, aby sa vzdala ordinačných hodín v internistickej ambulancii. V ordinácii cítila a prežívala bolesti aj úľavu svojich

pacientov. Pre ňu sa práca lekárky nekončila pracovnou dobou ale presahovala aj do spoločenského života. Bola mimoriadne aktívna v Slovenskom červenom kríži a učila na Strednej zdravotníckej škole. Počas svojho života dostala mnohé vyznamenania a plakety za zásluhy o slovenské zdravotníctvo.

Šaca, ako na ňu ešte aj dnes niektorí spomínajú, bola žena lekárka, manažérka, matka a manželka, schopná vytvoriť silné rodinné zázemie pre deti a manžela docenta MUDr. Ludovíta Krajčoviča. Vo svojom živote dokázala obdivuhodne skĺbiť osobný život a pracovnú seberealizáciu a pritom zostať ľudskou a mimoriadne citlivou a charizmatickou osobnosťou. ■

MUDr. Oľga Sadovská a PhDr. Viera Pontuchová

Vladimír Čančík – záhradník grófa Zičiho

Český pomológ, šľachtiteľ a záhradník Vladimír Čančík strávil krátky úsek svojho života v Cíferi. Jeho stručný životopis nám ponúka Biografický slovník českých zemí 10 (Praha 2008, s. 515-516).

Vladimír Čančík sa narodil 16. apríla 1876 v Pardubicích. Za záhradníka sa vyučil v Maškovom záhradníctve v Turnove. Pracoval v zámočkej záhrade v mestečku Červené Pečky. Odtiaľ odišiel do Stuttgartu, kde bol pomocníkom v sadoch Nicolasa Gauchera. V rokoch 1895 – 1896 bol poslucháčom Zemského pomologického ústavu v Prahe-Troji. Po absolvovaní štúdií tam zostal ako demonštrátor, až kým neodišiel na Slovensko, kde sa stal vedúcim záhradníkom záhrady grófa Zičiho v Cíferi. 23. marca 1906 sa mu v Cíferi narodila dcéra Ludmila a ešte v tom istom roku bol povolaný ako okresný pomológ do Ústí nad Orlicí. Tu založil a viedol okresnú ovocnú škôlku, ku ktorej pričlenil pokusný sad. V roku 1910 zriadil okresnú propagačnú stanicu na zužitkovanie ovocia a výrobu muštu, ktorá spracovávala produkciu ovocia z celého regiónu. Venoval sa i ovocným stromoradiam popri cestách, ktoré vtedy prinášali dobrú úrodu. Jeho ovocinárske objekty navštevovali záhradníci

i zo zahraničia. Čančík sa zaslúžil o propagáciu ovocinárstva medzi roľníkmi. Usporadúval odborné prednášky o správnom hospodárení v ovocných sadoch a domácich záhradách, o ochrane ovocných stromov pred napadnutím chorobami a škodcami a o správnom a hospodárnom zbere úrody. Organizoval odborné kurzy a okresné výstavy ovocia. Angažoval sa v Ovocinárskej jednote a spoluzakladal jej pobočku v Litomyšli. Zaoberal sa aj šľachtiteľstvom, vyšľachtiteľ napríklad novú odrodu červeného jablka, ktorá niesla jeho meno a až do 70. rokov 20. storočia sa úspešne pestovala v obci Častolovické Horky. Do výslužby odišiel 1. apríla 1939. Získal niekoľko celoštátnych ocenení za zásluhy o rozvoj regionálneho ovocinárstva. Zomrel 27. novembra 1942 v Ústí nad Orlicí. ■

Zdroj: VOŠAHLÍKOVÁ, P. et al. Biografický slovník českých zemí 10. Praha : Libri, 2008. ISBN 978-80-7277-367-1. Heslo Čančík Vladimír, s. 515-516.

Doplnil: Dušan Čaja

Lehmannovci v Cíferi

Hneď za bránou Starého cintorína v Cíferi (ak ideme od Cintorínskej ulice) každého upúta ohrádka s hrobmi členov grófskej rodiny Zičovcov. Ale už nie každý si všimne staré náhrobky, ktoré sú hneď vedľa tejto ohrady. Na oboch je dobre čitateľné priezvisko Lehmann, ktoré si pamätajú len starší Cíferčania a aj to len z rozprávania svojich rodičov a starých rodičov.

V monografii obce Cífer nájdeme malý odstavce, v ktorom sa píše o akomsi generálovi Lehmannovi: „Za prvej svetovej vojny a po nej býval v Kerekešovskej kúrii penzionovaný rakúsko-uhorský generál Lehmann. Pri prechádzkach kúpil v obchode veľký balík cukrikov „glockov“ a rozdával ich deťom. V spomienkach starších Cíferčanov sa zachoval ako čudácky, ale dobrosrdečný pán generál.“ Žiaľ jeho hrob sa nezachoval, na spomínaných náhrobkoch čítame mená Aloisia a Marie. Kto bol spomínaný generál Lehmann, ktorý žil v našej obci, a kto boli Aloisia a Marie Lehmannové?

Eduard von Lehmann (generálmajor vo výslužbe) sa narodil 17. marca 1844 v rodine Augusta von Lehmana (1807 – 1881) a jeho manželky Elisabeth (okolo 1818 – 1888). Ruhestands-Schematismus

der Österreichisch-Ungarischen Armee z roku 1910 nám o Eduardovi von Lehmannovi podáva stručné informácie: Zúčastnil sa ťaženia v roku 1866. V roku 1904 bol penzionovaný. Bol nositeľom Vojnovej medaily 1873, Vojenského služobného odznaku pre dôstojníkov

Zľava: Vojnová medaila 1873, Vojenský služobný odznak pre dôstojníkov 2. triedy, bronzová Jubilejná pamätná medaila 1898 pre ozbrojenú moc a Vojenský jubilejný kríž 1908. Vyznamenania zo súkromnej zbierky Ivana Chudého. Foto: Ivan Chudý.

(Zdroj: rodinný archív pani Jany Tóthovej)

druhej triedy, bronzovej Jubilejnej pamätnej medaily 1898 pre ozbrojenú moc a Vojenského jubilejného kríža 1908.

Vyznamenania toho istého druhu a triedy má v svojej súkromnej zbierke pán Ivan Chudý, ktorému týmto ďakujem nielen za ich fotografiu, ale aj za preklad hesla zo Schematismu.

Syn cíferského lekára Erik Landstein, neskôr známy ako Eran Laor, vo svojej knihe *Vergangen und ausgelöscht* spomína na rodnú obec a tiež na generála von Lehmana (úryvky z knihy vychádzali v preklade Vendelína Jankoviča na stránkach Cíferpressu v 90. rokoch):

„Von Lehmann bol náruživým šachistom a v mojej matke našiel spoľahlivú partnerku. To tvorilo základ s vojenskou presnosťou dodržiavaného vzťahu medzi Lehmannovcami a nami. Počas niekoľkých rokov objavoval sa starý pán v nedeľu vždy o 15. hodine v našom dome. Prišiel tradične s tablou čokolády pre nás deti. Posadil sa a hral šach s pani doktorovou. Po olovranťe sa rozlúčil, aby prišiel nasledujúcu nedeľu opäť presne o 15. hodine. Keď vyrástol môj brat Aurel, začal sa aj on zaujímať o šach. Časom sa stal

(pokračovanie na str. 16)

ozaj vynikajúcim hráčom a zároveň stálym šachovým partnerom starého generála, ktorého jedného dňa i porazil. Na revanš mu von Lehmann daroval šachovnicu."

Eran Laor spomína na generála aj ďalej: „Generál von Lehmann ako mladý dôstojník sa zúčastnil bitky pri Hradci Královom, ale nikdy nemohol túto porážku prehltnúť. Kráľ František Jozef upadol u neho do nemilosti aj z iných dôvodov, pretože sa cítil odstrčený a predčasne penzionovaný. Ešte neskoršie ako senilný starec sa domnieval, že sa nachádza vo vojnovnej vrave. Komandoval dedinskú mládež, hneval sa, rozčuľoval, keď neposlúchali jeho rozkazy. Generálov syn – kapitán von Lehmann – bol mimochodom jedným z prvých rakúskych letcov, ktorý v roku 1915 pri páde Przemyslu posledný opustil mesto svojím lietadlom."

Eduard von Lehmann mal spolu s manželkou štyri deti. Boli to Georg (1883 – 1966), Marie (1886 – 1910), Rose a Eduard.

Generálmajor vo výslužbe Eduard von Lehmann zomrel 9. júla 1924 v posádkovej nemocnici v Trnave. Na ciferskom cintoríne ho pochoval farár Ľudovít Pavetits.

Zmienka o generálovom synovi (teda o kapitánovi von Lehmannovi) ma zaujala a pri pátraní sa mi podarilo skontaktovať s pravnučkou Eduarda Lehmana a vnučkou kapitána Georga Lehmana – pani Janou Tóthovou. Jej partner prof. Matúš Dulla napísal o Georgovi Lehmannovi článok (výber z neho vám prinášame). Záro-

veň sa mi podarilo od pani Tóthovej získať unikátnu rodinnú fotku, na ktorej sú súrodenci Lehmannovci na dvore Kerekešovskej kúrie, kde bývali niektorí z nich. Podľa popisu na zadnej strane vieme, že fotografia vznikla 21. augusta 1921. Sú na nej zľava stojaci: Eduard a Georg, zľava sediace: Marie, Anna a Aloisia.

Súrodenci Eduarda von Lehmana:

- Marie von Lehmann sa narodila 7. januára 1846. Zomrela 25. marca 1928 o 14:30 h v Cíferi. Je pochovaná na Starom cintoríne v Cíferi (sektor: 1, číslo: 2).

- Aloisia von Lehmann sa narodila v roku 1852 v Starej Boleslavi. Zomrela 9. augusta 1926 v Cíferi. Je pochovaná na Starom cintoríne v Cíferi (sektor: 1, číslo: 4).

- Georg von Lehmann sa narodil 2. novembra 1856 v meste Cegléd. Oženil sa s Clarou rod. Bermann (1862 – 1937), vdovou po Eduardovi von Borkenau (1854 – 1892). Clara mala z prvého manželstva dve deti (Rudolf a Marie). Georg von Lehmann zomrel 14. septembra 1936 vo Viedni.

- Anna Vattay rod. von Lehmann sa narodila okolo roku 1850. S manželom Imre Vattayom, grófskym komorníkom, mali dcéru Máriu Vattay (1888 – 1932). Anna Vattay zomrela 12. marca 1924 v Cíferi, kde je aj pochovaná. Jej hrob sa nezachoval. ■

Dušan Caja

Príbeh letca z modranského cintorína

Georg von Lehmann sa narodil 8. 3. 1883 ako syn Eduarda Edlen von Lehmana v poľskom mestečku Bochnia. No presnejšie povedané, bolo to vtedy mestečko rakúske, lebo poľská východná Halič vtedy patrila k Rakúsko-Uhorskej monarchii. Jeho otec, vojak z povolania, ktorý to dotiahol až na brigádneho generála jazdeckta, v tom čase slúžil na rôznych miestach Haliče. Mladý Georg sa s matkou a s otcom potíkal po rôznych vojenských štáciách a absolvoval školské letá striedavo na rôznych školách: začal na evanjelickej škole v Krakove, potom nasledovala Jaroslaw a maturitu skladal v rodnej Bochni. Halič sa preňho stala jeho prvou vlasťou a Halič mu bola súdená aj v jeho hviezdnych chvíľach, počas bojov prvej svetovej vojny.

Matka mu zomrela pri pôrode štvrtého dieťaťa, dcéry Luisy, keď už na jednu z tých otcových štáci, do dediny Hruszow, nestihol prísť ľvovský lekár. Vdovec rozhodol, že syn zdedí rodinné povolanie a bude vojakom – starý otec bol kapitánom, otec generálom, a generálom bol aj strýko s rovnakým krstným menom Georg. A tak mladý Georg odišiel na kadetskú vojenskú školu do Viedenského Nového Mesta, kde strávil štyri roky.

Vojak z povolania

Jeho vojenská služba začala v jazdeckom regimente, ktorý niesol meno cisára Františka Jozefa I., a znovu nasledovali haličské lokality: Żółkiewo, Krakov, Ľvov. V roku 1912, krátko pred vypuknutím Veľkej vojny sa vrátil do Viedne, kde nastúpil na pilotný kurz. V apríli 1913 ho absolvoval a nasledovalo jeho pokračovanie v srbskom (vtedy pravda takisto rakúsko-uhorskom) Novom Sade. V tom čase bolo letectvo celkom v počiatočoch a nemožno pochybovať o tom, že dať sa na túto vskutku neistú a dobrodružnú dráhu chcelo obrovský kus odvahy. Nehovoriac o tom, že habsburská monarchia predsa len nebola na špičke vývoja a jej vojenské letectvo bolo podstatne menšie ako u iných európskych mocností.

Letec v Haliči

Lehmann sa stal v roku 1904 poručíkom, v roku 1909 nadporučíkom a prvá svetová vojna ho už zastihla nie na koni, ale ako kvalifikovaného armádneho letca v oddieli, ktorý niesol označenie FLIK 8. FLIK bolo skratkové slovo z nemeckého Fliegerkompanie, čiže letecká jednotka, letka.

Situácia na fronte spoiatku nebola vôbec ružová. Rusi v prvom nápoze zatlačili rakúsko-uhorské vojsko hlboko do tyla a niekde dokonca aj prekročili dnešné slovensko-poľské karpatské hranice. Rakúšanom sa podarilo až za pomoci Pruska ich postupne zatlačiť späť. Ale práve vtedy sa niekde tam, kde sa na front dostal aj Jaroslav Hašek, respektive jeho dobrý vojak Švejk, odohrala dráma, na ktorej aktívnym účastníkom bol aj náš letec.

Pevnosť Przemysl

Mesto Przemysl bolo Rakúšanmi vybudované ako veľká východná pevnosť tesne pri ukrajinskej hranici, jedna z najväčších európskych pevností zo začiatku 20. storočia. Túto pevnosť Rusi obkľúčili na začiatku vojny. Opevnené mesto síce nedobýli a pri prvej obrannej bitke v októbri 1914 aj stratili veľa vojakov, ale keď front postúpil až pred Krakov, ocitol sa Przemysl beznádejne hlboko v ruskom zázemí. Spojenie s pevnosťou dokázali rakúsko-uhorské vojská udržať iba telegrafom, poštovými holubmi a vďaka niekoľkým lietadlám a ich obetavým pilotom. Medzi nich patrili aj Georg von Lehmann, veliteľ FLIK 8.

Obkľúčenie

Podľa vojnového spravodajcu „podrobné a najdôležitejšie správy nosila z pevnosti a do pevnosti smelá dvojica letcov, ktorá sa štyri hodiny vznášala nad ruskými pozíciami, pričom bola terčom strelby z pušiek a diel... Na spiatocnej ceste sťažovali let prudké snehové búrky." Pevnosť pri druhom obliehaní hladovala odrezaná od zásobovania 137 dní (od 9. 11. 1914 do 22. 3. 1915) a vojaci napokon zabíjali a jedli aj kone. Subtilne lietadlá zabezpečovali počas obliehania poštové spojenie, vozili z Krakova poštu pre dôstojníkov a vojakov, sem tam aj nejaký rozmernejší náklad. Lenže vtedajšie lietadlá toho veľa neunesli. Keď bolo vrece s poštou väčšie, musel letieť pilot bez obvyklého spolupilota. Plne zásobovať týmito lietadlami cca 130 000 vojakov však bolo vylúčené a pri druhom obliehaní sa uskutočnilo takýchto letov iba dvanásť, vrátane toho posledného, o ktorom ešte budeme hovoriť. Niektoré neúspešné lety skončili na obsadenom území, napríklad ten predposledný skoro ráno 22. Marca 1915, ktorý pilotoval Čech Robert Melč a s ním letel ako pozorovateľ Ferdinand Junker. Výšku naberali príliš pomaly a Rusi ich zostrelili. Piloti sa však zachránili, Melč pobudol viac ako rok v zajatí potom vstúpil do československých légii. Tri dni pred kapituláciou sa z Przemyslu pokúsilo preletieť do Krakova šesť lietadiel FLIK 11. Krátko po štarte ich však zastihla prudká snehová búrka a päť strojov sa muselo vrátiť. Šiesty stratil smer, musel núdzovo pristáť pri

(pokračovanie na str. 17)

Stanislawowe a padol do zajatia. Aby sa zachránené lietadlá nedostali Rusom do rúk, spálili ich. Ich posádky sa potom znova pokúsili o únik pomocou balónov. Vzlietli s nimi počas snehovej búrky, fúkal totiž silný vietor, ktorý by ich zanesol ku Karpatom. Ten sa však zakrátko otočil na severovýchod a zavial balóny do ruského vnútrozemia, kde aj ich posádky padli do zajatia.

Posledná dvojica, ktorá mala z pevnosti odletieť boli Georg Lehmann a Rudolf Stanger. Pre odletom ich pozval na večeru veliteľ pevnosti poľný podmaršal Herrmann Kusmanek. Večera pozostávala z posledných poštových holubov. Veliteľ už mal vtedy cisárov súhlas s kapituláciou a odovzdal letcom svoje osobné dokumenty a listy pre manželku a dcéru.

Odlet

Ráno zobudil Stangera jeho priateľ Lehmann už o tretej hodine. Zdržala ich nehoda auta, ktoré ich malo prepraviť na poľné letisko Żurawica. Videli ešte vzlietnuť spomínaného Melča. Štartovali po ňom, tesne po piatej hodine ráno. Nedostali sa ešte ani 100 metrov nad terén, keď začali obliehajúci systematicky ničiť svoju pevnosť. Zo stavieb sľahali plamenné stĺpy, odvsadiali duneli a rachotili výbuchy. Pre oboch letcov to bolo, Stangerovými slovami „divadlo hrôzostrašné a predsa len neopakovateľne krásne, nekonečne smutné a vznešené“... Akoby pevnosť čakala presne na minútu na ich odlet. Ničili muničné sklady, vojenské objekty, skladištia, mosty aj obytné budovy a potom kapitulovali. Do ruského zajatia sa dostalo 9 generálov, 93 vyšších dôstojníkov, 2 500 dôstojníkov a 117 000 vojakov.

„Vo výške 600 metrov sme preleteli ruské línie, ale žiadna guľa neletela za nami, hoci sme to očakávali. Mal som pocit, že Rusi boli objavením sa lietadla z horiaceho a vybuchujúceho Przemysłu takí zarazení, že zabudli na nás strieľať.“ spomínal Stanger.

Keď prešli front a pristáli v Krakove Rudolf Stanger neskôr takto opísal šťastný koniec ich letu: „Keď sme sa opäť ocitli na pevnej pôde kapitán Lehmann ma objal a vybozkával za záchranu z mesta ktoré prepadlo skaze. Vďaka posledného hrdinu tejto pevnosti, ktorý unikol zajatiu a smrti mi bola najkrajšou odmenou.“

Ich odvahu ocenili aj ich velitelia a krátko po návrate ich vo Viedni vyznamenali Vojenským krížom za zásluhy.

Cesty oboch priateľov sa však po vojne rozišli. Rudolf Stanger sa vrátil do Grazu, kde pôsobil v miestnom atletickom klube, ktorý v roku 1902 spoluzakladal. Zomrel však pomerne mladý 48 ročný v roku 1935 na zápal pľúc. Pochovali ho na centrálnom cintoríne vo Viedni. O štyri roky starší Lehmann ho prežil o 31 rokov a po celý čas si uchovával fotografiu svojho usmiateho priateľa.

Koniec vojny v južnom Tirolsku

Zvyšok vojny slúžil náš letec stále v Haliči, ktorú sa postupne podarilo vybojovať naspäť. Veď paradoxne len poldruha mesiaca po kapitulácii sa po gorlickej operácii podarilo zatlačiť Rusov Przemysłu o celých 500 km na východ a zničenú pevnosť znovu získať. Lehmann si však celkom na konci vojny užil aj ďalší slávny front a to horské terény južného Tirolska, ktoré nakoniec pripadlo Taliansku. Tu už ťažké boje zanechali svoje stopy, a náš hrdina tu už videl čisto len ruiny ako napríklad osady okolo priesmyku Campolongo, San Martino di Castrozza.

Osud habsburskej ríše sa naplnil pri kapitulácii v novembri 1918 a Georg Lehmann sa v južnom Tirolsku dostal do talianskeho zajatia, v ktorom strávil celý jeden rok. Až koncom októbra 1919 ho spolu s jeho spolubojovníkmi dopravili z Milána do Českých Budějovic, kde sa dostal na slobodu.

U Schichta v novom Československu

Odišiel do nového hlavného mesta Prahy, ale československý štát bol pochopiteľne viac naklonený prebehlym legionárom než dôstojníkom bývalej c. a k. armády. Nedarilo sa mu nájsť si prácu. Mal však šťastie, že stretol inžiniera Ericha Schichta, dôstojníka zo svojej bývalej leteckej jednotky, ktorý mu ponúkol zamestnanie vo firme na výrobu mydiel v Ústí nad Labem. Schicht bol totiž jedným z potomkov zakladateľa veľkej továrne Flida na mydlo. Tam sa vy-

rábalo to dodnes známe „Schichtovo mydlom s jeleňom“. Tu našiel bývalý letec svoje nové uplatnenie. Krátko, osem týždňov, pôsobil v Ústí, pričom v neďalekej dedinke Dubice, ktoré sú dnes súčasťou Řehlovic (Gross Tschochau) mal už od roku 1910 evidovanú domovskú príslušnosť. Zrejme to nejako súviselo s častými zmenami pôsobiska jeho otca. Nevedno. Vtedy aj získal československé občianstvo, tentoraz už ako Jiří Lehmann. Nový štát ho však 1. mája 1921 poslal do výslužby a prisúdil mu penziu vo výške 3 480 Kč ročne. Mal vtedy 38 rokov.

Do Budapešti a po Slovensku

Jeho ahasverovská anabáza pokračovala cestou do Budapešti, kam ho na rok vyslala jeho nová firma. Pobyt v maďarskej metropole si pochvaľoval: „bola to moja najkrajšia doba“. Od januára 1922 chodil zasa po Slovensku ako obchodný cestujúci. Tu zrejme k jazykom, ktoré už ovládal, t. j. k nemčine, ktorá bola jeho materčinou, poľštine, češtine, a k základom maďarčiny, ktoré pochytil v Budapešti – začala pribúdať aj slovenčina.

Opäť v Poľsku

V máji 1922 sa Lehmann vrátil do centrálnej firmy v Ústí, odkiaľ ho zasa vyslali do Varšavy. V poľskej metropole sa cítil ako doma, veď mu pripomínala jeho rodnú Bochniu a mladosť v poľskej Haliči. V Poľsku sa postupne sám dostal k podnikaniu a presídlil do Lodže. Tu stretol svoju budúcu ženu, ktorá vo firme pracovala ako pokladnička. Sára Lermannová bola od neho o 13 rokov mladšia (narodila sa v roku 1896, rok narodenia 1901 jej neskôr uvádzali omylom). Pochádzala z bohatej židovskej rodiny, ktorá pôsobila v textilnom priemysle. V tom, ktorý v 19. storočí z malej provinčnej Lodži s pár sto obyvateľmi vytvoril veľké centrum textilného priemyslu, dnes tretie najväčšie poľské mesto.

Odsun rodiny z Poľska

Zosobášili sa v roku 1926 a v nasledujúcom roku sa im narodila prvá dcéra Terézia Mária a o štyri roky Anna Alojzia. To však už bolo počas veľkej hospodárskej krízy a aj Lehmannovmu podnikaniu sa prestávalo dariť. K tomu sa ešte v roku 1935 pridalo nepravne rozhodnutie poľskej vlády, ktorá vypovedala Jiřího-Georga Lehmannu ako československého občana z Poľska. Spolu so svojou ženou i dvomi deťmi, napriek tomu, že sa narodili v poľskej Lodži, sa odsťahovali na rodinný majetok do slovenského Cífera, kde už predtým býval Georgov otec Eduard s manželkou a dcérou Rose.

Osud si znovu s Georgom a jeho rodinou kruto zahral, veď nútené opustenie Poľska bolo tvrdým zásahom do ich života. Ale z pohľadu toho, čo sa malo v Lodži zakrátko stať, to bol vlastne dar z nebies. Lodž, ktorá sa stala po obsadení Hitlerom Litzmanstodom s obrovským židovským getom a najväčším židovským cintorínom v Európe, sa stala miestom obrovskej židovskej tragédie. Na spomenutom cintoríne spočíva iba Sárin otec Avner Lermann – všetci ostatní príbuzní sa stali obeť vraždenia v osviečenskom koncentračnom tábore. Vystahovanie bolo pre rodinu vlastne záchranou ich životov.

Cífer a Pezinok

V Modre Harmónii mali Lehmannovci jeden dom, kde v roku 1910 vo veku 24 rokov dožila svoj život mladšia Georgova sestra Marie, chorá na tuberkulózu. Spočínala v hrobe (dnes č. A/15/8) na modranskom cintoríne. Georg sa vo svojom stredoEurópskom putovaní tiež priblížil k Modre, keď sa v roku 1937 presťahoval do Pezinka. Býval v dnes už neexistujúcom dome – v prenájme vo dvoch izbách u stolára Kubičku na Šancovej ulici č. 5a.

Druhá vojna a život po nej

„Potom prišiel národný socializmus a všetkému bol koniec“ znamenal si vo svojich spomienkach Georg Lehmann. Jeho československá štátna príslušnosť zanikla a len s veľkými ťažkosťami sa stal príslušníkom ďalšieho, tentoraz slovenského štátu. V čase jeho vzniku už mal 56 rokov a jeho aj jeho ženy sa už ďalšie represálie šťastlivo vyhli.

V ťažkých povojnových časoch s hladom a infláciou sa k ich údely pridružila starosť o dve vnúčenice, deti mladšej dcéry, ktorej sa začiatkom 60. rokov rozpadlo manželstvo so sochárom Pavlom Tóthom a odišla do Karlových Varov. Staršia dcéra bývala dlho s rodičmi a pôsobila ako úradníčka vo vydavateľstve Mladé letá a neskôr ako učiteľka na učilišti bratislavského Slovnafu.

Bývalý pilot znášal ťažké časy s obdivuhodnou odovzdanosťou. „V lete chodievam zbierať drevo na kúrenie do 4 km vzdialených hôr“ – poznával si po nemecky v náčrte svojich spomienok. Začal ich písať keď sa blížili jeho 79. narodeniny. „Chodievam denne aj 20 kilometrov a do výšky 700 metrov“ – píše bývalý letec a pochvaľuje si svoju kondíciu, ktorú má už od vojenčiny. Dokonca pracoval aj na stavbe pezinského kúpaliska, alebo začiatkom 50. rokov rozdeľoval pridelové lístky.

Hrob v Modre

Georg (alebo aj Jiří, či Juraj) Edel von Lehman sa dožil 83 rokov a zomrel v modranskej nemocnici 11. novembra 1966. O tri dni neskôr ho v Modre pochovali. Jeho žena Sára alias Žofia ho prežila o sedemnáť rokov. Bývala neskôr v Karlovej Vsi v Bratislave, kde zomrela 13. apríla 1983.

Po Georgovi Lehmannovi zostalo pár listov papiera s náčrtom spomienok, dôstojnícke menovacie c. a k. dekréty a niekoľko fotografií s dávnymi subtilnými lietadlami. A ešte hrob v strede modranského cintorína. Hrob s nápisom, ktorý svojou kultivovanosťou pripomína obradnosť tej dávnej habsburskej ríše, za ktorú čestne bojoval a hrdincky ustupoval z pozícií, ktoré navždy strácala. ■

Matúš Dulla

Cíferčania na zahraničných univerzitách a vysokých školách do roku 1918

(1. časť)

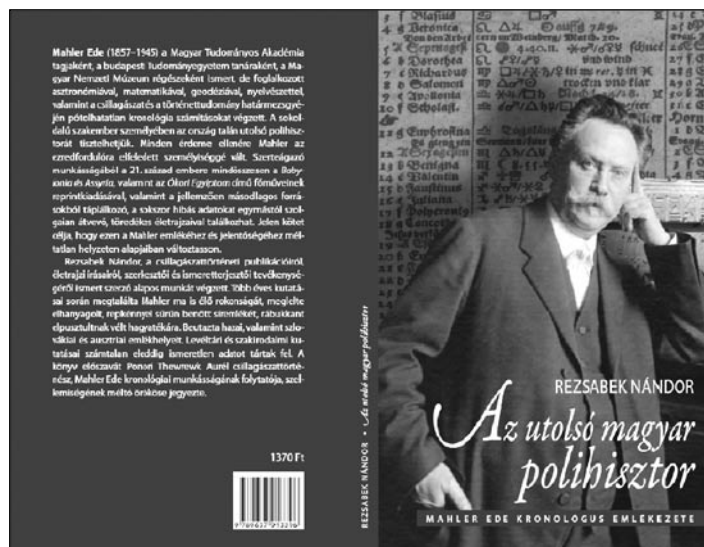
V roku 2017 vyšla pozoruhodná publikácia M. Kamenického a L. Szögiho *Študenti z Bratislavskej stolice na zahraničných univerzitách a vysokých školách do roku 1918*. Obsahuje viac ako 6500 štruktúrovaných hesiel s menami študentov európskych univerzít a vysokých škôl, ktorí pochádzajú z územia Bratislavskej stolice. Autori správne predpokladali, že práca bude prínosom osobitne pre dejiny jednotlivých obcí, z ktorých študenti pochádzali. Vďaka registrom sme vyhľadali študentov z Cífera – či už rodákov alebo aspoň niektorých známych obyvateľov našej obce. Heslá sme doplnili údajmi z matrik a životopisnými dátami z dostupnej literatúry a dobovej tlače. V prvej časti predstavujeme prvých desať študentov – cíferských rodákov alebo obyvateľov. Ich stručné profily sú ďalším kameňom do mozaiky dejín Cífera a môžu rozšíriť monografiu našej obce.

Kovačöcy Michal sa narodil v roku 1647 v Cíferi. Od 14. februára 1672 bol chovancom Pázmanea vo Viedni a v roku 1673 bol zapísaný na teológiu na Viedenskej univerzite. 25. apríla 1673 sa stal farárom vo Vrábľoch, v roku 1687 bol preložený do Ladíc (spravoval aj susedný Jelenec) a 18. februára 1689 bol vymenovaný za ostrihomského kanonika. Už 14. augusta sa stal novohradským archidiakonom, tri roky bol prefektom hrnskobehadického konventu. 4. októbra 1693 sa stal prepoštom v Szentgyörgymező (dnes časť Ostrihomu) a archidiakonom katedrály. 18. júla 1696 sa stal kanonikom kustódom v Ostrihome. 29. marca 1703 bol vymenovaný za veglijského biskupa (Veglia – dnes Krk, Dalmácia). 19. septembra 1707 sa stal kanonikom kantorom a 24. júla 1710 kanonikom lektorom. Zomrel 14. októbra 1711. Bol veľkým dobrodincom cíferskej farnosti. Kostolu daroval strieborný kalich, cibórium, dva strieborné taniere (z toho jeden pozlátený), štyri ampulky (z toho dve pozlátené), kalich a dve spovednice. [Literatúra: NÉMETHY, L. 1894. Series parochiarum et parochorum Archi-dioecesis Strigoniensis : Ab antiquissimis temporibus usque annum MDCCCXCIV. Ostrihom : Typis Gustavi Buzárovits, 1894. s. 706; KOLLÁNYI, F. 1900. Esztergomi kanonokok 1100-1900. Esztergom : Buzárovits Gusztáv Könyvnyomdája, 1900. s. 307; BERNADIČ, L. a kol. 1991. Cífer : Vlastivedná monografia. 1. vyd. Bratislava : Obzor, 1991. 348 s. ISBN 80-215-0188-X. s. 37.]

■ **Šalamon Jozef** sa narodil 30. júna 1822 v Trnave v rodine Jána Šalamona, komorníka biskupa Imricha Peréniho, a Rozálie Šitrošickej. Kurz pre ránhojičov absolvoval na Viedenskej univerzite, kde bol zapísaný v roku 1842. Za manželku si 16. júna 1851 v Trnave zobral Trnavčanku Teréziu Marcišiovú. Sobášna matrika ho zaznamenáva ako ránhojiča v Pustých Úľanoch. Manželka sa usadila v Pustých Úľanoch, kde sa im 6. apríla 1852 narodil syn Vojtech. Zatiaľ nevieme, kedy presne prišiel do Cífera. 25. februára 1876 zomrel v Cíferi na paralýzu pľúc. Pochovaný bol 27. februára 1876 na cintoríne v Cíferi farárom Tomášom Strakom.

■ **Kühnler Jozef**, rímskokatolíck, sa narodil 2. septembra 1833 v Cíferi v rodine Jozefa Kühnlera, obilníka grófa Karola Zičiho, a jeho manželky Eleonóry rod. Litzenmajerovej. V zimnom semestri v roku 1851 bol zapísaný na Právnickú fakultu Viedenskej univerzity.

■ **Schaar Henrich**, Žid z Cífera, syn obchodníka. V zimnom semestri v roku 1860 bol zapísaný ako 19-ročný na Lekársku fakultu

Viedenskej univerzity. Štúdium ukončil v letnom semestri v roku 1865. Ako lekár pôsobil v Galante, kde bol 42 rokov predsedom dobročinného spolku na podporu chorých Bikur cholim. Zastával funkciu podpredsedu ortodoxnej židovskej náboženskej obce v Galante a podporoval učiteľov a predstaviteľov náboženskej obce. Zomrel 13. decembra 1915. Na pohrebe ocenil rabin Benjamin Seidl zásluhy Dr. Schaara ako pravého, konzervatívneho Žida, ako lekára. Predseda náboženskej obce Dr. Mór Neumann sa so zosnulým rozlúčil v mene celej náboženskej obce. [Literatúra: Halálozások. In Egyenlőség. 26. 12. 1915, roč. 34, č. 52, s. 15-16.]

■ **Schaar Naftali**, Žid, sa narodil v roku 1847 v Cíferi (rok narodenia môže byť približný, matrika univerzity ho v čase zápisu zaznamenáva ako 18-ročného). V zimnom semestri v roku 1863 bol zapísaný na Právnickú fakultu Viedenskej univerzity. V tom čase už jeho otec nežil.

■ **Sidon Ignác**, Žid, pôvodom z Cífera. Narodil sa okolo roku 1847. V zimnom semestri v roku 1867 bol zapísaný na Filozofickú fakultu a tiež na Právnickú fakultu Viedenskej univerzity. V čase zápisu mal 20 rokov a jeho otec Šimon Sidon bol rabínom v Trnave. Štúdium

(pokračovanie na str. 19)

ukončil v letnom semestri v roku 1868. Pôsobil v Budapešti ako advokát. Zomrel v Budakeszi 15. júla 1910. Pochovaný bol 19. júla 1910 na cintoríne Farkasréti v Budapešti. S manželkou Bertou rod. Bauerovou mali syna Dr. Dezidera Sidona. [Literatúra: Halálozás. In Pestí Hírlap. 17. 7. 1910, roč. 32, č. 170, s. 15; Szidon Ignác. In Pestí Hírlap. 17. 7. 1910, roč. 32, č. 170, s. 16.]

■ **Plavý Štefan**, rímskokatolík, sa narodil 27. (alebo 29.) novembra 1847 v Cíferi v rodine ciferského učiteľa Štefana Plavého a Anny rod. Raľayovej. Gymnázium ukončil v Trnave. V zimnom semestri v roku 1869 bol zapísaný na teológiu na Viedenskej univerzite. Bol chovancom Pázmanea. Štúdium ukončil v letnom semestri v roku 1872. 28. augusta 1872 bol vysvätený za kňaza. Rok bol kaplánom v Sári, v roku 1873 sa stal prefektom kňazského seminára a biskupským pisárom, v roku 1876 sa stal ceremoniárom, v roku 1877 zapisovateľom a konzistoriálnym vicenotárom, v roku 1879 archivárom, v roku 1882 sa stal konzistoriálnym notárom. V tom istom roku dostal farnosť Kálló, kde 2. septembra 1892 zomrel. [Literatúra: CHOBOT, F. 1917. A Váci Egyházmegyé történeti névtára. Második rész: A papság életadatai. Vác : Dercsényi Dezső váallata Pestvidéki Nyomda Vácon, 1917. s. 878.]

Sidon Dávid, Žid, pôvodom z Cífera. Absolvoval evanjelické gymnázium v Bratislave. V zimnom semestri v roku 1869 bol zapísaný na Právnickú fakultu a Lekársku fakultu Viedenskej univerzity. V čase zápisu mal 20 rokov a jeho otec Šimon Sidon bol rabinom v Trnave.

■ **Klein Móríc**, Žid, pôvodom z Cífera. Absolvoval gymnázium v Trnave. V zimnou semestri v roku 1870 bol zapísaný na Lekársku fakultu Viedenskej univerzity. V čase zápisu mal 20 rokov a jeho otec bol hospodár, resp. hospodársky správca. Štúdium ukončil v letnom semestri v roku 1871.

■ **Mahler Eduard** sa narodil 28. septembra 1857 v Cíferi v rodine ciferského rabína Šalamúna Mahlera a Kláry rod. Regnerovej. Jeho brat PhDr. Maximilián Mahler bol učiteľom a druhý brat MUDr. Július Mahler bol lekárom vo Viedni. Eduard Mahler bol v zimnom semestri v roku 1877 zapísaný na Filozofickú fakultu Viedenskej univerzity. V čase zápisu bol jeho otec rabinom v Bratislave. Štúdium ukončil v zimnom semestri v roku 1878. Biografický lexikón Slovenska uvádza štúdium matematiky a astronómie na Viedenskej univerzite. V roku 1880 získal titul PhDr., v roku 1898 sa stal docentom, v roku 1905 mimoriadnym profesorom a v roku 1914 riadnym profesorom. V roku 1909 sa stal členom korešpondentom Uhorskej akadémie vied. Pracoval na astronomickom observatóriu vo Viedni, neskôr bol odborným pracovníkom triangulačného úradu a kustódom Maďarského národného múzea. Prednášal egyptológiu a asýriológiu na filozofickej fakulte univerzity v Budapešti (od roku 1898 externe a od roku 1905 interne). Bol publikačne činný. Knižne mu vyšli práce z chronológie, histórie a jazyka starovekých štátov Stredného východu, publikoval aj príspevky v odborných periodikách. Od roku 1928 bol na dôchodku. Zomrel 29. júna 1945 v Budapešti, kde bol aj pochovaný. V roku 2010 vyšla v Budapešti kniha Az utolsó magyar polihisztor (Posledný uhorský polyhistor), v ktorej autor Nándor Rezsabek podrobne mapuje život ciferského rodáka Eduarda Mahlera. ■

Text a foto: Dušan Caja

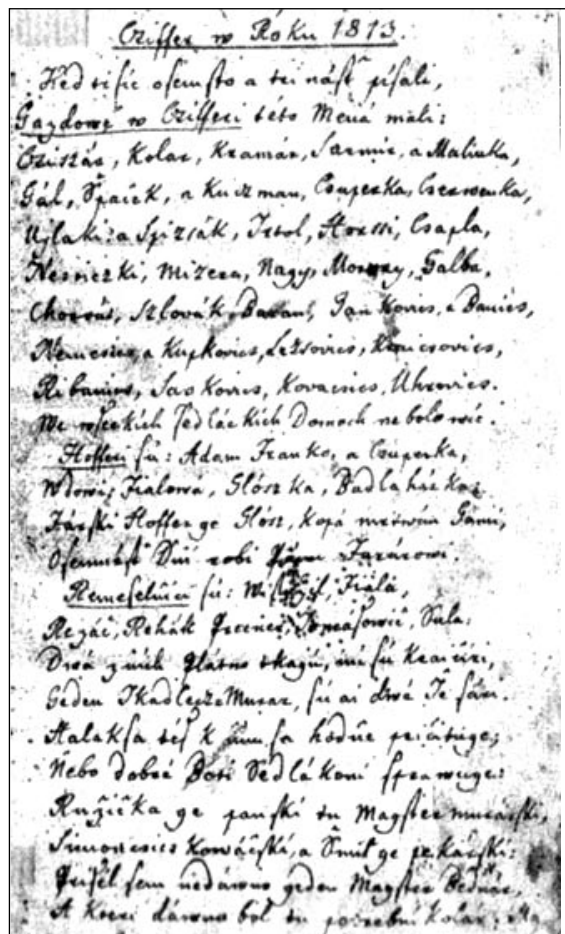
[Literatúra: KAMENICKÝ, M. –SZÖGI, L. 2017. Študenti z Bratislavskej stolice na zahraničných univerzitách a vysokých školách do roku 1918. 1. vyd. Bratislava: Post Scriptum, 2017. 473 s. ISBN 978-80-89567-80-5. Heslá: 3983 Kovacsóczy (Kouaczoczy) Michael (s. 258); 4565 Salamon Joseph (s. 280); 4608 Kühnler Joseph (s. 281); 4676 Schaar Heinrich (s. 283); 4690 Schaar Naphthali (s. 284); 4730 Sidon Ignatz (s. 286); 4744 Plavý Stephan (s. 286); 4746 Sidon David (s. 287); 4753 Klein Moritz 1 (s. 287); 4795 Mahler Edmund Eduard (s. 289).]

Jozef Kubányi a jeho Cziffer w roku 1813

Medzi najznámejšími osobnosťami prvej generácie národnobuditeľského hnutia Slovákov sa bezpochyby vyníma aj bernolákovec Jozef Kubányi, ktorý ako farár pôsobil v rokoch 1799-1839 v Cíferi. Kubányi patrí medzi najznámejších a najvzdelanejších obyvateľov obce v jej dejinách. Vďaka nemu sa zachoval jediný exemplár vzácneho slovenského prekladu Biblie, tzv. Kamaldulskej Biblie, a to priamo na fare v Cíferi. Preložil tiež dva katechizmy a Filoteu Františka Saleského ako aj mnoho iných diel. Okrem toho, že bol veľkým vzdelancom, autorom a prekladateľom, učil Ciferčanov aj hospodáriť a sám bol dobrým hospodárom. Bol jedno-ducho veľkým ľudomilom, o čom svedčí aj to, že všetky knihy vydal za vlastné peniaze v Jelinkovej tlačiarni a zdarma ich rozdával veriacim. Jozef Kubányi napísal aj veršovanú báseň opisujúcu Cífer v roku 1813, ktorú vám tu v celosti prinášame – samozrejme v bernolákovčine. Každý lokálpatriot sa rád pohrúži do tohto textu plného odkazov na mená a miesta, ktoré i dnes v Cíferi rezonujú...

CZIFFER W ROKU 1813

Ked tisícosemsto a trinásť písali
Gazdowé w Czifferi této mená mali:
Czisar, Kolár, Kramár, Šarmír a Malinka,
Gál, Špaček a Kuczman, Csuperka, Cserwenka,
Ujlaki a Spizsaák, Trtol, Horší, Csapla,
Nesticzki, Mizera, Nagy, Morway, Galba,
Chorwát, Slovák, Baran, Jankowics a Banics,
Nemcsics a Kupkowics, Lezsowics, Kraicsowics,
Ribanics, Szaszkwowics, Kowacsics, Uhrowics.
Wo všeckich sedláckich domoch nebolo wác.
Hofferi sú: Adam Franko a Csuperka.
Wdowi: Fialowá, Glózska, Budkahazka.
Farski hoffer je: Glósz, kopá mrtwím jami
osemnásť dní robí pánu farároví.
Remeselníci sú: Wislužil, Fiala,

Rezács, Rehák, Preiner, Tomášowics, Szula,
dva z nich plátno tkajú, iní sú kraičíri,
jeden tkadlec – murár, sú ai dva tesári.
Halaksa téš k nim sa hodne pričítuje,
Nebo dobré boti sedlákom spravuje.
Ružička je panskí tu maister murárski,
Šimoncsics kováčski a Šmit je pekárski.
Prišiel sem nedávno jeden maister bednár
a Korec dávno bol tu potrební kolár.
Máme i lekára, on ai bradi holí,
žili dobre seká a nemocnich hojí.
Kde je wčul hostinec, bol Šlóspergów kaštil,
pri nom ai záhrada: gróf z nej cestu spravil.
Hostinec ten drží, a místo w árende,
/ neňi ešte dávno! / isti Gašpar Nide.
Nad horním Czifferom je šenk Wišlahani,
tím menom od dáwna biwal naziwani.
Tam Johan Adlgasz panskí wíno dáwa,
hostow ai on mnohich často kráté máwa.
I Gidra tu řečé, sú tu téš dwa mlini,
Končítí sa wolá jeden, druhí Dolní.
Židé tu od dáwna mnohí téš biwajú,
na rozliční spôsob swu žiwnost hledajú.
Oswícení pán gróf mladí Károl Zichy,
w Czifferi zemski pán, má ho we swej moci,
role, winohradi, poddanich w Báhoňe,
má téš role, luki a mlin pri Waisgrube.
Vatšé ešte statki má we Fehérwárskej
stolici, ai něco w Orawskej, Nowgrádskej.
Jeho oswícenosť tu prez leto celé
ze swím dvorom biwa, neš má dwa kaštíle.
W jednom z nich šak ešte nemóže sa biwať,
začali ho len toť na jar poprawuwať.
Keď bude hotowí celkom priprawení,
tam panstwi príbitek mať bude líbezni.
To bol kaštil starí dávno zanedbaní,
od mnohich roków zaň nestáli niš páňi.
Rákoczy, howorá, keď s haistrom bojuwal,
w nom swoju hospodu za nejaki čas mal.
W nom Makripodáry ze Šlospergom biwal,
kedisí, šak jeden s druhím se nežnášal.
Tam temu pan Šlosperg chrta rozdobrého
zabil, zajáców ten mu chitáwal mnoho!
Makripodáry s nim za to sa powadil.
On ale jako psa i jeho zastrelil.
Od pokutí Šlosperg jako sa ochránil?
Wiprawujú že sa kurucum pripojil.
Za tím kaštilom sú chalupí nekteře,
howorá, že budú tam pánske maštale,
zahrada téš má biť weliká englická,
k nej sa pripoji nekdí Semseiowská,
sahať po Boleház a po kamení most
bude: získa Cziffer krásu a príjemnosť.
Druhí kaštil, w kterom wčul pán gróf prebiwa,
Čerwením od dáwna zdejší lud naziwa,
nebo pod Horeczkim čerwenú strechu mal,
ai Kerekessowskim ináč sa menuwal.
Mali je: není w nom welká príležitosť,
obzwlášťne ked prínde panstwu weliki host.
Ma ai pan uradník w tom istom kaštíli
menom Jur Adamech, príbitek došť malí.
Vedla Čerweného kaštíla je majer,
W nom na panských krawách šwajčarom je Šraier.
Té Tomáš Kobliha po hájoch pásáva,
dobré napasené jich spátky hoňíwa.
Tam biwa Burian drab, kočis Híbelá,
pohónek Stodólka, pri nom je stodola.
We starom kaštíli ešte kraičír biwa,
než že ho wiženú na jar, sa mu sníwa.

Tam panstwo piwňicu má, je w nej moc wina,
na pét sto okowí šlo so nej z Bahoňa.
Té wloňi len z pánskich osmin se nalili,
teho ale roku welmi málo mali.
Rok tento z mnohich bol pričín welmi smutní,
zima bola twrdá, jar bol wždy studení,
w lete sotwa kedí něco tepla bolo,
po psích dňoch za desať tídnów pršáwalo,
stoki a potoki welmi se rozléli,
treťú časťku krajni na psotu uwédli,
mnoho tisíc ludí s lichwu zatopili,
ai pewné stwáňi w hromadu zwalili,
húsenice celkom stromi obežrali,
winohradi skoro nišť hroznów nemali.
W tom ale tento rok bol téš znamenití,
že nepráťel Francús je welmi dobití,
že stáli pokoj už skoro mať budeme,
po dáwnem súžení lepši wíhled máme.
Za starím kaštilom sú isté chalupki,
V nich mnohí biwajú Židé a Židowki,
Té chalupi zdejší menujú kandie,
keď obnowá kaštil, pojdú do Indie!
Hňed' pri nich dolňanskí juhász a cigáni
Biwajú a prejdu snád' na konéc horní.
Na Boleházi má svoj panstwi téš majer,
tam biwa pán išpán grófów Ferencz Magler.
Tam ai Holczman Juhász ze swími pacholki
opatruje owéc počet preweliki.
Ai Palo Menšík tam spať a jest chodí,
a najwatšá pánska stodola tam stojí.
W Šemseiowském dwore Kálniczki záhradník
biwa, s pomocníkom, ai jeden téš hájník.
Ma tam swu hospodu ai paní kasnářka,
/ pán jej wloňi zomrel / menom Ribanička.
Jej sin je u pána úradníka písar,
stolár téš Lainauer tam biwa, a bednár.
Je tam ai statečna s pivňicu prešowňa,
laťri v obaračke tam wozá z Báhona!
I záhrada welká na zelené wecí,
w dobrích rokoch biwa w nej mnoho owocí!
Tá sice starú má ze wšech strán ohradu
zlodeji, jesli chcú, snadno do nej wejdú.
/ Za Šemšeiki mnoho tam owocá kradli,
jablk, hrušek, slíwék, nešpúl odnosili /.
Wčul do nej wejšť chlapi nemajú smelosti,
pred kostolom bi jich biť dráb do sítosti,
inšich ale záhrad welmi nešanujú,
owocí, rozmarín, kweti z nich krádajú.
W hornom Czifferi je tretí panskí majer,
w nom kde biwal Farkaš, biwa wčul rentmaister,
pri nem je stodola, w nej majú jarinu.
V kozloch wenku seno, slamu, jatelinu.
Tam pánstwi má pekňich dwa a tričať wolów,
pri nich birešow je osem, i pohúňkow.
Bířeši sú: Chrenko, Vaczula, Pikulík,
Jakubecz, a Ondrej Jančí, Jano Szláwik,
w jejích téš czechu je Martin Nowomeski,
prislúcha medzi nich ai Palo Oszuszkí.
Za pohúňkow sú: dwa Csuperkowé, Darek,
Cziszár, Šarmír, Hornák, Lezsowics a Dufek.
Juro Nemcsics gazdom je panskím nad nimi,
A Juro Kucsera háji panské niwi.
Po wíšej je welká zas grófská owčárňa,
potom je obecna juhászňa, pastírňa.
Za pastírow slúžá: Feko, Mihalowics,
Juhász dolní Šula, horní je Palkowic.
Nowí panskí jager biwa pri kostole,
newíme mu méno, prišiel po Michale.
Toto už druhí rok má Cziffer richtára

bohateho gazdu Jozefa Šarmíra.
Ten s wolmi kupčiwal, role árenduwal,
snad' na tricať tisíc zlatích nagazdowal!
Konšelmi sprawili: Šarmíra Ondreja,
Špačka, Šaškoviča, Šarmíra Mateja.
Ai Juro Morway téš je medzi nimi,
z nich len on sám písať a s knižki čítať wí.
Kišbírom uš druhí rok je Jozef Horší,
ze Štefanom, w noci teho roku hlási,
majú dobré hrdlá. Chwál pekne spíwajú
a každú hodinu hlasne oznamujú,
strašidél nebojá sa po jedenástej
hlása ai dwanástu, až do tretej, štvrtej.
Stáwaj hore dušo, keď uš wspiwajú,
idú domów, chwilkú si odpocíwajú.
Z predeších zemanów je ešče Taicznerka,
Kowacsóczka, paňi téš Makripodárka.
Toto štrnástí rok pán Joseph Kubányi
je w Czifferi farár, často wčul nemocní
biwa, preto drží k pomoci kaplana,
pán Anton Walla je ten od nedáwna.
Rechtor notárius je wčul Joseph Priczel,
pred dwacátma štirma rokma on sem prišiel.
Kostelník starší je sused Mišo Slowák,
mladší Palo Cziszár, ten je ai laťinák.
Fára tu predešle bola welmi špatná,
na sténách, na strechách prewelice chibná,
komoru, maštale dal pán farár sprawiť,
w tisícem osmistém a štvrtém postawiť,
chliwi a parkani, múri a wozárňa,
posléd sa sprawili, spolu ai owčárňa.
Zázrak je, že mohlo to wšeccko sa sprawiť
bez panskej pomoci z gruntu sa wistawiť.
Tristo zlatích kostol pátskí útrati mal,
/ to dowolil biskup, než kňaza lutowal! /.
Ostatne sem a tam farár nazhledáwal,
s pešú, ze zápražnú lud farskí pomáhal.
Fára za dwa roki stála podeprená,
wloňi chwála Bohu! je téš obnowená.
Z czifferských a patských peňazí kostolních
dwe tisíc a šeststo dwacať sedem zlatích!
/ To skrz kňaza biskup i wčulék dowolil
nebo pribitek mať bezpeční zaslúžil! /.
Štiristo pak zlatích pán gróf Zichy pridál,
tak farár pribitek svoj dobre sporádal.
W tisíc osmistém štvrtém ai hrobárňa
skrz farára z gruntu bola postawená,
nebo stará bola už welmi mizerná.
Preto musela biť do gruntu zwalena.
Pri tej žáden farník niš nadopomáhal,
farár robotníków platil a najímal,
ai paholci jeho šest dní tam robili
s lichwú, hlinu, tehli, wšeličo wozili.
S hrobárom tu farár sám wždi rozkazuwal
a jeho chalupu sám téš poprawuwal.

Školu téš w té roki obce obnowili,
úkolček, maštálku k nej pristawať dali.
Školská izba w ten krát watša sa sprawila,
keď predtím pre málo len deťi stačila.
A preto rodiče učiť jich nedali,
keď pre ne we škole místa dosť nemali.
Wčul uš každé dříťa do školi chodiwa,
prez jednu dve zimi ai s knižki čítawa.
W roku tisíc šeststo osem a tricátém
na Gregora zhorel kostol s celím mestom.
Nezostal aň stlp z celého Cziffera
krem panní Bolestnej Marie figura,
která w kaplnečki nad horňím Czifferom

stoi, prenesená pred nekterím rokom.
Počátek od ohňa teho má présłowi
wšad'e známé:" Rozum Dora Cziffer horil!"
Cziffer sa postawil, kostol pustí zostal
pres celí rok! Nikto oňho sa nestaral!
Až w tretí rok paňi Katarína Zitsi
ze swojím nákladom dala stawaf watši.
W rokoch dwoch úplne ai ho postawila.
Oltár, kalich, šati ke mši sprawiť dala.
I stolice pre lud dala w ňom porobiť.
Prišiel Ďord' Lippay biskup ho poswať.
Patronki tej pán bol nekdi Ferencz Thúry,
Ňenájdeš podobnú snád' nikdi w Czifferi!
Padesát dwa roki keď sa pominuli
kuruci s pohanmi oltár w ňom skazili,
ten s kostolních penéz keď sa znowu sprawil
zas ukrutní wíchor strechi častku zhodil.
Ale ai celí krow wíc roków ňeslúžil,
len sedemdesát dwa, ten téš sa postawil
za dewařsto zlatích peňazí kostolních.
A sto sedemdesát sem tam napítaních
pred trinástmi rokmi wnútri sa obnowil.
Hrubí oltár, chorus nowí w ňom sa sprawil,
okná i stolice, ornáti, košele,
monštrancia, kalich, lampa, pluwiale,
ai ostatné wšeccko, čo bolo potrebné,
čistotne jak sluší, w ten krát je sprawené.
Nebohi zdejší pán farár János Balon
temuto kostolu bol welkí patron,
neb na nowí oltár tisíc a sto zlatích
nechal: sto patdesát na ornát a kalich,
na monštranciu téš nechal zlatích pět sto,
na lampu a druhí kalich zlatích dwesto.
Krem toho na peřsto zlatích mu poručil,
keď pánów patrónów skúpost dlho skúsil.
Nazbíral moc penéz, bázř fáru mal psotnú.
Ról moc arenduwal, za newelkú cenu,
zboží zlatom, stríbrnom dobre platiwali,
inše ale weci drahé ňebiwali.
Ai paňi na kňaza téš ňezabiwali,
ai menší gazdowé na mše donášali,
lachko na oračku ludí on dostáwal,
za árendálske role sa moc ňestaral!
Kostol od nebohej kisaszony Barbari
Šemsey téš dostal mnohé pekne dari.
Mimi čipék, plátina na plachtí oltárné
troch drahích ornátow na dni zaswacené,
zelené zástawi, albu, tri rochéti,
thuribulum peknej ze stríbra roboti.
I gróf Ferencz Zichy dwa obrazy pekne
s rámama dal sprawiť na oltáre bočné.
Peř dílow za wodú, role Hore koncóm,
grefti a fertále a Dolinám koncóm.
Od predawních časów chramu prisluchali,
sedláci mu od nich dánek platiwali.
Pod wisitaciú práwe prd sto rokmi /1713 /
bola narídená z nich kostolu dežma.
Nebo sklep chibu mal, strechu potrebuwal.
Z deřmi ai skutočne dobrú pomoc dostal.
/Reži a žita mal, stará kniha svečí!
w druhí rok nad tristo a patdesát mecí.
Dwesto tricať ai pol mecí owa predal,
jačmena téš štrnást a pl mecí prijal /.
Hojní te dóhodek z deřmi nedluha stal
znowu starodáwni dánek odról nastal.
Ai tento pomali skoro celkom prestal
keď pre welkú psotu Cziffer pustí zostal,
sedláci swé domi, role zaňechali
a zebrúc handri preč pouřekali. ■

Najslávnejšia obyvateľka Cífera – Mária Hollósyová

Jednou z najslávnejších osobností Cífera s pozoruhodným životným príbehom je Mária Hollósyová (1858-1945). Hoci koniec jej púte v biednych podmienkach v Cíferi tomu nenasvedčuje, Mária a jej diela boli známe po celej Európe na kráľovských a cisárskych dvoroch i v biskupských sídlach.

Popchádzala zo zámožnejšej zemianskej rodiny zo západoslovenského Opoja - Kerestúra. V mladosti prežila nešťastnú lásku a následne rozchod so svojou rodinou. Osamostatnila sa a stala sa poštmajsterkou. Popritom sa ale intenzívne venovala svojej najväčšej láske - výšivke. Šťastná náhoda chcela, že jej výšivky raz upútali na kerestúrskej pošte cífersku grófkú Šarlottu Zichy, ktorá bola dvornou dámou u cisárovnej Alžbety známej ako Sisi. Toto stretnutie osudovo zmenilo život Márie Hollósyovej. Jej výšivka sa dostala na habsburský dvor a odtiaľ na výstavu do Budapešti, kde si ju všimol minister obchodu gróf Baroš. Z jeho podnetu založila roku 1892 Šarlota Zichy prvú výšivkársku školu. Za vedúcu školy bola vymenovaná Mária Hollósyová. Škola sa vzápätí presťahovala do Cífera, kde sa postupne vytvorilo prvotriedne školiace stredisko. Tu sa pre šľachtu zhotovovali sakrálna a profánne výšivky na ráme. Artefaktom, ktorý široko spopularizoval spolok medzi urodzenými dámami a slečnami, bola módna kreácia podľa návrhu Márie Hollósyovej, a to dvojdielne šaty inšpirované ľudovým opletkom z roku 1894, neskôr známe pod pojmom Izabella, zviditeľnené prezentáciou na stránkach dobovej tlače. Vyrábala sa v rôznych variantoch ako blúza alebo šaty. Po vzniku spolku Izabella založenom arcikňažnou Alžbetou bola cíferská dielňa zo všetkých dielní spolku tou najprestížnejšou. V roku 1896 získala Hollósyová striebornú medailu na Milénárnej výstave v Budapešti a v roku 1900 najvýznamnejšie ocenenie - Grand Prix na Svetovej výstave v Paríži za skvostne vyšitú zlatú kazulu. Okrem nej získal túto cenu len jeden slovenský umelec - Ľ. Fulla za svoj gobelin v roku 1937. Významné medzinárodné ocenenia prispeli k šíriacej sa sláve spolku Izabella. „Módne návrhárstvo sa stalo dôležitou súčasťou výučby na cíferskej škole a malo významné miesto aj v produkcii spolku. V roku 2001 sa na Bratislavskom hrade uskutočnila výstava zameraná na výšivky realizované v spolku Izabela. Výšivky prezentované na výstave potvrdzujú virtuozitu a všestranný talent hlavnej vyšivačky spolku, Márie Hollósyovej. Výšivku doslova ovládala, len tak mohla podriaďiť možnosti technológie vlastnému tvorivému nápadu. Ihlu a niť využila ako plnohodnotný vyjadrovací prostriedok, cez ktorý dokázala výšivku povzniesť nad bežnú nádhru umeleckoremeselného artefaktu. Pripomeňme, že ako k tvorbe, tak aj k pedagogickej činnosti pristupovala nadmieru zodpovedne. Už po príchode do Cífera na miesto vedúceho pedagóga si so sebou priniesla obsiahly vzorník s bohatou typológiou rôznych druhov výšiviek, ktoré sama zozbierala najprv v západoslovenskom regióne a neskôr, po prvých úspechoch, aj na študijnopracovných cestách v zahraničí. Študovala sakrálna aj profánne textilie na spolkových cestách v Španielsku, Francúzsku, Holandsku, Belgicku a Rakúsko-Uhorsku. Vo svojich kartónových návrhoch na sakrálna rúcha (kazule, pluviály, dalmatiky) sa nechávala inšpirovať prírodou aj snom. Ak zvládla jednu technológiu, snažila sa pokoriť aj ďalšiu. Rovnako zodpovedne pristupovala aj k svojim žiačkam a vyšivačkám. Jej zverenkyne sa zdokonaľovali v tzv. bielej výšivke, v množstve variácií prelamovania a gatier, zlatej výšivke, plastickej, reliéfnej, kresbovej. Vysoký stupeň kvality remeselnej práce, citlivo, podľa druhu zákazky vyberaný alebo vymyslený dekor, farebnosť, budovanie kompozície jednotlivých prvkov alebo neskôr figurálnych námetov, dokazovali jej prirodzený talent, ktorý očaril hlavy urodzené, korunované aj vysvätené. V bohatej kolekcii sakrálného textilu je napríklad dvanásť rôznorodo vyšívaných antependií, kolekcia sakrálnych rúch pre cíferský kostol, ale aj voľná kópia ornátov vyrobených na objednávku grófký Šarlotty Zichy na smútočné omše na počesť jej rodičov (z roku 1916). Mária Hollósyová vytvorila kópiu aj zo svojej kolekcie ornátov na výročné smútočné omše za rakúsko-uhorských panovníkov. Dnes sa uchovávali v Múzeu baziliky v Ostrihome. Tieto diela dokazujú suverénne zvládnutú technológiu,

zrelú kompozíciu, dôraz na elegantný detail a citlivú farebnú skladbu. Z civilných odevov sa na výstave prezentuje niekoľko variantov slávnej Izabella-blúzy, ale aj virtuózne technikou bielej gatrovej výšivky zdobený živôtik, ktorý bol určený pre korunovačný odev cisárovnej Zity (1916). V roku 1918 spolok zanikol a jeho dielne postupne prešli pod správu výrobného družstva Detva. Zmenili sa aj zákazky. Šľachtické zmizli úplne, sakrálna poskrómneli,

nahradil ich skôr textil profánneho charakteru. Mária Hollósyová aj naďalej ostala verná Cíferu. Z obdobia prvej Československej republiky sa zachovali paradoxne najväčšie obojstranné textilie, a to spolkové zástavy s centrálnymi figurálnymi motívami, napríklad zástavy pre Jednotu Orla, Hasičský zbor, Mariánsku kongregáciu, ako aj pôsobivá zástava pre veľhradský chrám. Spôsob, akým Hollósyová zvládla figurálnu výšivku, patrí k vrcholom jej tvorby. Prostredníctvom výšivky dosahuje až maliarsku modeláciu figur a portrétov, ihlou a niťou vytvára optický efekt tieňovania drapérií na podklade z hodvábných aplikácií. Suverénne a s ľahkosťou. Mária Hollósyová zomrela opustená a bez prostriedkov v roku 1945 v Cíferi. Tak sa skončil jeden plodný a kľukatý ľudský príbeh.“ (citované z: Ľubica Hustá, Spolok Izabella, Mária Hollósyová a svet cíferskej výšivky). V súvislosti s výstavou v roku 2001 vyšiel obsiahly reprezentatívny katalóg od cíferskej rodáčky Prof. Evy Cisárovej-Minárikovej s názvom „Mária Hollósy. Znovuobjavené výšivky 1858 – 1945“, ktorého reedíciu vydala obec Cífer v roku 2013 pri príležitosti Roku Márie Hollósyovej v Cíferi. Milan Zelinka, známy literát úzko prepojený s Cíferom, vydal o nej v roku 2013 román Frajlenka Hollóška. V roku 2014 bola na námestí A. Hlinku inštalovaná drevená plastika od autora Vladimíra Tináka zobrazujúca Máriu Hollósyovú. Od roku 2017 sa v dome kultúry v Cíferi každoročne organizuje Súťaž Márie Hollósyovej vo vyšívaní. V roku 2019 obecné zastupiteľstvo obce Cífer pomenovalo jednu z nových ulíc pri parku veľkého kaštieľa ako ulicu Márie Hollósyovej. V roku 2021 bol jej hrob na starom cintoríne v Cíferi obnovený s výraznou pomocou občianskeho združenia Cziffer. V roku 2000 jej bolo udelené Čestné občianstvo obce Cífer in memoriam. ■

Foto: archív OcÚ

Aký bude školský rok 2021/2022?

Začal nový školský rok 2021/2022. Už od samého začiatku sa vynára množstvo otázok ohľadom organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu. Covid-agenda sa už stala súčasťou i nášho školského života, prináša však mnoho premenných v plánovaní prevádzky základnej školy. Prvoradou snahou našej činnosti je vytvorenie bezpečného a v maximálne možnej miere hygienicky „Covid/sterilného“ školského prostredia. Systém prevádzky podriadiť opatreniam, pokynom a nariadeniam RÚVZ a MŠVVaŠ SR. V plnej miere využívame dotácie na materiálno-technickú podporu, poskytovanú základným školám za účelom zabezpečenia požadovaných hygienických a technických parametrov.

Avšak spomenuté „dotačné injekcie“ z MŠVVaŠ SR spĺňajú len čiastočnú podporu pri zabezpečovaní financovania spomenutých kritérií v uvedených oblastiach. V organizácii výchovno-vzdelávacieho procesu materiálne nároky v ZŠ oproti „pred-covidovému“ obdobiu násobne vzrástli. Sme preto veľmi radi a týmto sa chceme poďakovať rodičom žiakov našej školy, ktorí nám prostredníctvom svojich zástupcov v ZRPŠ výraznou mierou prispeli finančnou podporou pri realizácii bezpečnostných a hygienických požiadaviek. Vďaka ich podpore môžeme v našej ZŠ od tohto školského roka spustiť monitorovací kamerový systém, pomocou ktorého výrazne posilíme bezpečné interné prostredie školy (ako nástroj, ktorý jednoznačne odporúčalo školám ministerstvo školstva po bezpečnostnom incidente spreď pár rokov vo Vrútkach). Zároveň budeme využívať ďalšie benefity kamerového systému, ako nástroja prevencie pred šikanou a nástroja identifikácie školských a pracovných úrazov v poistných konaniach (overené benefity z praxe škôl využívajúcich kamerové systémy). Zároveň chceme ubezpečiť, že inštalácia striktné podlieha GDPR, monitorované budú len spoločné priestory ZŠ (chodby, šatne, schodiská a exteriér) a podmienky prevádzky zabezpečuje v súlade s legislatívou ochrany osobných údajov certifikovaná firma z oblasti procesov a kontroly GDPR. ZRPŠ sme vďační, že škole pomáhajú i v nastavení vysokých hygienických parametrov. Už v predchádzajúcom školskom roku zabezpečili vo všetkých triedach zásobníky na tekuté mydlo a papierové utierky so servisom zásobovania a ako nám prax ukázala, výraznou mierou prispeli k parametru „čistých rúk“ našich žiakov. Rodičia v spolupráci so ZŠ nezabúdajú ani na podporu vytvárania kvalitných podmienok pre výchovno-vzdelávací proces. Pre školský rok 2021/2022 finančne zabezpečili vybavenie odborných pomôcok predmetov a technické ozvučenie tried, kompatibilné s projekčnou zobrazovacou technikou.

Inou kapitolou – výzvou – je kapacita základnej školy v priamej konfrontácii s pravidelne rastúcim trendom (v posledných rokoch) v počte žiakov. A i keď sa zriaďovateľ ZŠ (obec Cífer)

v maximálnej miere snažil spustiť realizáciu prístavby pre školu už v minulom roku, obštrukcie vo verejnej súťaži posunuli začiatok stavby až na tohtoročnú jeseň. V škole sme v minulom školskom roku prekročili tenkú čiaru legislatívnych požiadaviek počtu žiakov v triedach a jediným východiskom pre ZŠ v Cíferi bolo spájanie tried v 2. a 4. ročníku v školskom roku 2021/2022 (spájanie žiakov z troch tried v uvedených ročníkoch do 2 tried). Pevne veríme, že stavba bude prebiehať podľa plánu bez ďalších komplikácií a už v budúcom školskom roku nám pribudnú ďalšie 4 triedy.

Popri doposiaľ uvedenom si v ZŠ uvedomujeme naše primárne poslanie – vychovávať a vzdelávať. A i keď sa mnoho hovorí o zabezpečovaní špecifických požiadaviek v aktuálnej situácii, naše primárne zameranie na samotný výchovno-vzdelávací proces v žiadnom prípade neodsúvame na „druhú koľaj“. Zvyšovanie odbornosti a kvalifikácie pedagogických a odborných zamestnancov je prirodzenou súčasťou plánovania a následnej realizácie. Nezabúdame ani na inkluzívny proces v ZŠ, vypracovali sme a postupujeme v súlade s projektom implementácie inkluzívneho tímu do organizačných procesov praxe našej ZŠ. Analyzujeme a aktualizujeme komunikačno-didaktické a metodické procesy v priamej výchovno-vzdelávacej činnosti pedagógov a žiakov. Snažíme sa pre žiakov vytvoriť kultúrne prostredie zdravej triednej a školskej klímy s elimináciou negatívnych javov, ktoré dnešná doba prináša ...

Na záver sa chcem poďakovať za trpezlivosť a ústretovosť pri organizácii výchovno-vzdelávacieho procesu (v neustále sa meniacich podmienkach) všetkým rodičom žiakov, žiakom samotným, pedagogickým i nepedagogickým zamestnancom školy, zriaďovateľovi ZŠ a všetkým priateľom a podporovateľom školy. Príspevok zakončím krátkym citátom jedného filozofa z môjho príhovoru v prvý školský deň:

„Pamätajte na úctu k sebe, úctu k druhým a zodpovednosť za naše konanie.“ ■

*PaedDr. Pavol Sagan
riaditeľ ZŠ v Cíferi*

Zamávali sme veľkáčom na rozlúčku...

Koniec školského roka sa v našej škôlke niesol, ako to už býva zvykom, vo veselom duchu. Predtým, než sme sa vydali užívať si letné prázdniny, potešil nás návštevou veselý maskot Ťuki, s ktorým si deti užili množstvo zábavy a rozosmial nejedno líčko. Detičky sa taktiež vyžili aj po kultúrnej stránke pri veselom divadelnom vystúpení o dvoch nezbedných sestričkách Danke a Janke, ktoré sme si všetci mohli vďaka slnečnému počasiu užiť vonku v areáli školského dvora na čerstvom vzduchu. Tiež sme u nás privítali aj veľmi vzácnu návštevu, uja včelára. Ten nám prezradil množstvo zaujímavostí zo sveta pracovitých včielok a podrobne nám vysvetlil, ako prebieha ich práca pri výrobe medu, či iných zdravých výrobkov z úľa.

Ako je to už u nás zvykom, oslávili sme najväčší deň v roku venovaný všetkým deťom vo veľkom štýle! Pri príležitosti Dňa detí sme oslavovali parádny koncert skupiny Maliny Jam na našom dvore a aby to nebolo všetko, čakal nás aj skákací hrad a rôzne pripravené zábavné súťaže.

Koniec školského roka prináša každoročne zábavné ale aj tie smutnejšie chvíle. A tak tomu bolo aj tento rok, kedy sme sa museli rozlúčiť s našimi najstaršími žiakmi a vypravadiť ich na ich novú cestu do veľkej školy. Samozrejme vieme, že za našimi „veľkáčmi“ nám bude smutno, no na nich už čaká veľká škola a preto sme aj túto udalosť pekne oslávili a rozlúčili sme sa s našimi skoro-školákmi ako sa patrí. Vyniesli sme tablo s ich fotkami do výkladu, zamávali im na rozlúčku a popriali veľa šťastia pri ich ďalších krokoch v prvej triede s novými kamarátmi a pani učiteľkami. Rozlúčkou s predškolákmi sme zároveň uzavreli starý školský rok aby sme sa mohli pripraviť na ten ďalší, nový a jedinečný.

Teraz sme už všetci plní síl, pripravení vykročiť tou správnou – šťastnou nohou do úspešných prvých školských dní v našej materskej škole! ■

Bc. Veronika Balážiová

Viera je náš poklad

Slovo poklad vzbudzuje tajuplné predstavy, o pokladoch sa rozprávajú celé legendy a rozprávky, ktoré sú od dávnych vekov kdesi skryté a podnecujú v ľuďoch zvedavosť i túžbu po dobrodružstvách. Tak sme mohli počuť o Jánošíkovom poklade, či o poklade Matúša Čáka, alebo sme čítali o veľkom množstve zlatokopov, ktorí sa vybrali na Aljašku a do Austrálie. Vydali sa na cestu, zanechali blízkych, svoj domov a pustili sa do hľadania veľkého šťastia. Prijali strádanie každého druhu a pred očami mali iba jediný cieľ: nájsť veľký poklad, zlatú baňu, diamanty alebo vzácnu perlu. Mali nádej, že potom bude život inakší, že sa zbavia všetkých starostí a všetkého životného trápenia, že veľký objav urobí v ich živote prevrat. Jednému chudobnému človekovi sa v noci snívalo, že pri rieke pod mostom, je zakopaný poklad. Preto tento muž hneď ráno vstal, išiel pod ten most a začal kopať. Pristihol ho tam strážnik a spýtal sa ho, čo tam robí. Chudobný muž sa priznal a rozpovedal strážnikovi svoj sen. Strážnik mu vraví: „I mne sa v noci snívalo, že jeden hlupák mal sen, v ktorom videl, že pod mostom je zakopaný poklad. On tam ale vôbec nie je. Je

zakopaný v jeho dome pod stolom“. Chudobný človek išiel teda domov a na mieste pod stolom vykopal poklad. Drahí priatelia, aj my vo svojom živote hľadáme a túžime po šťastí. Pokúšame sa nájsť ho všetkými dostupnými prostriedkami. Uvedomme si však, ale jednu dôležitú skutočnosť. Nehľadáme stále poklad len mimo seba. Ten poklad je v nás, je v skrytý v našom srdci, je uložený v našej viere, ktorú žijeme. Viera je tým vzácnym pokladom, tou vzácnou perlou. Vážme si toto bohatstvo, ktoré máme. Neoddávajme sa slepej vízií hľadania falošných pokladov, ktoré by boli len pozlátkami a nepodarkami. Kto našiel Boha, našiel pravý poklad, a už viac nemusí hľadať nič. Tak hovorievala i sv. Terézia Avilská: „Kto má Boha, má všetko“. Budme si vedomí tohto vzácného bohatstva a zveľaďujme ho vo svojom živote. Máme v nebi silného pomocníka a ochrancu viery sv. Michala, patróna kostola a farnosti, ktorého meno znamená „Kto ako Boh?“. Nech nám on sám pomáha vo viere. ■

Mons. Mgr. Ján Bučík
duchovný otec farnosti

Sviatosť prvého svätého prijímania – aby nebol len formalitou, ale začiatkom života s Kristom

„Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň.

Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj.

Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom.“

(Jn 6, 54-56)

Júnová sobota 26. 6. 2021 o 10 hod. bola pre našich 39 tretia- kov výnimočná. V našej farnosti v kostole sv. Michala Archanjela sa totiž konalo Prvé sväté prijímanie. Príprava na tento veľký deň začala hneď na začiatku školského roka od septembra a pozostávala zo školskej a farskej katechézy, ktorú viedol náš duchovný otec farnosti Mons. Ján Bučík. Okrem vyučovania sa deti stretávali aj na spoločnom nácviku spevu, ktorý viedli manželka Saganová. Detská svätá omša raz do mesiaca dopĺňovala ich formáciu. Plynulý priebeh prípravy bol však opäť aj tento rok kvôli pandémie Covid 19 prerušený a to od novembra 2020 až do júna 2021. Napriek tomu slávnosť Prvého svätého prijímania prebehla dôstojne, všetky deti sa aktívne zapájali do slávania liturgie spevom, čítaniami, spoločnými modlitbami, nesením obetných darov, poďakovaním rodičom, krstným rodičom a duchovnému otcovi.

V kázni duchovný otec nezabudol deťom pripomenúť, koho budú prijímať do svojich úst a srdca. „Eucharistia, ktorá sa za okamih na tomto oltári premení na Krista, to už nie je oblátka, to už nie je obyčajný pokrm, to je už sám Ježiš Kristus, ktorý vstúpi do vášho

srdca, aby zaujal miesto vo vašom živote. Milosť bude vo vás teraz pôsobiť. Do každého z vás príde Ježiš so svojou plnosťou. Možno si to veľakrát ani my dospelí neuvedomujeme, koľko milostí prijímame práve cez túto sviatosť Eucharistie. Veľakrát aj môžeme a nejdeme na sv. prijímanie. Ježiš je pokrmom pre našu dušu, chce byť súčasťou nášho života, chce nás posilňovať. Ako chceme žiť bez Krista? Od teraz, deti, to má byť vaša súčasť života. Toto nie je jednorazová akcia, ktorú mám teraz za sebou.“ Ďalej duchovný otec vyzval deti, aby si nezabudli robiť prvé piatky a bude veľmi rád, keď sa budú často spolu stretávať v chráme.

Nezabúdajme a majme na pamäti, že Eucharistia je sviatosť daru. Dar je niečo, čo nás zvyčajne veľmi poteší. Keď dostaneme dar, znamená to, že niekto nás má rád, záleží mu na nás. Je to veľmi príjemné a vedie nás to k radosti a k vďačnosti. Dar vytvára medzi darcom a obdarovaným puto vzájomnej lásky, a teda spoločenstvo. Prostredníctvom Eucharistie majú od teraz naše deti - tretiaci s celým spoločenstvom plnú účasť na samotnej Pánovej obete.

Farský úrad touto cestou ďakuje všetkým, ktorí sa akoukoľvek formou podieľali na príprave a dôstojnom priebehu slávnosti. ■

Slávnostné VENI SANCTE

2. septembra sa vo farskom Kostole sv. Michala Archanjela konala mimoriadna svätá omša s modlitbou Veni sancte za žiakov, študentov a učiteľov. Dôstojný pán mons. Bučík požehnal školské tašky a deti mohli spokojne začať nový školský rok 2021/2022.

Obnova kríža v Jarnej

Dňa 4.7.2021 bol slávnostne posvätený obnovený hlavný kríž na cintoríne v Jarnej. Vzhľadom na svoj zlý stav musel byť v auguste 2019 prevezený do ateliéru v Bratislave a podrobený komplexnej obnove.

Podľa správy reštaurátora o obnove objektu, bol kríž poškodený vplyvom poveternostných faktorov, rastom machov a lišajníkov, ale najmä v dôsledku neodborných zásahov a nevhodných náterov, ktoré boli nanesené na jeho časti, čo spôsobilo rozklad kamennej hmoty kríža. Výtvarná stránka kríža týmito zásahmi značne utrpela. Kríž mal zároveň viditeľne narušenú statiku, bol naklonený, čo by mohlo v budúcnosti vyústiť do jeho zrútenia. Kamenný blok kríža bol prasknutý vo dvoje a hrozil pád hornej časti.

Počas obnovy boli amenné bloky diela ošetrované proti nepriaznivému pôsobeniu rastlinných zložiek, nesúdržné časti kamennej hmoty boli odstránené mechanicky a vodou. Nevhodné nátery boli odstránené mechanicky a pomocou rozpúšťadiel. Následne boli reštaurátorskými technikami doplnené vypadnuté a chýbajúce časti diela. Prasknuté kusy boli spevnené nerezovou výstužou. Celý objekt bol ošetrený špeciálnou krycou lazúrou a hydrofobizujúcim náterom. Kríž bol opätovne inštalovaný v októbri 2020. Bol umiestnený v blízkosti domu smútku na ľahšie prístupnom mieste s vhodnou úpravou okolia a podnože, čo mu jednak zabezpečilo stabilný a pevný základ a zároveň dodalo dôstojnejší a monumentálnejší celkový vzhľad.

Sme radi, že včasným odborným zásahom sa podarilo zachrániť ďalší vzácny historický artefakt v našej obci. Celkovú obnovu vykonal Mgr. Art. Róbert Szemző. Kríž posvätil dôstojný pán Ján Behula z Báhoňa. Prípravu podnože a úpravu okolia kríža zrealizovala Obec Cífer. Donátorom kríža bol Michal Horváth pravdepodobne v roku 1854. Opravu kríža financovali farníci z Jarnej a obec Cífer. ■

Text a foto: Ocu Cífer

Pozvánka do Ciferského speváckeho zboru

K ciferskému koloritu obce s dobrým hudobným vkusom patrí okrem Ciferskej hudobnej jari a jesene aj jej oficiálne spevácke teleso - Ciferský spevácky zbor. Toto zoskupenie nadšencov pre duchovnú hudbu rôznych žánrov v kvalitnom prevedení má svoju bohatú históriu. Ešte v roku 1935 ho založil Daniel Bulla, riaditeľ školy a organista. Po ňom vedenie zboru prebral Ciferanom dobre známy Mudr. Viliam Hafner, hoci teleso po obnovení činnosti malo podstatne menej členov. Po jeho smrti však Ciferský spevácky zbor stále pokračuje vďaka nadšeným spevákom, ktorí sa tešia na každú skúšku a novú pieseň.

Pravidelne sa stretávame na nácvikoch každý pondelok po svätej omši na chóre kostola a radi medzi sebou privítame aj ďalších ochotných spevákov bez ohľadu na vek. Blížšie informácie sú k dispozícii na mailovej adrese: ciferskyzbor@gmail.com. ■

Text a foto: CSZ

Cuketa – zelenina tretieho tisícročia

Nech už k nám vtiahla do záhrad odkiaľkoľvek, je to vskutku záračná zelenina, ktorá si pri pestovaní - okrem dobrej pôdy, vody a slnka - ani nevyžaduje mimoriadnu starostlivosť. Kto prvý vypesťoval cukety, možno ani netušil akej popularity sa raz dočkajú. Cuketa či už zelená, žltá alebo biela, patrí medzi najobľúbenejšie plody a je jednou z najzdravších zelenín.

Cuketa rastie ako z vody, takže na záhradke vám postačia dve – tri rastlinky. A keďže rastie ako z vody, má aj veľa vody - až 90 % hmotnosti tvorí voda. Väčšina sa nachádza v zeleninovom tele, takže najviac živín je koncentrovaných v šupke. To si dobre zapamätajte, lebo väčšina z nás šupku vyhadzuje, preto opakujem šupka je najväčšia zásoba živín.

Táto zelenina je plná vitamínov a je vynikajúci pomocník pri detoxikácii a chudnutí. Obsahuje množstvo provitamínu A, ktorý preniká hlboko do tela až k jadrom buniek. Tým ovplyvňuje celkové zdravie a dodáva energiu. Zahaňa únavu, otupenosť a letargiu. Cuketa má minimum kalórií a vysoký podiel minerálov. Priaznivo pôsobí na srdce, ľadviny a trávenie. Pomáha tiež pri liečbe cukrovky, reumatizmu a dny. Má aj protirakovinové účinky, obsahuje vlákninu.

Šupky cukiet obsahujú karotén a horčík, ktoré prispievajú k správnej funkcii našich buniek. Ak zaradíte cuketu do svojho jedálnička, výrazne tým zlepšíte peristaltiku čriev. Je výborná pri zápche, črevnej ochabnutosti a vplýva aj na sliznicu čriev. Tiež prispieva k odkysleniu organizmu, má antibakteriálne účinky, pôsobí upokojujúco proti stresu a zlepšuje činnosť mozgu.

Ak ju porovnáme s príbuzenstvom, je ľahšie stráviteľná ako uhorky a chutnejšia ako tekvica. Slovom má všetky vlastnosti potrebné na víťaznú cestu do našich kuchýň. Našťastie, v našich záhradách sa im darí a o obľúbenosti tejto zeleniny svedčí i množstvo receptov.

CUKETOVÉ PLACKY

Vyberieme si na väčšiu cuketu a odstránime z nej vnútrojšok s jadrami. Postrúhame ju na hrubšie, trochu vyžmýkame pridáme

2 – 3 vajcia, 3 strúčiky pretlačeného cesnaku, soľ, čierne mleté korenie, rascu, majorán, posekanú petržlenovú vňať, zahustíme hladkou múkou a nakoniec primiešame do masy 2 polievkové lyžice oleja.

Na pánvici rozohrejeme trošku oleja, lyžicou kladieme kôpky, ktoré rozotrieme a opečieme z oboch strán do zlatista. Placky môžeme zahusťovať aj polohrubou múkou, ovsenými vločkami či detskou krupicou. Môžeme tiež do nich pridať nadrobno pokrájanú opraženú slaninu, klobásu, salámu.

CUKETOVÝ SLANÝ KOLÁČ

400 g cukety postrúhanej na hrubšie,
150 g diétnej salámy alebo šunky pokrájanej na drobno,
150 g tvrdého syra postrúhanej na jemno, 1 dcl oleja,
200 g hrubej múky, 1 vrecúško prášku do pečiva,
3 celé vajcia,
1 cibuľa pokrájaná na drobno,
3 – 5 strúčikov pretlačeného cesnaku, mleté čierne korenie, vegeta, soľ podľa chuti.

Všetko spolu zmiešame a dáme na vymastený plech (na plech odporúčam 2,5 až 3 dávky), pečieme v rúre asi 20 – 25 minút pri teplote 220 °C. Koláč podávame teplý aj vychladnutý. Dobrú chuť! ■

Peter Krajčovič
predseda ZO SZZ Cífer
Foto: zdroj internet

O tom, ako sviečka môže život zachrániť

Písal sa rok 2018 a v Dulovciach sa chystal pozrieť na svoj burčiak 76-ročný vinár. Zišiel dolu po schodoch do pivnice, z ktorej sa však nevracal. Nehybné telo vinára našiel jeho sused, ktorý však taktiež zostal ležať dolu v pivnici. Manželka vinára zalarmovala na pomoc ďalších dvoch kamarátov, ale aj tí zostali uväznení na podlahe vinárskej pivnice.

Viem, znie to ako úryvok z krimiálky, ale bohužiaľ je to skutočný príbeh, ktorý sa skončil smrťou vinára a hospitalizáciou 3 kamarátov, ktorí sa ho snažili zachrániť.

Čo bolo príčinou tragédie

Nebudem Vás napínať, tragédiu spôsobil oxid uhličitý (CO₂). Štúdiom literatúry zistíte, že sa jedná o netoxický, bezfarebný, nehorľavý, málo reaktívny plyn. Je v podstate neškodný a nejedovatý. Dokonca ho aj vydychujeme :-). Nájdeme ho v minerálkach, alebo v šumivých vinách. To, že je pre človeka neškodný platí však iba vtedy, ak je ho málo.

Vo vyšších koncentráciách je oxid uhličitý nedýchateľný a môže spôsobiť stratu vedomia a smrť. Chcete vysvetlenie? Oxid uhličitý (CO₂) je hlavným produktom kvasenia hroznového muštu (spoločne s alkoholom). To znamená, že sa ho produkuje počas kvasenia v pivnici pomerne veľké množstvo. Má jednu kľúčovú vlastnosť, je ťažší ako kyslík, resp. ako vzduch jeho hustota je vyššia ako hustota kyslíka, resp. vzduchu. Keďže je oxid uhličitý ťažší, klesá k podlahe a vytlačí kyslík nahor, smerom ku stropu pivnice. Pozor naň, oxid uhličitý môže z pivnice vytlačiť všetok kyslík a človek bez kyslíka rýchlo upadne do bezvedomia a zadusí sa! A presne to sa stalo

v ten osudný deň v Dulovciach. V pivnici už nebol kyslík...

"Nezabudnite: vykvasením 100 litrov muštu vznikne až 5000 litrov oxidu uhličitého."

Preto je dôležité časté vetranie pivníc, v ktorých kvasí mušt, ako aj testovanie obsahu kyslíka vo vzduchu pomocou horiacej sviečky. Ak sviečka v pivnici zhasne, je to signál, že v pivnici nie je kyslík. Je nutné ju okamžite opustiť!!!

Samozrejme veľké vinárstvá majú zabezpečené odvetrávanie kvasných plynov, problémom však zostávajú pivnice malovinárov, ktorých sú po celom Slovensku stovky. Malovinári, nezabudnite na bublinky CO₂, ktoré vychádzajú z Vašich kvasných nádob. Počas hlavného, búrlivého kvasenia často vetrajte svoje pivnice a vchádzajte do nich vždy so zapálenou sviečkou!

Dajte o tom vedieť aj Vaším priateľom! ■

„Prach si, no na plast sa obrátiš“ alebo „Čo všetko ide do jamy a ako to vidí pápež František

Zjesenie sa. Dušičky sú síce ešte ďaleko, ale napriek tomu v tomto čísle otvorím tému ekológie na cintoríne. Pamätám si z detstva: každý večer ma babička vyzbrojila plechovou polievacou krlhou a občas k nej pridala aj kyticu záhradných kvetov. Všetko som si zavesila na bicykel a s hrmotom som šla popolievať všetky naše hroby, vymeniť kvety, prípadne len vodu vo váze. Poslednú trochu vody z krlhy som vyšplechla na fotky na pomníku so slovami „A teraz do pyžama a spať!...“ Mala som asi desať, v duchu som sa smiala a obzerala či ma niekto nevidel. Potom som sa s pocitom dobre vykonanej práce pobrala domov a ešte cestou som vyspovedala dve-tri babky. Alebo ony mňa? V minulosti sme mali na tých našich predkov na cintorínoch akosi viac času. Hroby boli vysadené peknými kvetmi. Susedky sa pretekali, ktorá bude mať krajšie letničky. Begónky, sirôtky, gazánky... Vo vázach boli zväčša živé kvety. Na Dušičky sa nosili veľkokveté chryzantémy. Ako decká sme si ich lupienky opekali nad bakelitovými kahancami pod sklenenými tienidlami. Voňalo to ako zemiakové lupienky. Na zimu sa všetko prikrylo čečinou a na hroboch boli venčeka so šíškami a bukvicami. A potom sa to zmenilo. Otvorili sa nám možnosti svetového trhu a my sme odrazu získali slobodu a zároveň toľko stratili! Stratili sme vkus, striedmosť, ale aj čas. Už nemáme čas sadiť kvety, nemáme čas polievať ani meniť vodu vo váze. Začali sa preteky o najvzdušnejší hrob, o najdrahší kameň, o najtrvácnejšie bezúdržbové riešenie. Živé kvety sa zmenili na plastové, často neidentifikovateľné druhy MADE IN CHINA. Jednoduché svetielka pod sklom na opulentné obrovské gýčové svietniky všetkých možných tvarov. Večery na cintoríne so vzájomnými stretnutiami a rozhovormi sme vymenili za seriály v telke.

Preháňam? Možno trochu a naschvál. Aby som zvýraznila tú zmenu.

Druhá stránka cintorínovej tragédie sa odohráva pod zemou a v odpadových kontajneroch. Takmer nič okrem skla, sa z novodobých pietnych dekorácií nedá recyklovať. Všetko ide do jamy. V našom prípade na skládku ASA. Svetníky majú plastový podstavec, neoddeliteľné sklené tienidlo a plastový vrchnák. Všetko to ide do jamy. Vence majú polystyrénový korpus, umelé kvety, umelé stuhly. Nič z toho sa nerecykluje. Všetko ide do jamy. Kahance nikdy nevyhoria úplne a nedajú sa recyklovať lebo sú znečistené od parafínu. Idú do jamy. Pohrebné kytice sú v plastovom obale s plastovou stuhou. Idú do jamy. Truhla z drevotriesky so silnou vrstvou laku (alebo je to laminát?) má syntetické čalúnenie obťahnuté umelým saténom. Bývalé rezbárske ozdoby nahradili plastové odliatky vo farbe dreva. Všetko ide do jamy, prípadne do ovzdušia. Prach si, no na plast sa obrátiš? Nemeníme cintoríny na zemi aj pod zemou na skládky nerozložiteľného odpadu? Pápež František napísal encykliku Laudato Si (prekl. Pochválen buď), tzv. ekologickú encykliku. Je to zamyslenie a urgentná výzva ku zodpovednosti za životné prostredie. Dielo o ekológii, udržateľnosti, klíme, o tom, že sme zodpovední za to, čo

tu zanecháme pre budúce generácie. Je to plač nad horiacimi skládkami odpadu dovezeného z bohatých krajín, kde sa prehŕňa chudoba sveta, aby našla niečo, čo môže predať. Plač nad horami odpadu, ktorými zakrývame Zem, nad jedovatým ovzduším a chorými deťmi, ktoré ho musia dýchať. Plač nad vyrúbanými pralesmi, kde namiesto obrovskej rozmanitosti druhov vyrastajú už len olejové palmy pre naše kekсы a čokolády. Plač nad siedmym svetadielom z plastového odpadu, ktorý pláva niekde v Tichom oceáne a trávi ryby aj nás mikroplastami. O tom, že naše značkové šatstvo šije niekto na opačnom konci sveta a nedostane za to spravodlivú odmenu. O tom, že Boh nám nedal jeho úžasné dielo - Zem len na jedno použitie. Dielo o tom, že skromnosť je nevyhnutná na to, aby sme ako ľudstvo prežili. Fyzicky, ale aj duchovne. Ekológia, klíma a planéta to nie je len agenda Gréty Thunbergovej. Je to aj agenda pápeža Františka, ktorý tomu dáva ešte ďalší rozmer navyše – NÁDEJ. A mala by to byť agenda každého normálneho človeka. Napríklad aj túto hneď blízko, na tom našom gocnocom, pácanskom a ciferských cintorínoch. V duchu Laudato Si, bez tých hromád plastového odpadu. Ďakujem každému, kto tak robí, dá si tú námahu a hľadá prírodné alternatívy. ■

Text: Ing. arch. Katarína Bacigálová
Foto: zdroj internet

Slovak Open Handball (SOH) a Mini Open Handball (MOH) dňa 2. - 4. 7. 2021 v Žiline

Veľké letné mládežnícke hádzanárske podujatie Slovak Open Handball (SOH) vo vekových kategóriách do 12 a 14 rokov a Mini Open Handball (MOH) do 10 rokov sa konalo v dňoch 2. – 4. 7. 2021 v Žiline. Uvedeného podujatia sa zúčastnili aj dve hádzanárske družstvá TJ Sokol Cífer v kategórii „Mladší žiaci“ a „Pripravka chlapci“.

Mladší žiaci

V kategórii „Mladší žiaci“ súťažilo celkovo 11 družstiev z celého Slovenska. Naše družstvo nastúpilo pod vedením trénera Tibora Čepca v nasledovnom zložení:

č.1 (brankár) Samuel Hoyward, č. 3 Matej Nosál, č.4 Michal Klinko, č.7 Lukáš Habiňák, č.8 Roderik Veverka, č.9 Damián Izakovič, č.14 Ka-

rol Šimon, č.18 Juraj Ferenčík, č.19 Erik Nemec, č.22 Matúš Klinko.

V piatok 2.7.2021 naše družstvo plné optimizmu a odhodlané bojovať za čo najlepší výsledok, začalo turnaj zápasom s družstvom Agrokarpaty Pezinok. Súper nás trochu prekvapil, keď nastúpil v rovnakých dresoch, aké malo naše družstvo. Úvodný chaos rovnakých hráčov ukončil až tréner Tibor Čepce, keď pod

(pokračovanie na str. 28)

heslom „múdrejší ustúpi“ dal pokyn našim hráčom, aby hrali len v tričkách bez dresov. Potom už náš pestrofarebný tím hladko zdolal súpera 17:11. Na ďalší zápas sme nastúpili trochu sebedomejší proti družstvu ŠKP Bratislava. Súper sa zdal trochu zaskočený, keď sme sa v druhej minúte druhého polčasu dostali do vedenia 9:8. Nakoniec sme s najväčším hádzanárskym oddielom na Slovensku tesne prehrali 12:14. Záver piatkového turnaja sme odohrali s družstvom HKS LEGEND Šaľa, ktorému sme podľahli 8:23. Trochu vyčerpaní z prvého dňa troch náročných zápasov sme išli trochu relaxovať a nabráť sil na ďalšie dni. Sobotňajší turnaj sme začali proti družstvu MHK Martin. Prvý polčas skončil nerozhodne 11:11. Ale v druhom polčase sme tvrdým útokom a ešte tvrdšou obranou bez zaváhania porazili súpera 21:19. Vďaka za výsledok patrí aj rodičom, ktorí z tribúny povzbudzovali tak, až sa „steny triasli“ a vytvorili tú správnu víťaznú atmosféru. Týmto výsledkom sme sa kvalifikovali medzi najlepších a nastúpili bojovať o 1. až 6. miesto turnaja. Keďže sme hrali v športovej hale ZŠ Strečno a mali chvíľu čas, tak sme v rámci udržania kondičky vystúpili aj na hrad Strečno,

odkiaľ sme mali nádherný výhľad na celé okolie. Záver dňa patril nášmu zápasu s výborným družstvom Tatran Prešov, pod vedením trénera Alexandra Radčenka. Náš tím zúrívo bojoval až do konca a prehral s budúcim celkovým víťazom turnaja 11:20. Unavení, ale vcelku spokojní sme znovu šli nabráť sily na budúci záverečný deň turnaja. V nedeľu predpoludním sme ako prvý zápas začali s družstvom TJ STROJÁR Malacky. Náročný zápas sme čestne prehrali 10:20. Asi sme hrali veľmi tvrdo, lebo cca 3 minúty pred koncom zápasu nastal výpadok elektrického prúdu v celej obci Strečno a tak stav zápasu cca 3 minúty pred koncom akceptovali obe družstvá. Záverečný turnaj sme odohrali s družstvom THA Martin, ktorému sme podľahli 5:19. Takže na veľkom hádzanárskom podujatí Slovak Open Handball (SOH) 2021 v Žiline sme dosiahli pekné 6. miesto v kategórii „Mladší žiaci“.

Prípravka chlapci

V kategórii „Prípravka chlapci“ nastupovalo naše družstvo pod vedením trénera Petra Barona v nasledovnom zložení: Kristián

(pokračovanie na str. 29)

Holič (brankár), Filip Tučnovič (strelec), Richard Ulehla (strelec), Tobiáš Habňák (obranár, strelec), Richard Šiška (výborné krídlo), Timotej Tibenský (strelec), Samuel Frič, Matúš Hrobár, Lukáš Hrobár, Marko Augustin, Mirko Ledvényi (najmladší), Ľubko Tomášek (najmladší).

V tejto kategórii hrajú deti tzv. minihádzanú, ktorá ich pripravuje pre hru vo „veľkej“ hádzanej. Sú to deti vo veku 6 – 11 rokov. V Žiline sa zišla silná konkurencia z celého Slovenska. 13 družstiev bolo vyžrebovaných do dvoch skupín. „A“ skupinu tvorili HKS LEGEND Šaľa „A“, HOTJ Slovan Modra, ŠKP Bratislava, ŠKHá Dubnica nad Váhom, THA Martin, SMF – HK Žilina a TJ Sokol Cífer. V piatok chlapci odohrali 3 stretnutia, TJ Sokol Cífer - HOTJ Slovan Modra 18:8, TJ Sokol Cífer - SMF – HK Žilina 11:6, TJ Sokol Cífer - ŠKP Bratislava 18:18. Stretnutia boli odohraté vo vysokom nasadení. Po príchode na hotel sa chlapci najedli, kvalitne vyspali (výborný hotel) a po výdatných raňajkách sa v sobotu odohrali štyri stretnutia, ktoré boli rozložené na celý deň. Problém bol v sústredení sa na zápas, nakoľko hrací systém každý s každým, vytvoril veľké, až 4 hodinové prestávky medzi stretnutiami. V sobotu sme hrali takto: TJ Sokol Cífer - HKS LEGEND Šaľa „A“ 15:20 (neskorší víťaz turnaja), TJ Sokol Cífer - THA Martin 9:15, TJ Sokol Cífer - ŠKHá Dubnica nad Váhom 26:0. Týmito výsledkami sme v skupine „A“ obsadili 3 miesto (4 postupové) a postúpili do nedeľného finále. Finále sa hralo o 1. až 8. Miesto. V závere dňa si chlapci predohrali 1. finálové stretnutie

a podľahli TJ Strojár Malacky 23:12. 3. Deň „nedeľa“, odohrali zvyšné 3 finálové stretnutia. TJ Sokol Cífer – MHK Šaľa 3:29, TJ Sokol Cífer – ŠKP Bratislava „B“ 23:3, TJ Sokol Cífer – HKA Martin 20:3.

Tieto výsledky priniesli konečné 6. miesto. Tréner toto umiestnenie považuje za adekvátne, vzhľadom na rozloženie hádzanárskej kvality najmladších hádzanárov na Slovensku. Treba pochváliť výkony našich chlapcov, ako aj poďakovať rodičom, že vytvárajú podmienky pre športový rast svojich detí.

Okrem zopár modrín, natiahnutých svalov a udretých nosov, si všetci zo Žiliny odnášame kopec krásnych zážitkov a spomienok na výborne zorganizovaný hádzanársky turnaj. ■

Autori: Peter Baron, Tibor Čepec, Miloslav Klinko

Nevídaná strelecká kanonáda cíferských futbalistov v novom súťažnom ročníku

Po dvoch neodohraných súťažných ročníkoch (2019 – 2020, 2020 – 2021) v dôsledku prebiehajúcej pandémie Covid-19 sa pre veľkú radosť hráčov, ako aj samotných divákov, opäť naplno rozbehli majstrovské futbalové súťaže v VI. lige dospelých, ktorú riadi Oblastný futbalový zväz Trnava. Tréner ŠK Cífer 1929, František Čechovič, má k dispozícii nasledovný 22-členný hráčsky káder: Martin Páleník - Matúš Domorák, Adam Krutý, Róbert Orlický, Filip Repa, Patrik Korbelič, Roman Ochaba, Jozef Leffler, Peter Brichta, Kevin Mitas - Lukáš Fekete, Samuel Glós, Ivan Lietava, Samuel Lukovič, Juraj Kobetič, Dávid Bartakovič, Alex Pitoňák, Ján Meszároš, Erik Korbelič, Martin Hamad'ák - Tomáš Grosman, Adrián Paštiak.

Hráči cíferského A-mužstva naplno zažiarili už v úvodnom zápase nového ročníka 2021 – 2022, keď na domácej pôde deklasovali Drahovce 8:1. Dvoma gólmi sa strelecky zaskvel aj bývalý prvotímový futbalista Ivan Lietava, ktorý sa po rokoch vrátil do nášho klubu, kde úspešne odštartoval svoju neskoršiu veľkú futbalovú kariéru. Rovnako dva góly v tomto stretnutí pridal aj talentovaný Tomáš Grosman. Po nečakanej 3-gólovej prehre v Pečeňadoch pokračovali naši seniori v kvalitných výkonoch aj v nasledujúcich zápasoch. Doma opäť rozdrvili Zavar hokejovým výsledkom 8:1 (opäť sa strelecky darilo Tomášovi Grosmanovi, autorovi štyroch gólov). Strelecká kanonáda Cíferčanov však pokračovala aj ďalej, pretože v nasledujúcich dvoch kolách pri víťazstvách v Kátlovciach (7:2) a doma proti Leopoldovu (5:2) zaznamenali ďalších 12 gólov. Zrazu sa stali nielen lídrom súťaže, ale aj najlepšie strieľajúcim mužstvom v súťaži s 29 gólmi, s fantastickým, nevídaným priemerom 5,8 gólu na zápas!!! Ivan Lietava bol zároveň najlepším strelcom súťaže s 9 gólmi, pričom len o jeden gól menej dal jeho oddielový kolega Tomáš Grosman.

O tom či sa zverenci trénera Františka Čechoviča stanú postachom aj pre ostatné mužstva, či im strelecká potencia vydrží naďalej, mali ukázať ďalšie dva súťažné stretnutie, ktoré odohrali v priebehu piatich dní. Najmä kľúčový duel v Majcichove, ktorého hráči mali tiež úspešný štart do súťaže a po 5. kolách zaostávali

za vedúcim Cíferom iba o skóre. Susedia z Voderád boli v predohrávke 16. kola tentokrát iba tréningovým súperom. Veď už do polčasu prehrávali vysoko 0:7. Zverenci domáceho kormidelníka Františka Čechoviča mali v tomto stretnutí proti bezradnému súperovi možnosť ubrať aj dvojciferný výsledok. V druhom polčase však postupne vystriedal svojich kľúčových hráčov, šetril ich sily na dôležitý zápas v Majcichove, preto dostali šancu zahráť si aj hráči z lavičky...

Kým v šiestich po sebe idúcich kolách natrielali Cíferčania neuveriteľných 36 gólov (priemer 6 gólov na zápas!!!) v priamom súboji o čelo tabuľky v Majcichove sa strelecky trápili, presadili iba raz. V priemernom zápase, ktorý vôbec nepripomínal duel prvého z druhým, zvíťazili zaslúžene domáci. Naši nielenže výkonom príliš neoslbnili, ale zároveň prišli aj o dvoch hráčov (Fekete a Domorák), ktorí dostali červenú kartu. Tú rozhodca Miloš Nikolič udelil za opätovné protesty proti jeho verdiktu aj nášmu trénerovi Františkovi Čechovičovi a zo sektora hráčskej striedačky sa musel porúčať (síce neoprávnene) aj Tibor Čambál. Kvality a ambície nášho hráčskeho kolektívu v tomto súťažnom ročníku však zrejme naplno preveria až nasledujúce vzájomné zápasy s mužstvami hornej časti súčasnej tabuľky - Madunicami, Bielym Kostolom, Zelenčom, Hornými Orešanmi, Červenikom a Siladicami.

Text a foto: mapa

(pokračovanie na str. 30)

VÝSLEDKOVÝ SERVIS:

- 1. KOLO: Cífer - Drahovce 8:1 (3:0), góly: Grosman 2, Lietava 2, Fekete, Lukovič, Bartakovič, Kolenič.
- 2. KOLO: Pečeňady - Cífer 4:1 (2:0), gól: Grosman.
- 3. KOLO: Cífer - Zavar 8:1 (6:0), góly: Grosman 4, Lietava 2, Erik Korbelič 2.
- 4. KOLO: Kátlovce - Cífer 2:7 (1:1), góly: Lietava 3, Paštiak 3, Grosman.
- 5. KOLO: Cífer - Leopoldov 5:2 (2:1), góly: Lukovič 2, Lietava 2, Patrik Korbelič.
- 16. KOLO (predohrávané): Cífer - Voderady 7:0 (7:0), góly: Lukovič 3, Paštiak 2, E. Korbelič a Fekete.
- 6. KOLO: Majcichov - Cífer 2:1 (1:1), gól Paštiak.

Tento výsledok 0:1, aký bol na ukazovateli skóre v Majcichove v 18. minúte, by sme boli brali aj po konečnom hvizde rozhodcu Nikoliča. Žiaľ, nestalo sa, súper nás prevýšil a zaslúžene zvíťazil...

V Maduniciach až trikrát rozhodca Miloš Nikolič ukázal červenú kartu našim. Tentokrát Matúšovi Domorákovi za faul na prenikajúceho útočníka domácich Kristiána Bunčeka.

TABUĽKA PO 7. KOLE:

1. Majcichov	7 6 0 1 2	2:5	18	10. Krakovany	7 3 1 3	17:18	10
2. Madunice	7 5 1 1 2	9:14	16	11. Leopoldov	7 3 0 4	11:16	9
3. B. Kostol	7 5 1 1 1	4:7	16	12. Pečeňady	6 2 0 4	13:16	6
4. Cífer	7 5 0 2 3	7:12	15	13. Križovany	1 0 6 1	0:21	3
5. Zeleneč	7 5 0 2 2	3:7	15	14. Drahovce	6 0 3 3	8:20	3
6. H. Orešany	7 5 0 2 1	7:16	15	15. Voderady	6 1 0 5	14:27	3
7. Červeník	6 4 0 2 2	0:12	12	16. Zavar	6 0 0 6	4:26	0
8. Siladice	7 4 0 3 1	8:15	12	17. Kátlovce	6 0 0 6	7:38	0
9. Bučany	6 3 2 1 1	9:13	11				

Damiánko im priniesol šťastie

Zdá sa, že šťastie v novej sezóne 2021-2022 futbalistom ŠK Cífer 1929 prináša aj Damiánko Orlický (v náručí svojho otca Róberta). V čase prvého zápasu 31. júla proti Drahovciam mal v dopoludňajších hodinách slávnostný krst v kostole v Štefanovej (v kostole sv. Štefana kráľa) a popoludní bol v cíferských modrobielych futbalových farbách s rodičmi prítomný na celom zápase. Otec a spoluhráči sa pochlapili. Deklasovali svojho súpera vysoko 8:1. Darilo sa im aj v ďalších zápasoch (štyri víťazstvá a dve prehry), pričom nastrieliť neuveriteľných 37 gólov (priemer 5,28 gólu na zápas)...

Špilmacher Anelka alias Ivan Lietava sa po rokoch opäť vracia do Cífera, kde ako 17-ročný v mužstve mužov začal so svojou bohatou futbalovou kariérou.

Pácki mládenci opäť pokorili miestnych ženáčov

Posledná júnová sobota bola aj v tomto roku dejiskom tradičného futbalového zápasu, tentokrát medzi mláďencami z dolného konca a horného konca v miestnej časti Pác. Počas miestnych hodov, na sviatok sv. Petra a Pavla, sa od roku 2019 uskutočnil už tretí vzájomný duel (v roku 2019 s výsledkom 6:6, o rok neskôr 6:1 pre slobodných). Na novovybudovanom ihrisku v areáli miestneho kúpaliska, ktoré má rozmery 48 x 50 metrov, väčší futbalový kumšt a hlad po víťazstve po roku ukázali chlapi z dolného konca posilnení starostom obce Marošom Saganom. Počas šesťdesiatich minút pred solídnu diváckou kulisou (medzi nimi nechýbal ani

najstarší žijúci pácky futbalista, 81-ročný Viliam Tučnovič) nasúkali svojmu súperovi neuveriteľných šesťnásť gólov, pričom inkasovali len 4-krát. Najlepšími strelcami tentokrát boli Lukáš Gašparovič so štyrmi gólmi a Samuel Lukovič, ten sa strelecky blysol trikrát. Tradičnými hodovými zápasmi zväčša rekreační futbalisti nadväzujú a zároveň oživujú dávnu tradíciu miestnej TJ Sokol Pác, ktorej futbalové začiatky sa datujú od roku 1947. Posledný majstrovský zápas odohrali pácki futbalisti v sezóne 1975 – 1976, teda pred 45 rokmi... ■

Text a foto: mapa

(pokračovanie na str. 31)

Horný koniec napriek nižšiemu vekovému priemeru dostal šesťnásť gólov...

Dolný koniec na čele s Júliusom Repom suverénne zvíťazil.

Text a foto: mapa

Cíferskí rekreační bežci nám robia radosť

Trojica Matúš Repa, Andrej Glasa a Ľubomír Kovačócy nás úspešne reprezentovala na bežeckých podujatiach - 33. ročníku Čachtického polmaratónu a 9. ročníku Krosu dolnoorešianskymi vinohradmi, ktoré sa odvíjali v druhej polovici augusta.

Do výbornej formy sa dostal najmä 26-ročný Pácan Matúš Repa. V početnom, vyše 160-člennom štartovom poli 32. ročníka Čachtického polmaratónu (sobota 21. august) sa zaskvel mimoriadne kvalitným výkonom - 3. miestom v hlavnej kategórii mužov do 40 rokov a celkove 6. miestom spomedzi všetkých účastníkov podujatia. Dosiahol čas 1:26:36, čím svoj výkon na 21-kilometrovej trati oproti vlaňajšku vylepšil o vyše 8 minút a 24 sekúnd!!! V roku 2020 skončil na 24. mieste (1:35:07).

Na štarte 9. ročníku Krosu dolnoorešianskymi vinohradmi obec našu obec v nedeľu 29. augusta v 97-člennom pelotóne úspešne reprezentovala dvojica Andrej Glasa (pretekár z Jarnej už definitívne ukončil pracovné povinnosti v Taliansku a vrátil sa na Slovensko) a Ľubomír Kovačócy. Štyridsaťšesťročný Andrej Glasa aj so zranenou achilovkou dokázal zabehnúť vynikajúci čas 55:50, ktorý stačil na celkové 6. miesto a zároveň 4. miesto v kategórii mužov nad 40 rokov, keď iba o štyri sekundy zaostal za trojicou najlepších. Druhý náš pretekár, 59-ročný Ľubomír Kovačócy, svojim 3. miestom v kategórii nad 50 rokov (celkove 22.) na cca 13-kilometrovej trati, s prevýšením 150 metrov medzi 3. a 4. km, dosiahol čas 1:04:26.

Cíferčan Ľubomír Kovačócy, bronzový medailista v kategórii mužov nad 50 rokov, v malebnej dolnoorešianskej prírode. Foto: internet (behame.sk)

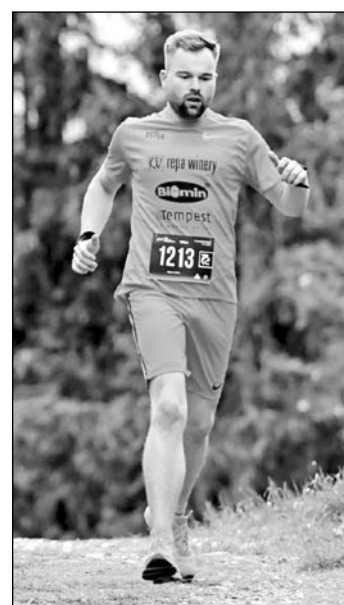
Ozdobou pelotónu v Dolných Orešanoch bol aj Andrej Glasa z Jarnej. Veď dobehol do cieľa v prvej desiatke najlepších...

Foto: internet (behame.sk)

Po dvoch 4. miestach z rokov 2019 a 2020 sa konečne dočkal aj umiestnenia na bronzovom stupni víťazov.

V početnom pestrofarebnom štartovom poli sme zazreli aj domácu pretekárku, 47-ročnú Alenku Gergelovú (KRB Dolné Orešany), ktorá v súčasnosti na čiastočný úväzok vykonáva post hlavnej kontrolórky našej obce. V kategórii žien nad 35 rokov jej časom 1:22:02 patrilo pekné 9. miesto. Srdečne blahozeláme a sympatickej dáme želáme ďalších veľa úspešných kilometrov v maratónkach... ■

Text a foto: mapa

Matúš Repa úspešne zviditeľňuje našu obec na rôznych bežeckých podujatiach. Darilo sa mu aj na 32. ročníku Čachtického polmaratónu, kde z vyše 160-členného štartového poľa skončil na peknom 6. mieste...

Správy z cíferského šachu

Po uvoľnení opatrení sa šachový život pomaly rozbieha. Aj cíferskí šachisti sa po dlhom čase začali zúčastňovať turnajov doma aj v zahraničí. Posledný júlový týždeň sa konal v Pardubiciach tradičný šachový festival. V open turnaji C hrali aj dvaja cíferskí šachisti Pavol Vlkoš a Pavol Horňák. Takmer 2-ročná prestávka urobila svoje a so ziskom 2,5 resp. 3 body, skončili obaja hlboko za polovicou štartového poľa. Príliš sa nedarilo ani Milošovi Šarmírovi na Majstrovstvách Slovenskej republiky amatérov v Topoľčanoch

6. – 9. augusta. So ziskom 4 bodov zo 7 partii obsadil 57. miesto spomedzi 144 štartujúcich.

Výročie SNP 29. augusta oslávili šachisti na rapid turnaji v rámci Skalického šachového festivalu. M. Šarmír získal 3,5 bodu a skončil 19 zo 43-členného štartového poľa. Kavuljak a Štefunko získali zhodne po 2,5 bodu. Počas leta sa obnovili aj tréningy v hasičskej zbrojnici. Každý piatok o 18.00 sú víťan všetci záujemci o šach ak to dovoľí situácia. ■

Miloš Šarmír

POZVÁNKA

Pri príležitosti osláv 730. výročia 1. písomnej zmienky o obci Cífer
vás srdečne pozývame

do slávnostného sprievodu ulicami Cífera

v sobotu 25. septembra 2021.

Stretnutie: najneskôr o 13.30 h na námestí A. Hlinku 31, Cífer pred Domom kultúry

Smer cesty: Dom kultúry Cífer - futbalový štadión v Cíferi

Oslavy budú pokračovať ďalším kultúrnym programom v areáli futbalového štadióna v Cíferi.

Tešíme sa na Vás!

*Mgr. Maroš Sagan, PhD.
starosta obce Cífer*

SLUŽBY CÍFER
Registovaný sociálny podnik S.R.O.

**Vám ponúkajú kompletný profesionálny
catering pre oslavy, svadby a jubileá**

www.sluzby-cifer.sk, 0904 431 310, sluzbycifer@cifer.sk

Kontakt: Peter Masaryk, tel. 0904 431 310, e-mail: kupalisko.cifer@gmail.com

VÝROBCA KOVOVÉHO NÁBYTKU

METAL DESIGN

HĽADÁME DO TÍMU

Manipulant

Mzdové podmienky: 1100 €/mesiac

(856 € + mesačný bonus cca 200 € + zákonné príplatky)

Náplň práce: • zabezpečenie výrobnjej logistiky podľa FIFO

- vykládka materiálu, prevažne zvitky plechu
- inventarizácia a vedenie príslušnej evidencie
- práca na VZV, paletovom vozíku

Lakovník

Mzdové podmienky: 1300 €/mesiac

(6,40€/hod. + mesačný bonus cca 200 € + zákonné príplatky)

Náplň práce: • samostatná obsluha celého technologického zariadenia

linky povrchovej úpravy, dosahovanie plánovanej spotreby farby

- obsluha a kalibrácia meradiel vrátane kontroly a úpravy parametrov
- vykonávanie výmien farby predpísanej dennej údržby
- pracovisko je zaradené ako 3. riziková kategória (pevný aerosól)

Miesto práce: Trnava (areál bývalej TAZ) • **Termín nástupu:** ASAP

Kontakt: 0911 331 133, praca@ajmetaldesign.sk

V. ROČNÍK SÚŤAŽE MÁRIE HOLLÓSYOVEJ VO VÝŠÍVANÍ

6.11.21 DK CÍFER

KATEGÓRIE SÚŤAŽE:

- A** VÝŠIVKA NA TÉMU *KYTICA POLNÝCH KVETOV*
- B** VÝŠIVKA NA ODEVE
- C** VÝŠIVKA NA INTERIÉROVEJ TEXTÍLI
- D** DETSKÁ VÝŠIVKA DO 16 ROKOV
- E** KÓPIA STAREJ VÝŠIVKY

SÚČASŤOU PODUJATIA BUDE AJ
VÝSTAVA A MÓDNA PREHLIADKA ODEVOV S VÝŠIVKOU,
PREDNÁŠKY A SPOLOČNÁ AKTIVITA ZAPÍŠ SA NA VÝŠIVKU.

Do súťaže je potrebné sa vopred prihlásiť a výšivky buď priniest' v deň podujatia do Cífera alebo zaslať. Takisto je potrebné elektronicky prihlásiť vyšívané odevy do módnjej prehliadky aj s uvedením, či si autor odev odprezentuje. Registrácia výšiviek bude otvorená začiatkom septembra 2021.

Informácie budú zverejňované na stránke OZ Cziffer: <https://www.facebook.com/cziffer.sk> alebo na stránke obce Cífer: <https://www.cifer.sk/organizacie-a-zdruzenia/oz-cziffer-1/>, prípadne možno napísať na ozcziffer@gmail.com.

TJ SOKOL CÍFER

...sme tu už viac ako 70 rokov...

HĽADÁME BUDÚCIH HÁDZANÁROV (dievčatá/chlapci)

PRIDAJ SA K NÁM!

Ak si žiakom ZŠ 1. – 5. ročníka,
tak neváhaj a staň sa súčasťou nášho tímu.

Kontakt na trénerov: **0904 762 453**
0910 308 227

POČAS ROKA ZAŽIJEŠ:

- kreatívne tréningy (na vonkajšom ihrisku/ v hale)
- majstrovské zápasy a súťažné turnaje
- sústredenie počas leta
- okrem toho sa staneš súčasťou skvelého kolektívu, spoznáš nových kamarátov a zažiješ veľa dobrodružstiev, pri ktorých sa naučíš byť zodpovedný a disciplinovaný

Sokol Cífer

www.sokolcifer.sk

Časový harmonogram tréningov

Hádzanársky krúžok:

Predprípravka chlapci

a dievčatá 1. - 2. ročník ZŠ

Prípravka dievčatá a chlapci

3. - 4. ročník ZŠ

utorok a štvrtok od 14:30 - 16:00

Mladší žiaci

(rok nar. 2009 - 2010)

a starší žiaci

(rok nar. 2007 - 2008)

pondelok - streda - piatok

od 15:30 - 17:00

Staršie žiačky

(rok nar. 2007 a mladšie)

pondelok - streda - piatok

od 17:00 - 18:30

Dorastenky

pondelok - streda - piatok

18:30 - 20:00

*Všetky tréningy a hlavne krúžky
pre deti sa odohrávajú*

**Ponúkame vám výkopové
a zemné práce,
predaj drveného lomového kameňa,
práce s bágrom JCB,
prevoz autom s rukou MAN, murárske práce atď.,
realizáciu kanalizačných prípojek, pokládku dlažby.
Takisto ponúkame predaj zámkovej dlažby značky
SEMMELOCK <https://www.semmelrock.sk/>
v bezkonkurenčných cenách.
Na prenájom: autoplošina
s maximálnou výškou 17 m
a výsunom do strán.**

KONTAKT:
Peter Bobek - Služby Cífer, s.r.o.
tel.: 0911 186 100
e-mail: bobek@cifer.sk

golemtech
internet • televízia

Takto to môže vyzeraf u Vás doma
hneď a úplne **zadarmo**

Optické vlákno priamo u Vás doma- FTTH

Optické pripojenie s
rýchlosťami až do 1Gb/s

**LEN teraz služba
FIBER BASIC 70/7M**

Pre používateľov pokrytých optickou sieťou GOLEM TECH

9,90 €*

INŠTALÁCIU a WIFI ROUTER od 0€

Cíferské hodové slávnosti a oslava 730. výročia

1. písomnej zmienky o obci

24. - 26. 9. 2021

❖ KULTÚRNY PROGRAM ❖

Piatok 24. september, miesto konania:

Dom kultúry v Cíferi, Nám. A. Hlinku 31

17.30 h SLÁVNOSTNÉ ODOVZDÁVANIE

VEREJNÝCH UZNANÍ s hudobným programom
ZUŠ L. KUPKOVIČA V CÍFERI,

- ❖ Prezentácia a krst knihy Čaro cíferských svadobných fotografií od autora Mariána Pavlíka
- ❖ Prezentácia autentického nástenného kalendára na r. 2022 o tradičných slávnostiach a zvykoch počas roka v Cíferi od autorky Emílie Bachratej.

FUTBALOVÝ ŠTADIÓN

18.00 - 22.00 h NÁHODA SONG

hrá na počúvanie i do tanca

Sobota 25. september, miesto konania:

FUTBALOVÝ ŠTADIÓN

14.00 h SLÁVNOSTNÝ SPRIEVOD od DK
k futbalovému štadiónu

15.30 h ZÁKLADNÁ UMELECKÁ ŠKOLA
L. KUPKOVIČA V CÍFERI

16.30 h FOLKLÓRNA SKUPINA CÍFER

17.30 h DAVID BAND koncert

19.00 - 23.30 h HODOVÁ ZÁBAVA
s hudobnou skupinou EXIL

Nedeľa 26. september, miesto konania:

FUTBALOVÝ ŠTADIÓN

15.00 MALINY JAM rozospievajú a roztancujú všetky deti

16.00 DUCHOŇOVCI - najväčšie hity Karola Duchoňa

❖ DUCHOVNÝ PROGRAM ❖

Nedeľa 26. september o 11.00 h Hodová svätá omša v KOSTOLE SV. MICHALA ARCHANJELA

❖ ŠPORTOVÝ PROGRAM ❖

HÁDZANÁ

Sobota 25. september, miesto konania: ŠPORTOVÁ HALA CÍFER

16.00 h Mladší žiaci, Cífer - Šaľa Legends

18.00 h Muži, Cífer - MHK Martin

FUTBAL

Sobota 25. september, miesto konania: FUTBALOVÝ ŠTADIÓN

25. 9. 10:30 h - IV. liga mladší žiaci U13 : ŠK Cífer 1929 – FO ŠK Modranka

15:30 h - VI. liga dorast U19 : ŠK Cífer 1929 – FK Voderady

Nedeľa 26. september, miesto konania: FUTBALOVÝ ŠTADIÓN

26. 9. 10.30 h - prípravka U09: ŠK Cífer - OŠK Smolenice

12:30 h - IV. liga žiaci U15 : ŠK Cífer 1929 – SFC Kopánka

15:00 h - VI. liga OBFZ Trnava muži: ŠK Cífer 1929 – OŠK Križovany nad

❖ SPRIEVODNÉ AKCIE ❖

Miesto konania: R-K Farský úrad v Cíferi, ul. Pavetitša 15

PAMÄTNÁ IZBA SAKRÁLNEJ VÝŠIVKY MÁRIE HOLLÓSY sobota 16.00 -18.00 h, nedeľa 16.00-18.00 h.

V sobotu a v nedeľu od 14.00 h Vás pozývame na remeselný i na klasický trh.

Počas všetkých hodových dní sa môžete tešiť na kolotoče.

V zmysle aktuálne platnej vyhlášky je potrebné registrovať sa u usporiadateľov pri vchode do areálu. V prípade nariadenia RÚVZ, alebo nariadenia Vlády SR môže byť podujatie zrušené.